

DEN NORSKE KIRKE
Lier kirkelige fellesråd

MØTEINNKALLING

Lier kirkelige fellesråd

Møtedato: 21.11.2018

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

MØTEINNKALLING**Lier kirkelige fellesråd**

Dato: 21.11.2018 kl. 19:00
Sted: Frogner prestegård
Arkivsak: 17/00039
Arkivkode: 414

Mulige forfall meldes snarest til ms334@kirken.no

SAKSKART	
Godkjenning av innkalling og saksliste	
102/18	Godkjenning av innkalling og saksliste
Godkjenning av protokoll	
103/18	Godkjenning av protokoll
Saker til behandling	
104/18	Protokoller fra menighetsrådene
105/18	Prosess arbeidsfellesskap - presentasjon av mulighetsstudier
106/18	Revidering av driftsbudsjett 2018
107/18	Overføring av midler til 2019 for pågående investeringsprosjekter
108/18	Endelig driftsbudsjett 2019
109/18	Endelig investeringsbudsjett 2019
110/18	Betalingssatser for bruk av våre kirker til konserter med eksterne leietakere
111/18	Valg
112/18	Sylling kirke - Utvendig mur og puss
113/18	Høring - Ny kirkeordning
114/18	Øvrige meldinger
115/18	Eventuelt

Lier. 16.11.2018

Søren Falch Zapffe
Leder

Mette Sønsteby
Møtesekretær

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
102/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste til møte 21.11.18 godkjennes.

Saksorientering

Skriv inn teksten her.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
103/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Godkjenning av protokoll

Vedlegg:

Protokoll Lier kirkelige fellesråd 24.10.2018

Forslag til vedtak

Protokollen fra Lier kirkelige fellesrådsmøte 24.10.2018 godkjennes.

Saksorientering

Protokollen er hensyntatt de tilbakemeldinger som er innkommet.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

MØTEPROTOKOLL**Lier kirkelige fellesråd**

Dato: 24.10.2018 kl. 19:00
Sted: Frogner kapell
Arkivsak: 17/00039

Tilstede: Søren Falch Zapffe (Lier kommune), Ellen Martha Blaasvær (Prosten i Lier), Hanne Myhre Gravdal (Sylling menighetsråd), Anne Marie Hørthe (Sylling menighetsråd), Odd Treffen (Sjåstad menighetsråd), Anne Kristin Hole (Sjåstad menighetsråd), Knut Erik Øyri (Tranby og Lierskogen menighetsråd), Knut Olaf H. Kals (Frogner menighetsråd), Sigurd Lein (Tranby og Lierskogen menighetsråd),

Forfall: Stian Fossli (Frogner menighetsråd)

Andre: Geir Larsen (sak 95/18)

Protokollfører: Mette Sønsteby

Før møtet i Fellesrådet ble konstituert, ble representantene invitert til en befaring på Frogner gravplass med prosjektleder Geir Larsen og arbeidsleder for kirketjenerne Henrik Aasland tilstede.

SAKSKART		Side
Godkjenning av innkalling og saksliste		
90/18	Godkjenning av innkalling og saksliste	3
Godkjenning av protokoll		
91/18	Godkjenning av protokoll	4
Saker til behandling		
92/18	Protokoller fra menighetsrådene	5
93/18	Protokoll fra Administrasjonsutvalget	6
94/18	Protokoll fra arbeidsutvalget	7
95/18	Godkjenning av overtakelse for utvidelse av Frogner gravplass	8
96/18	Utkast budsjett 2019	9
97/18	2. Tertialrapport	10

98/18	Status HC/WC Tranby kirke	12
99/18	Søknad om økonomisk dekning av løper til Tranby kirke	13
100/18	Øvrige meldinger	13
Eventuelt		
101/18	Eventuelt	14

Lier, 24.10.2018

Søren Falch Zapffe
Leder

Mette Sønsteby
Møtesekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste**90/18 Godkjenning av innkalling og saksliste**

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	90/18

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd godkjenner innkalling og saksliste til møte 24.10.2018

Møtebehandling

Det bes om at kirkevergen gir beskjed til leverandør av P360 om følgende:

- Dagsorden bør fremkomme også i e-meeting innkallingen. (da får man også beskjed hvor møte avholdes)
- Mulighet for publiseringa av enkeltsaker, protokoller etc.
- Det er erfart at noen vedlegg ikke blir med i e-meeting versjonen, mens de er i komplett innkallings møteboken.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lier kirkelige fellesråd godkjenner innkalling og saksliste til møte 24.10.2018

[Lagre]

Godkjenning av protokoll**91/18 Godkjenning av protokoll**

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	91/18

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd godkjenner protokoll av 29.08.2018.

Møtebehandling**Votering**

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lier kirkelige fellesråd godkjenner protokoll av 29.08.2018.

[Lagre]

Saker til behandling**92/18 Protokoller fra menighetsrådene**

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	92/18

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar protokollene til orientering.

Møtebehandling

Fellesrådsleder konkluderte med at alle revisorberetningene for menighetsrådene nå er godkjent.

Tranbys representant reiste spørsmål om status på livssynsnøytrale seremonirom. Pr. i dag er krematoriet i Drammen mest brukt. Men også Haugestad og Svensefjøsset har vært benyttet. Videre er det lagt til rette for livssynsnøytralt seremonirom på Fosshagen.

Fellesrådsleder utfordret menighetsrådene til å svare på høring av kommuneplanens arealdel 2017 – 2028 som legges ut i disse dager med høringsfrist 15. desember. Viktig at menighetsrådene engasjerer seg i de saker som angår dem. Høring av kommuneplanens arealdel kommer opp som sak på neste Fellesrådsmøte.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar protokollene til orientering.

[Lagre]

93/18 Protokoll fra Administrasjonsutvalget

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	93/18

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar protokoll fra administrasjonsutvalgsmøte 29.08.18 til orientering.

Møtebehandling

Protokollen ble behandlet samme dag i fellesrådet og fellesrådet har ingen kommentar.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar protokoll fra administrasjonsutvalgsmøte 29.08.18 til orientering

[Lagre]

94/18 Protokoll fra arbeidsutvalget

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	94/18

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar protokoll fra arbeidsutvalget til orientering.

Møtebehandling

Det ekstraordinære møtet gjaldt uravstemningen til tariffoppgjøret.
Lier kirkelige fellesråd vedtok å stemme ja til foreslått oppgjør.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar protokoll fra arbeidsutvalget til orientering

[Lagre]

95/18 Godkjenning av overtakelse for utvidelse av Frogner gravplass

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	95/18

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd godkjenner overtakelsen for utvidelse av Frogner gravplass. I samsvar med overtakelse protokollen

Møtebehandling

Før konstituering av møte og før fellesrådet startet behandling av sakene ble det gjennomført en befaring av gravplassen med forklaring/ orientering fra Geir Larsen underveis.

I sin orientering hadde Geir Larsen følgende å meddele:

- Arbeidet er ferdig en måned senere enn planlagt.
- Arbeidet ble overtatt av Bekkevold Landskap 7.09.18. Arbeidet er overtatt uten merknader. Arbeidet er utført fint. Det er et ordentlig arbeid som er lagt ned.
- Klager har det vært lite av. Vi har hatt en klage og det var på orgelet.

Prosedyren er at Fellesrådet godkjenner anlegget. Deretter skal det skrives en ferdigrapport fra søker som er Rambøll AS. Den skal skrives i henhold til plan og bygningsloven og leveres kommunen for godkjenning. Deretter skal søknaden sendes videre til Tunsberg bispedømmeråd for å godkjennes i dette organet.

For godkjenning kreves det digitale gravkart. I dette arbeidet gjenstår det noe arbeid, da det er hjemlet i forskriftene at fastmerker og koordinater skal synliggjøres.

Økonomien i prosjektet er anstrengt, noe vi ikke er helt fornøyd med.

Vi har mottatt slutt-nota fra entreprenør, som overskrider prosjektet med 1 million.

Larsen regner med å få sluttnotaen redusert, da han anser at massereguleringen er estimert for høyt. Larsen forklarte rådet om overtakelsesprotokollen pkt. 4 e *ikke akseptert*. Den dagen vi har akseptert og godkjent alt, har fellesrådet 60 dager på seg til å gjøre opp sluttnotaen.

Fellesrådet reiste spørsmål angående matjord. Matjord er i dag regnet som en ressurs. Pr i dag er det ikke regler i Lier kommune for bort kjøring av jordmasser.

Fellesrådet ber kirkevergen om meldinger når rest arbeidet er utført.

Fellesrådsleder takket Geir Larsen for godt utført jobb som prosjektleder for utvidelsen av Frogner gravplass.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lier kirkelige fellesråd godkjenner overtakelsen for utvidelse av Frogner gravplass. I samsvar med overtakelse protokollen

[Lagre]

96/18 Utkast budsjett 2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	96/18

Forslag til vedtak

1. Lier kirkelige fellesråd vedtar et foreløpig driftsbudsjett for 2019 med en utgiftsramme på kr 18 298 632. Dette medfører et budsjettert merforbruk i forhold til inntektsrammen på kr 286 032. Rammetilskuddet er ikke endelig fastsatt og kirkevergen jobber for å få budsjettet i balanse før godkjenning i Fellesrådet i november. Merforbruket tenkes dekket gjennom bruk av Lier kirkelige fellesråds disposisjonsfond. Vedtaket tar forbehold om at overføringene fra Lier kommune og Tunsberg bispedømmeråd blir som forventet.
2. Lier kirkelige fellesråd godkjenner betalingssettsene for 2019 som vedlagt.
3. Lier kirkelige fellesråd vedtar et foreløpig investeringsbudsjett for kirkene i hht følgende tilskuddsramme fra kommunen. Vedtaket tar forbehold om at overføringen fra Lier kommune blir som forventet.

2019	2020	2021	2022
3 365 000	3 365 000	3 365 000	3 365 000

4. Lier kirkelige fellesråd vedtar et foreløpig investeringsbudsjett for gravplassene i hht følgende tilskuddsramme fra kommunen. Vedtaket tar forbehold om at overføringen fra Lier kommune blir som forventet.

2019	2020	2021	2022
947 000	947 000	947 000	947 000

Møtebehandling

Konto 1540 (avsatt til disposisjonsfond) er feilført, noe som medfører at fremlagt budsjett får et overskudd på 700 000 kr.

Fellesrådet ser at budsjettet er skjært ned til beinet og kanskje kuttet for mye.

Fellesrådet sender utkast til budsjett 2019 tilbake til kirkevergen og ber om korrigeringer av tallene.

Sak om utleie og differensiering av priser for utleie av kirkene vil bli lagt frem for fellesrådet så snart den er klar.

På neste fellesrådsmøte vet vi hva som ligger i rådmannens bevilgninger.

Når det gjelder lønnsøkningen er det en automatikk i at fellesrådet blir tilleggs bevilget fra lønnsreservene i kommunen.

Frogner og Tranby/ Lierskogen representanter meldt inn behov for bedre belysning av kirkerommet. Fellesrådsleder var tydelig på at slike ting må meldes menighetsrådet som i sin tur retter en søknad til Fellesrådet.

Betalingssetts – Godkjennes jfr. vedlegg.

Votering

Et omforent vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken sendes tilbake og det går en ny runde.

[Lagre]

97/18 2. Tertialrapport

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	97/18

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar økonomirapporten for 2. tertial til orientering.

Møtebehandling

Eventuelle budsjett endringer kommer i neste møte 21. nov.2018

Følgende poster ble kommentert:

Kto 1131 Telefon

Kto 1185 Forsikringer - Det er gjennomført en gjennomgang, som har medført at vi har fått
Et riktigere bilde av forsikringskostnaden.

Kto. 1454 Trosopplæring midler.

På sist møte i Fellesrådet fikk Knut Erik Øyri mandat til å undersøke om fellesrådet kunne slippe å betale mva. på husleie i Fosskvartalet. Øyri kom tilbake under møte og bekreftet at fellesrådet må betale mva. på husleien.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar økonomirapporten for 2. tertial til orientering.

[Lagre]

98/18 Status HC/WC Tranby kirke

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	98/18

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar meldingen til orientering.

Møtebehandling

Prosjektleder har varslet en overskridelse.
Tilbygget ser pent ut utvendig.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar meldingen til orientering.

[Lagre]

99/18 Søknad om økonomisk dekning av løper til Tranby kirke

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	99/18

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar å innvilge inntil kr 120 000 eks mva. til innkjøp av ny løper i Tranby kirke. Dette under forutsetning av at løperen som anskaffes, godkjennes av Bispedømmerrådet. Pengene dekkes inn via Kapitalfond kirker.

Møtebehandling

Fellesrådet var interessert i å få en orientering fra arbeidsgruppa om hvordan prosessen har vært med tanke på om det har vært innhentet flere tilbud. Kirkevergen har vært i kontakt med sokneprest Berit Basmo Kvidaland som er et av 3 medlemmer i arbeidsgruppa. Hun erkjenner at det ikke har vært innhentet flere tilbud på løpere. Hun sier at det kunne vi sikkert ha gjort, men det ble det ikke til.

Kirkevergen sendte en mail 10.09 til et medlem i arbeidsgruppa med ulike leverandører av løpere og deres kontaktinformasjon, samt tips om hva som bør vektlegges ved kjøp av løper

- 100 % ull (brannhemmende) men litt blanding av ull og kunstig stoff, gjør at tepet blir mer holdbart.
- God kvalitet som tåler høy bruk
- Spesifikk farge (ensfarget) for å passe inn i kirkerommet
- Skal godkjennes av BDR og eventuelt RA
- Få det ferdig kappet og kantet fra fabrikk.

Søknad om godkjenning av løper er oversendt Tunsberg bispedømmerråd med påtegnelse fra både prost og kirkeverge.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar å innvilge inntil kr 120 000 eks mva. til innkjøp av ny løper i Tranby kirke. Dette under forutsetning av at løperen som anskaffes, godkjennes av Bispedømmerrådet. Pengene dekkes inn via Kapitalfond kirker.

[Lagre]

100/18 Øvrige meldinger

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellestråd	24.10.2018	100/18

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellestråd tar meldingene til orientering.

Møtebehandling

- Det er ikke lokale lønnsoppgjør i år.
- Høring om ny kirkeordning – Det ble reist spørsmål om forståelsen av begrepene ny kirkeordning og høring om ny tros og livssynslov. Prost Ellen Martha sendte ut følgende mail dagen etter møtet som kirkevergen har fått lov å gjengi nedenfor, for å klargjøre hva det er snakk om.

Hei, Sigurd!

Jeg føler behov for å svare litt mer utførlig på noe av samtalen i fellestrådet i går vedr. høringssaken og det du nevnte om nominasjon av biskop mv.

Sender deg lenke til reglene for nominasjon mv av biskop i Dnk:

<https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2018-04-15-841>

Dette er en forskrift vedtatt av Kirkemøtet med hjemmel i Kirkeloven. Denne forskriften er altså ikke oppe til vurdering i denne omgang. Det er jo helt riktig som du sa at menighetsrådene har en felles stemmegivning for sine medlemmer (unntatt presten) og prester og andre vigslede medarbeidere har hver sin stemmegivning. Dette henger jo sammen med at valg av biskop ikke er et rent valg, men en prosess der ulike grupper gir sine signaler før Kirkerådet til slutt utnevner biskopen blant de tre som har fått flest stemmer. Dette har vært diskutert mange ganger, seinest på Kirkemøtet i 2018. Saken var på høring i 2017. Oppsummeringen ligger i kirkemøtets behandling i lenken nedenfor:

https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkemotet/dokumenter_vedtak/kirkemotet-11.-16.-april-2018-i-trondheim/

Det høringssaken handler om nå er altså kirkens eget interne arbeid med ny kirkeordning etter skillet fra staten. Det var opprinnelig forventet at Stortinget skulle behandle ny lov om tros- og livssynssamfunn i forrige sesjon, men den ble utsatt, sikkert blant annet som følge av at det er kommet ny minister på feltet. Nå er den varslet til våren. Kirkerådets forslag til ny kirkeordning er i denne omgang veldig likt den nåværende ordningen der man viderefører to arbeidsgiverlinjer og de nåværende organer. Man har funnet det hensiktsmessig å ikke gjøre store forandringer før den nye loven er på plass. Blant annet blir det spennende med finansieringen av Den norske kirke, om den skal fortsette som nå med rammetilskudd til kommunene og en statlig del til preste-tjenestene og de regionale og sentrale kirkelige råd, eller om det skal gis en stor rammebevilgning til rettssubjektet Den norske kirke. Dette vil bli retningsgivende for hvordan kirken på sikt skal ordne seg med sine interne organer.

Prost og kirkeverge vil lage et utkast til hørings svar til neste fellesrådsmøte.

- Møtekalenderen godkjennes. Det presiseres at Fellesrådet sitter ut kalenderåret, men det nye rådet konstituerer seg i novembermøtet.
- Kirkevalg 2019 – valgkurs 31.01. Fristen for lister er 1. april
- Ny HMS avtale – skal behandles i LMU, administrasjonsutvalget og deretter i Fellesrådet.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar meldingene til orientering.

[Lagre]

Eventuelt**101/18 Eventuelt**

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Lier kirkelige fellesråd	24.10.2018	101/18

Forslag til vedtak

Skriv inn teksten her.

Møtebehandling

Trosopplæring – Sylling representant i fellesrådet gir uttrykk for at menighetsrådet føler de ikke har fått så mye trosopplæring ressurs som de hadde tenkt eller håpet på. De håpet på mer satsing oppe i bygda, når man i hensyn tar at de deler sin stilling med alle i Lier for å lede KRIK Lier.

Fellesrådet ønsker en rapport fra KRIK Lier til neste møte om hvordan det går.

Fellesrådsleder minner om at trosopplæringen i utgangspunktet er menighetenes ansvar.

Votering

Et omforent vedtak ble vedtatt.

Vedtak

Kirkevergen vil gi en melding på status KRIK Lier på neste møte i Fellesrådet.

[Lagre]

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
104/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Protokoller fra menighetsrådene

Vedlegg:

2018.11.01 Referat Tranby møte MR

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar protokollen til orientering.

Saksorientering

Skriv inn teksten her.

Tranby og Lierskogen Menighetsråd 2015 – 2019.

Kirkesvingen 7, 3408 Tranby

Referat fra menighetsrådet

Tid og sted: 01.11.18 kl. 19.00 på Tranby menighetshus

Møtedeltakere: (X=Tilstede. F=Forfall)

	Berit Basmo Kvidaland		Kjell Håkon Brurberg		Ruth Ingeborg Opsahl
	Elisabeth Lie Nordgaren		Solveig Irene Olsen Gaasø		Nina Kristin Elmung
	Katharina Markhus		Sigurd Lein	F	Sigmund Rusås
F	Torbjørn Storli Jensen		Karin Solberg		
	Kathrine Hestnes Kvamme		Knut Erik Øyri		

Gjester: Kirkeverge Mette Sønsteby og prost Ellen Martha Blaasvær

Møterefereent: Karin Solberg

Saksliste ifølge innkalling.

	Beskrivelse av sak	Ansvar
	Åpning: Elisabeth leste salmen «Jesus den eneste, helligste reneste» av Ole Theodor Moe.	
	Saksliste for møte i MR 01.11.18: Sak 54/18: Godkjenning av referat fra møte MR 25.09.18. Sak 55/18: Besøk av kirkeverge og prost fra ca. kl. 19.30. Sak 56/18: Økonomirapport. Sak 57/18: Grønn menighet. Sak 58/18: Nominasjonskomite til valg av nytt menighetsråd høsten 2019. Sak 59/18: Tilbakemelding fra gjennomført kurs «Nytid – Nye grep». Sak 60/18: Høring – Ny prostitilknytning Lier Sak 61/18: Orienteringssaker: <ul style="list-style-type: none"> - Allehelgensdag – ansvar. - Orientering fra Lier kommunes møte for frivillige – Se https://frivillig.no - Ny løper til Tranby kirke – orientering om framdrift. - Menighetens julefest – foredragsholder. - 	
54/18	Godkjenning av referat fra møte i MR 25.09.18. Saksforberedelser: Referat sendt ut 27.9.18 Vedlegg: Forslag til vedtak: Referat fra møte 25.09.18 godkjennes.	Leder

Tranby og Lierskogen Menighetsråd 2015 – 2019.

Kirkesvingen 7, 3408 Tranby

	<p>Drøfting:</p> <p>Vedtak: Referat fra møte 25.9.18 godkjennes.</p>	
55/18	<p>Besøk av kirkeverge og prost fra ca. kl. 19.30.</p> <p>Saksforberedelse: Det vises til sak 51/18 samt vedlagte e-post med vedlegg fra kirkevergen.</p> <p>Vedlegg: Se vedlegg</p> <p>Forslag vedtak:</p> <p>Drøfting: Det var positiv meningutveksling om forskjellige tema. MR ga innspill på utfordringer knyttet til frivillig arbeid for barn og unge, forslag om regelmessig fellesmøter med menighetsrådene i Lier. Kirkevergen orienterte om det videre arbeidet med Arbeidsfellesskap, gjennomført mulighetsstudie for Frogner menighetshus, ubrukte budsjettmidler til trosopplæring. Hun henviste også til viktigheten av godt samarbeid mellom ansatte og MR. Prosten ledet en dialog om kirkens visjon og mål. Menigheten fikk ros for sitt arbeid med å ha gode og interessante gudstjenester.</p> <p>Vedtak: Informasjonen tas til orientering.</p>	Leder
56/18	<p>Økonomirapport.</p> <p>Saksforberedelser: Det blir innhentet økonomirapport som også viser budsjettet. Vedlegges.</p> <p>Vedlegg: Økonomirapp.</p> <p>Forslag til vedtak: Informasjonen tas til orientering.</p> <p>Drøfting: Fremlagt økonomirapport ble gjennomgått. Det ble henvist til at rapportens store underskudd var knyttet til at posteringer knyttet til betaling fra konfirmanter ikke var gjennomført på rapporteringstidspunktet.</p> <p>Vedtak: Informasjonen tas til orientering.</p>	
57/18	<p>Grønn menighet – Forslag til handlingsplan.</p> <p>Saksforberedelser: Det vises til sak 52/18 hvor det ble fattet vedtak om</p>	

Tranby og Lierskogen Menighetsråd 2015 – 2019.

Kirkesvingen 7, 3408 Tranby

	<p>at vår menighet skal være «Grønn menighet» og at handlingsplanen skal behandles i møtet 1.11.18. Vedlagt følger forslag til handlingsplan fra arbeidsgruppa. I tillegg henviser de til: https://kirken.no/globalassets/kirken.no/gronn-kirke/dokumenter/gronn_menighet_bokmal.pdf</p> <p>Vedlegg: Vedlegg</p> <p>Forslag til vedtak:</p> <p>Drøfting: Saken ble foreslått utsatt til neste møte i MR.</p> <p>Vedtak: Saken utsettes til neste møte i MR.</p>	
58/18	<p>Nominasjonskomite til valg av nytt menighetsråd høsten 2019.</p> <p>Saksforberedelse: Det vises til sak 49/18. AU fikk fullmakt til å oppnevne nominasjonskomite. AU har jobbet med saken og kontaktet flere personer. Det har ikke lyktes å få tak i personer til oppgaven. AU har besluttet at menighetsrådet skal være nominasjonskomite.</p> <p>Møte i MR 5.12.18 blir et arbeidsmøte hvor det lages en liste over kandidater som kontaktes. Det må påregnes at møtet kan bli litt lengre enn vanlig.</p> <p>Vedlegg:</p> <p>Forslag til vedtak: Menighetsrådet skal være nominasjonskomite til valg av nytt menighetsråd høsten 2019. Møte i MR 5.12.18 blir et arbeidsmøte hvor nominasjonskomiteen starter på arbeidet med å finne kandidater til valget høsten 2019.</p> <p>Drøfting:</p> <p>Vedtak: Menighetsrådet skal være nominasjonskomite til valg av nytt menighetsråd høsten 2019. Møte i MR 5.12.18 blir et arbeidsmøte hvor nominasjonskomiteen starter på arbeidet med å finne kandidater til valget høsten 2019.</p>	
59/18	<p>Tilbakemelding fra gjennomført kurs «Nytid – Nye grep».</p> <p>Saksforberedelse: Det vises til sak 35/18. tilbakemelding fra medarbeiderutvalget. Kurset ble gjennomført 9. og 23.10 i regi av Medarbeiderutvalget. Kurset kan sees på som en videreføring av arbeidet med HMS for frivillige. Målsettingen med kurset var å gi kompetanseheving til frivillige som jobber mot barn og ungdom samt å</p>	Karin.

Tranby og Lierskogen Menighetsråd 2015 – 2019.

Kirkesvingen 7, 3408 Tranby

	<p>rekruttere flere frivillige. Tema for kurset: »Barns utvikling, sårbarhet og tro. Aktiviteter for forskjellige alderstrinn». Ansvarlig for gjennomføring og faglig innhold var barnevernspedagog Nina Stensen Sveaas og helsesøster Kristin Karlbom Sveaas. 12 personer har gjennomført hele kurset, 7 personer deltok bare en kurskveld. Gode tilbakemeldinger på evalueringene. Tilbudet på kurset ble sendt til alle ansatte i kirkene i Lier. Ansatte ble oppfordret til å videresende til frivillige i menighetene. Da responsen var liten ble det også gitt tilbud til menigheter i nabokommunene til Lier. Til 2. kurskveld ble det også sendt tilbud til foreldregruppen til konfirmantene og barnekorene.</p> <p>I forhold til kursets målsetting sammenholdt mot evalueringene fra deltakerne ble første delmål vedr. relevant kompetanseheving innfridd. Det er usikkert om 2. delmål vedr. rekruttering gir uttelling.</p> <p>Vedlegg:</p> <p>Forslag til vedtak: Informasjonen tas til orientering.</p> <p>Drøfting:</p> <p>Vedtak: Informasjonen tas til orientering.</p>	
60/18	<p>Høring – Ny prostitilknytning Lier.</p> <p>Saksforberedelse. Brev fra Tunsberg Bispedømme datert 25.10.18 ble lagt fram i møtet. Med bakgrunn i at Røyken og Hurum kommuner blir en del av Asker kommune vil disse to kommunene gå ut av Lier prosti. Prostistruktur-utvalget legger fram ti forslag til prostitilknytning for Lier: 1. Eiker prosti og 2. Ringerike prosti.</p> <p>Vedlegg:</p> <p>Forslag til vedtak:</p> <p>Drøfting: Under drøfting ble det foreslått at vi bør samarbeide med de andre menighetsrådene om en ev. felles uttalelse. Det bør også avklares hvilke syn menighetenes prester har. Videre bør en tilknytning til Drammen prosti drøftes.</p> <p>Vedtak: AU gis fullmakt til å fatte vedtak i saken. Punkter som kom fram i drøftingen legges til grunn for beslutningen.</p>	

Tranby og Lierskogen Menighetsråd 2015 – 2019.

Kirkesvingen 7, 3408 Tranby

61/18.	<p>Orienteringssaker:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilbakemelding fra utvalgene. - Allehelgensdag – ansvar. - Orientering fra Lier kommunes møte for frivillige – Se https://frivillig.no - Ny løper til Tranby kirke – orientering om framdrift. - Menighetens julefest – foredragsholder <p>Saksforberedelse:</p> <p>Vedlegg:</p> <p>Forslag til vedtak:</p> <p>Drøfting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilbakemelding fra utvalgene. <ul style="list-style-type: none"> * Musikkutvalget har gjennomført en vellykket konsert i Tranby kirke. Utvalget jobber videre med planen for kirkemusikk. * Byggeprosjekt Tranby kirke nærmer seg avslutning. Arbeidet er i rute. * Diakoniutvalget – planen for årets Julekurv aksjon er klar. * Allehelgens dag – kirkekaffe. Ruth, Kjell, Sigurd og Karin deltar fra MR. * Ny løper til Tranby kirke – godkjenning fra bispekontoret er mottatt og løperen er bestilt. Lovet levering før jul. * Menighetens julefest – foredragsholder. Flere forslag kom frem og vil bli kontaktet. Karin kontakter foreslåtte kandidater til å spille på julefeste og være forsanger. * Frivillighet.no – Berit orienterte fra møte i regi av Lier kommune om nytt nettsted samt arrangement «Frivilligbørs» som arrangeres 19.2.19 i Lier. <p>Vedtak: Informasjonen tas til orientering.</p>	

Neste møte: Onsdag 5. desember 2018.

Kopi av referatet sendes: Kirkeverge Mette Sønsteby
Kirkens servicekontor v/Tone Unhjem

Tranby og Lierskogen Menighetsråd 2015 – 2019.

Kirkesvingen 7, 3408 Tranby

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-14	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
105/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Prosess arbeidsfellesskap - presentasjon av mulighetsstudier

Forslag til vedtak

Kirkevergen har ingen forslag til vedtak.

Saksorientering

Mulighetsstudiene vil bli presentert og belyst av styreleder i Frogner menighetshus stiftelse, Dag Sten, under fellesrådsmøte 21.11. Det vil bli gitt mulighet for å stille spørsmål. Eventuelle saksdokument vil bli kopiert opp og delt ut under møtet, eller videresendt så snart de foreligger.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-15	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
106/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Revidering av driftsbudsjett 2018

Vedlegg:

20181121 Revidert driftsbudsjett 2018 FR-møte

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar det fremlagte reviderte driftsbudsjettet som sitt endelige driftsbudsjett for 2018.

Saksorientering

Revidering av budsjettet for 2018 gjøres for å få et budsjett som bedre stemmer med regnskapstallene. Det skal ikke være vesentlig avvik mellom budsjett og regnskap pr 31.12.

Regnskapsposter med størst endringer og forklaring til endringer er kommentert nedenfor.

Lønn

Økt budsjett for kto 1010 Lønn faste stillinger, da posten var budsjettert med et for lavt beløp i forhold til reell lønn. Det meste av dette er kompensert med en reduksjon av budsjettert beløp på kto 1030 Ekstrahjelp. Dette gjør at lønnskostnadene totalt sett kun øker med ca. kr 48.000. Årsaken til reduksjonen av posten for ekstrahjelp, skyldes endringer i bokføringen for honorarer/lønn til ekstrahjelper. Noe blir ført som lønn faste stillinger, noe som honorar.

Driftskostnader

Kto 1120 annet forbruksmateriell

Posten er økt med nesten kr 250.000. Budsjettert beløp er likevel lavere enn hva som er bokført pr 31.10. Dette skyldes at det er ompostinger som vil redusere regnskapet som pr 31.10. ikke er bokført. Feilføringene på kto 1120 vil bli ompostert til øvrige driftskostnader.

Kto 1185 Forsikringer

Budsjettet er økt, da alle forsikringer nå blir ført her og ikke som tidligere spredd på f.eks. kto 1232 Maskinpark vedlikehold.

Kto 1200 Inventar, utstyr

Budsjettet er økt med kr 155.000, for å få en bedre overensstemmelse med hva som faktisk er bokført der.

Kto 1230 Byggtjenester/kirkegårder vedlikehold

Budsjettposten er redusert, for å få en bedre overensstemmelse med hva som faktisk er bokført der. Redusert kostnad skyldes at noe planlagt vedlikehold ikke ble utført i 2018.11.15

Kto 1241 Orgel/piano vedlikehold

Posten er redusert, pga lavere vedlikeholdsbehov på orglene i 2018 enn først antatt.

Kto 1271 Konsulent tjenester kirkemusikere

Budsjettet er økt med ca kr 430.000. Dette skyldes en endring i hvordan vi håndterer honorar til musikere som er leid inn av menighetsrådene. For at innberetning av disse skal bli håndtert riktig mtp oppgaveplikt osv, betales disse av fellesrådet som deretter får dette refundert av menighetsrådene. På denne måten sikrer vi overholdelse av gjeldende lover og forskrifter. Refusjonene fra menighetsrådet vises på kto 1750. Avregning mot menighetsrådene gjøres 3-4 ganger pr år.

Oppsummering driftskostnader

Totalt er budsjettet for driftskostnadene økt med ca. 530.000, da det også er ulike poster som er redusert i forhold til opprinnelig budsjett.

Overføringskostnader

Kto 1429 Momskompensasjon er økt med kr 130.000. Denne har en tilsvarende økning på kto 1729 på inntektssiden. Dette gir ingen resultateffekt.

Kto 1620 Salg, leieinntekter/billettinntekter

Posten var underbudsjettet og er økt med kr 170.000.

Kto 1650 Avgiftspliktig salg utensokns tjenester, minnelund, gravlegater

Posten var underbudsjettet og er økt med kr 170.000.

Kto 1700 Refusjon fra NAV, avtalt tilskudd

Posten er redusert, pga endringer blant de ansette.

Driftsinntekter**Kto 1900 Renteinntekter**

Rentenivået i 2018 har vært bedre enn fryktet og vi har fått mer i regnskapsførte renteinntekter enn forventet da budsjettet ble satt opp. Budsjettposten er derfor økt for å være bedre i samsvar med hva som er forventede renteinntekter for 2018 pr nå.

Kto 1940 Bruk av disposisjonsfond

Budsjettet viser kr 200.000. Dette er på bakgrunn av fellesrådets tidligere vedtak om Prosjekt arbeidsfellesskap.

Oppsummering

Totalt viser forslag til revidert budsjett en økning på kostnadssiden og inntektssiden på kr 784.761. Det er en økning på 4,1% fra tidligere vedtatt budsjett. Dette skyldes økning/justering i løpende kostnader og inntekter som forklart over.

Budsjett 2018 Lier kirkelige fellesråd

Vedtatt Lier kirkelige fellesråd 30.08.2018

		1100	1200	1300	1400	Budsjett inkl endr.	Forslag til revidert budsjett	Regnskap
		Adm.	Kirker	Kirkeg.	Trosoppl.	2018	pr 31.12.2018	pr 31.10.2018
Lønn i faste stillinger, adm.kostnader m.m.								
1 010	Lønn faste stillinger, m/t-trinn	7 921 045				7 921 045	8 102 800	6 554 031
1 020	Sykevikarer	25 000				25 000	15 000	12 830
1 030	Ekstra hjelp, Lierskogen krk., sommerv	400 000				400 000	250 000	205 592
1 040	Overtid	5 000				5 000	5 000	4 276
1 050	Annen lønn: Telefon, honorar uten fer	130 000				130 000	150 000	124 676
1 080	Godtgjørelse for folkevalgte	10 000				10 000	10 000	0
1 090	Pensjonsinnskudd : 16 % (konteres 2324103)	1 100 000				1 100 000	1 100 000	773 689
1 091	Tilleggs pensjon 2,2 %, AFP innarbeides i 1010	0				0	0	0
1 095	Ulykke- og gruppelevsforssikring: Trekkpliktige forsikringsord.	50 000				50 000	50 000	0
1 099	Arbeidsgiveravgift:14,1 %	1 359 387				1 359 387	1 365 275	1 042 958
	Sum	11 000 432	0	0	0	11 000 432	11 048 075	8 718 051
Ktr, annonser, driftsutg. energi. forsikr.								
1 100	Kontormateriell, driftsutgifter ktr.maskiner,inkl.prost	30 000				30 000	30 000	26 378
1 101	Abonnement aviser, tidsskr., faglitteratur m.m.	4 000				4 000	4 000	1 549
1 115	Matvare/bevertning	45 000				45 000	40 000	26 870
1 120	Annet forbruksmatr/Andre driftsutgt /Vareklær/Velferd/Mat	47 728	30 000	75 000		152 728	400 000	446 734
1 121	Annet forbruksmateriell/blomster legatgraver, blomster-plantekasser			40000		40 000	40 000	28 625
1 130	Porto	20 000			30 000	50 000	10 000	1 811
1 131	Telefon & fax	150 000			30 000	180 000	152 000	45 684
1 132	Bankgebyrer	3 000				3 000	3 000	3 142
1 140	Annonser	40 000			10 000	50 000	50 000	36 706

		1100	1200	1300	1400	Budsjett inkl endr.	Forslag til revidert budsjett	Regnskap
		Adm.	Kirker	Kirkeg.	Trosoppl.	2018	pr 31.12.2018	pr 31.10.2018
1 150	Kurs/opplæring av ansatte, kursholder	70 000			40 000	110 000	90 000	80 561
1 151	Kurs folkevalgte, kursholder	30 000				30 000	0	0
1 155	Reiseutgifter (ikke oppgavepliktig): Opplæring/kurs	5 000				5 000	5 000	3 839
1 160	Reiseutgifter oppgavepliktig/ikke trekkpliktig : Skyss, kost, møtegodtgjørelse	75 000				75 000	65 000	44 172
1 165	Andre oppgavepliktige ytelser/ikke trekkpliktig, selvstendig næringsdrivende, enkeltmannsforetak.Kirkemusikere	50 000				50 000	0	0
1 167	Motkonto mobiltelefon						12 000	-8 784
1 170	Drivstoff, årsavgift Forsikring		10000	95 000		105 000	60 000	19 776
1 180	Energi (føres fortløpende)		300 000			300 000	300 000	277 608
1 185	Forsikringer: Kirker/andre bygg/inventar + ikke ansatte personer	35 000	85 000			120 000	220 000	217 842
1 190	Husleie Fosskv., Øverskogen gr.hus, Men.ktr/konfir, underv.	587 000	6 000		241 000	834 000	834 000	732 383
1 195	Kommunaleavgift/gebyr, lisenser, dataprogrammer, Kirkepartner, Kardinal, Ecclesia	410 000			50 000	460 000	460 000	445 958
1 196	Avgifter gebyrer: Opplysningsv. fond:			60 000		60 000	74 000	73 551
1 197	Kopinoravtalen	50 000				50 000	50 000	0
1 198	Medlemsskap i KA, Kirkegårdskultur m	105 000				105 000	100 000	95 283
1 199	Container-service			100 000		100 000	100 000	78 623
	Sum	1 756 728	431 000	370 000	401 000	2 958 728	3 099 000	2 678 313
	Kirker, vedlikehold, inventar, utstyr, edb							
1 200	Inventar, utstyr	35 000	30 000	100 000		165 000	320 000	279 096
1 201	Edb- og audiovisuelt utstyr	140 000				140 000	157 647	123 616
1 220	Leasing, leie av kopimaskin	0				0	6 500	5 871
1 221	Leie av transportmidler/drivstoff					0	4 500	3 778

		1100	1200	1300	1400	Budsjett inkl endr.	Forslag til revidert budsjett	Regnskap
		Adm.	Kirker	Kirkeg.	Trosoppl.	2018	pr 31.12.2018	pr 31.10.2018
1 230	Byggtjenester/kirkegårder: Vedlikehold		370 000			370 000	250 000	166 181
1 232	Maskinpark: Vedlikehold			100 000		100 000	60 000	43 465
1 240	Serviceavtaler og reparasjoner: Caverion, kopimaskin	50 000	75 000	25 000		150 000	150 000	110 059
1 241	Orgler/piano: Vedlikehold		120 000			120 000	35 000	13 480
1 260	Renhold Frogner menighetshus, rensing av tekstiler	40 000				40 000	55 000	45 104
1 265	Vakthold, alarmsystemer(Safetel) m.m.		70 000			70 000	70 000	53 828
1 270	Revisjon	85 000				85 000	133 000	132 564
1 271	Konsulenttjenester kirkemusikere	200 000				200 000	628 499	575 323
1 272	Konsulenttjenester kirkegårder, ASVO	50 000				50 000	10 000	6 500
1 273	Konsulenttjenester kirker	60 000				60 000	60 000	51 258
	Sum	660 000	665 000	225 000	0	1 550 000	1 940 146	1 610 122
Overføringer								
1 300	Tunsberg bispedømmeråd/ tjenestekjøp fra staten	8 000				8 000	8 000	0
1 340	Kremasjoner			630 000		630 000	700 000	671 280
1 341	Muslimsk grav 2 stk			48 000		48 000	55 000	54 070
1 350	Refusjon til menighetsråd	0				0	1 200	1 200
1 370	Tjenestekjøp fra andre/driftsavtaler: Mr regnskap i kom.	61 000				61 000	61 000	61 437
1 371	Helsetjeneste kirkegårdsarbeidere m.m.	3 000				3 000	0	0
1 380	Lønnsoppgjør, reserverte bevilgninger	291 440				291 440	291 440	0
1 390	Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tjenesteyting, mr-regnskap	370 000				370 000	370 000	0
1 429	Momsrefusjon driftsregnskapet jfr. 1729	600 000				600 000	730 000	610 616
1 450	Overføring til Frogner menighetsråd, Diki midler	10 000				10 000	10 000	0

		1100	1200	1300	1400	Budsjett inkl endr.	Forslag til revidert budsjett	Regnskap
		Adm.	Kirker	Kirkeg.	Trosoppl.	2018	pr 31.12.2018	pr 31.10.2018
1 451	Overføring til Tranby menighetsråd, Diki midler	10 000				10 000	10 000	0
1 452	Overføring til Sjøstad menighetsråd, Diki midler	10 000				10 000	10 000	0
1 453	Overføring til Sylling menighetsråd, Diki midler	10 000				10 000	10 000	0
1 454	Trosopplæringsmilder				200 000	200 000	200 000	0
	Sum	1 373 440	0	678 000	200 000	2 251 440	2 456 640	1 398 603
	Renteutgifter, låneomkostn. bundne fond							
1 500	Renteutgifter, låneomkostninger					0	1 500	1 480
1 540	Avsetning til disposisjonsfond (ubundne fond)					1 015 760	1 015 760	1 015 761
1 550	Avsetning til bundne fond					0	0	0
1 570	Overføring til kapitalregnskapet					0	0	0
1 580	Regnskapsmessige overskudd					0	0	0
1 590	Avskrivninger					0	0	0
	Sum	0	0	0	0	1 015 760	1 017 260	1 017 241
	INNETEKTER							
1 600	Brukerbetaling: Vigsel, gravferd, utens	-40 000				-40 000	-45 000	-43 760
1 620	Salg, leieinntekter/billettinntekter	-30 000				-30 000	-200 000	-188 594
1 621	Preludering gravferd	-50 000				-50 000	-55 000	-49 230
1 622	Fakturagebyrer	-30 000				-30 000	-30 000	-30 850
1 630	Husleieinntekter, Lierskogen m.m.	-32 000				-32 000	-55 000	-50 680
1 631	Festeavgifter av gravsted	-860 000				-860 000	-910 000	-910 646
1 650	Avgiftspliktig salg utensogstjenester, minnelund, gravlegater	-200 000				-200 000	-370 000	-368 238
1 660	Salg av utstyr	0				0	-3 000	-3 000
1 700	Refusjon fra Nav: Avtalte tilskudd	-510 000				-510 000	-300 000	-281 913
1 704	Refusjon krigsgraver	-6 600				-6 600	-6 500	-6 500
1 710	Sykelønnsrefusjoner	0				0	0	-281 501
1 711	Refusjon av fødselspenger	0				0	0	0
1 729	Momskompensasjon drift jfr. 1429	-600 000				-600 000	-730 000	-610 616

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-17	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
107/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Overføring av midler til 2019 for pågående investeringsprosjekter

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd gjør følgende vedtak vedr. pågående investeringsprosjekter pr 31.12.2018:

- Prosjekt 151 Utvidelse Frogner gravplass kr 1.473.810 udisponert 2017 overføres til budsjettet for 2018. Overforbruk 2018 kr 1.047.613 dekkes av kapitalfond.
- Prosjekt 152 Minnelund Frogner kr 200.000 overføres investeringsbudsjettet for 2019.

Lier kirkelige fellesråd vedtar at rest ubrukte midler pr 31.12.2018 for følgende prosjekt overføres til investeringsbudsjett for kirker 2019 med følgende beløp:

- Prosjekt 210 HC/WC Tranby kr 814.500.

Saksorientering

Prosjekt 151 Utvidelse Frogner gravplass

Prosjektet for utvidelsen av Frogner gravplass er i slutfasen. Det ble overført kr 13.830.460 fra 2017 til 2018 på dette prosjektet. Det står igjen kr 1.473.810 på budsjettet i 2017 som må overføres til 2018.

I 2018 er det en tilleggsbevilgning på kr 1.000.000. ref. sak 69/18

Når begge overnevnte forhold er hensyn tatt viser regnskapet pr 14.11.2018 et overforbruk på kr 1.047.613. Det foreslås at dette dekkes av kapitalfond pr 31.12.2018.

Det forventes at prosjektet avsluttes primo 2019. Budsjettering av kostnader som påløper frem til årsavslutning og i 2019 før prosjektet blir avsluttet, håndteres i forbindelse med sluttoppgjøret for prosjektet i 2019.

Prosjekt 152 Minnelund Frogner

Underveis i prosjektet Utvidelse av Frogner gravplass, fant en det nødvendig å skille ut arbeidet med minnelunden på Frogner som eget prosjekt. Det er pr 15.11.2018 ikke bokført kostnader på prosjektet og det forslås at budsjettet på kr 200.000,- ref. sak 68/18 overføres til Lier kirkelige fellesråd sitt investeringsbudsjettet for kirkegårder for 2019. Det forventes at prosjektet avsluttes i løpet av 2019.

Prosjekt 210 HC/WC Tranby

Prosjekt nytt HC/WC på Tranby nærmer seg også slutfasen. Det er budsjettert og bevilget kr 2.200.000. Av dette er det pr 31.10.2018 brukt kr 1.385.492. På denne bakgrunn foreslås det at kr 814.500 blir overført til Lier kirkelige fellesråd sitt investeringsbudsjett for kirker for 2019. Det forventes at prosjektet avsluttes primo 2019.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-7	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
108/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Endelig driftsbudsjett 2019

Vedlegg:

2018.11.21 Endelig driftsbudsjett 2019

Forslag til vedtak

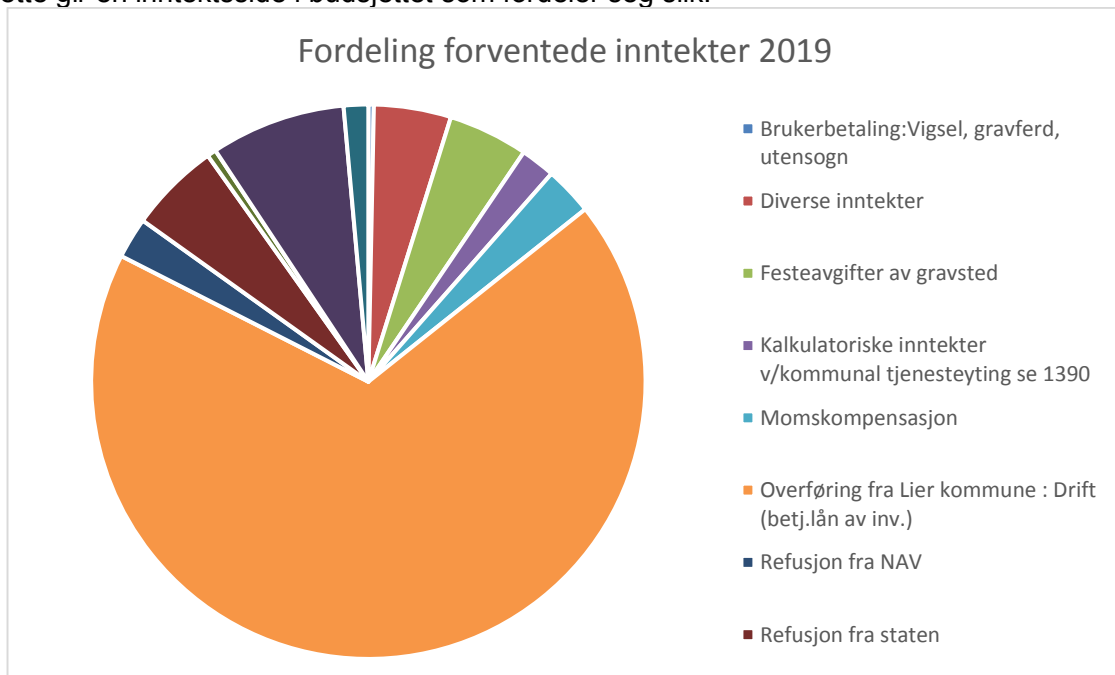
Lier kirkelige fellesråd vedtar det fremlagte reviderte driftsbudsjettet som sitt driftsbudsjett for 2019.

Saksorientering

Sett i forhold til tidligere fremlagte forslag til driftsbudsjett, er hovedendringen at feil vedr kto 1550 Avsetning av fond er korrigert, samt at tilskuddet fra kommunen er oppjustert. Dette har medført at budsjettet ikke er like stramt som tidligere fremlagte forslag.

Vi gjør oppmerksom på at vi pr. 14.11.2018 ikke har mottatt endelige tallstørrelser fra kommunen vedr størrelsen på deres tilskudd, kto 1830, for 2019. Vi har fått bekreftet at tilskuddet vil være en videreføring av 2018 kompensert for pris- og lønnsvekst. Kommunalt tilskudd er på denne bakgrunn beregnet ut fra lønnsøkning jfr tariffoppgjør 2018 og en deflator på 2,8%. Dette gir en reell vekst i tilskuddet tilsvarende prisveksten.

Dette gir en inntektsside i budsjettet som fordeler seg slik:

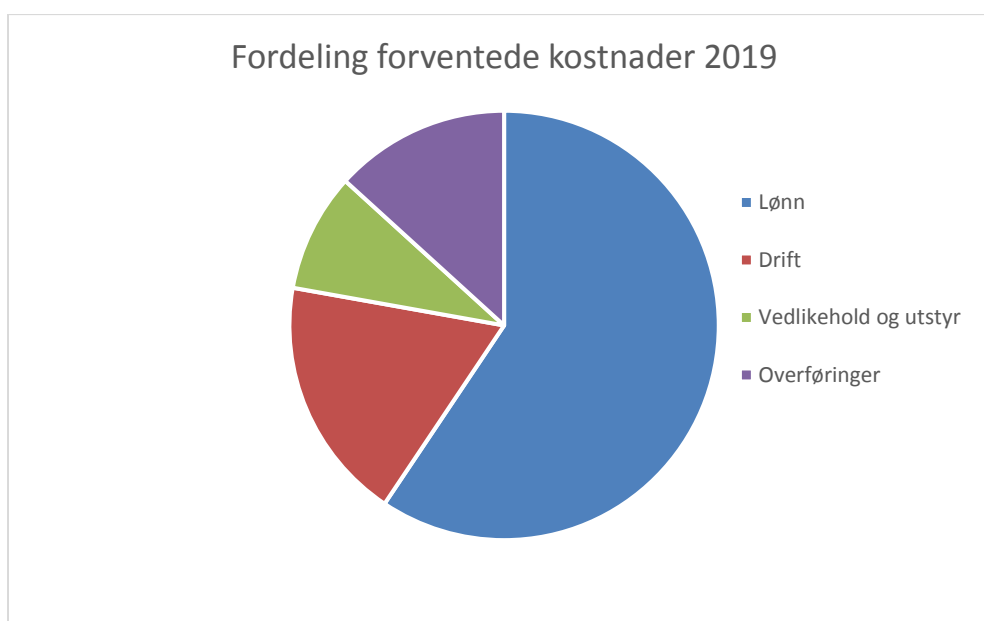

Diagrammet viser at 68% av budsjetterte inntekter er tilskudd fra Lier kommune. Neste store inntektskilde, ca. 8% av budsjetterte driftsinntekter, er tilskudd til trosopplæring. Trosopplæringstilskudd er budsjettert med en tilsvarende kostnad for å oppfylle kravene knyttet til tilskuddet. Bruk av trosopplæringstilskudd rapporteres årlig til bispedømmet.

De neste store inntektskildene våre som bidrar med ca. 5% hver er tilskudd fra NAV og festeavgifter.

Den positive effekten av korrigeringen og økningen i tilskuddet fra kommunen er tilført lønn, men også vedlikehold av eiendommer og utstyr er oppjustert. I tillegg er kostnader som utstyr, opplæring, porto og serviceavtaler fått økt budsjett, da dette er poster som tidligere var vesentlig skjært ned på.

Tilsvarende diagram for forventede kostnader viser at lønn utgjør ca. 60% av kostnadene, mens driftskostnader utgjør ca. 18%. Ca. 9% av budsjettet brukes på vedlikehold og utstyr og resten, ca. 13%, er overføringer.

Driftsbudsjett 2019 Lier kirkelige fellesråd

Vedtatt Lier kirkelige fellesråd 21.11.2018

		1100	1200	1300	1400	Budsjett	Budsjett	Regnskap
		Adm.	Kirker	Kirkeg.	Trosoppl.	2019	2018	2017
Lønn i faste stillinger, adm.kostnader m.m.								
1010	Lønn faste stillinger, m/t-trinn	8 109 317				8 109 317	7 921 045	7 626 877
1020	Sykevikarer	25 000				25 000	25 000	26 339
1030	Ekstra hjelp, Lierskogen krk., sommervikarer,	300 000		100 000		400 000	400 000	256 502
1040	Overtid	5 000				5 000	5 000	0
1050	Annen lønn: Telefon, honorar uten feriepenger m.m.	130 000				130 000	130 000	104 862
1080	Godtgjørelse for folkevalgte	10 000				10 000	10 000	0
1090	Pensjonsinnskudd : 16 % (konteres 2324103)	1 100 000				1 100 000	1 100 000	1 112 805
1091	Tilleggs pensjon 2,2 %, AFP	0				0	0	0
1095	Ulykke- og gruppelivsforsikring: Trekkpliktige forsikringsord.	50 000				50 000	50 000	42 852
1099	Arbeidsgiveravgift:14,1 %	1 385 933				1 385 933	1 359 387	1 235 533
	Sum	11 115 250	0	100 000	0	11 215 250	11 000 432	10 405 770
Ktr, annonser, driftsutg. energi. forsikr.								
1100	Kontormateriell, driftsutgifter ktr.maskiner,inkl.prost	25 000				25 000	0	72 440
1101	Abonnement aviser, tidsskr., faglitteratur m.m.	5 000				5 000	5 000	2 045
1115	Matvare/bevertning	80 000				80 000	45 000	61 021
1120	Annet forbruksmatr/Andre driftsutgt /Vareklær/Velferd/Mat	120 000	50 000	150 000		320 000	250 000	317 918
1121	Annet forbruksmateriell/blomster legatgraver, blomster-plantekasser			40 000		40 000	40 000	39 108
1130	Porto	45 000			7 500	52 500	75 000	49 344
1131	Telefon & fax	150 000			30 000	180 000	160 000	46 123
1132	Bankgebyrer	3 000				3 000	3 000	1 919
1140	Annonser	60 000			10 000	70 000	60 000	47 810
1150	Kurs/opplæring av ansatte, kursholder	100 000			30 000	130 000	110 000	255 004
1151	Kurs folkevalgte ,kursholder	30 000				30 000	30 000	4 000
1155	Reiseutgifter (ikke oppgavepliktig) : Opplæring/kurs	7 000				7 000	0	5 421

1160	Reiseutgifter oppgavepliktig/ikke trekkpliktig : Skysst, kost, møtegodtgjørelse	75 000				75 000	75 000	62 587
1165	Andre oppgavepliktige ytelser/ikke trekkpliktig, selvstendig næringsdrivende, enkeltmannsforetak.Kirkemusikere	0				0	0	520
1170	Drivstoff, årsavgift Forsikring			60 000		60 000	70 000	47 632
1180	Energi (føres fortløpende)		400 000			400 000	300 000	251 051
1185	Forsikringer: Kirker/andre bygg/inventar + ikke ansatte personer	45 000	125 000	50 000		220 000	155 000	167 982
1190	Husleie Fossv., Øverskogen gr.hus, Men.ktr/konfir, underv.	700 000	6 000		241 000	947 000	714 000	603 826
1195	Kommunaleavgift/gebyr, lisenser, dataprogrammer, Kirkepartner, Kardinal, Ecclesia	400 000			55 000	455 000	460 000	374 303
1196	Avgifter gebyrer: Opplysningsv. fond:			95 000		95 000	60 000	54 651
1197	Kopinoravtalen	50 000				50 000	50 000	44 067
1198	Medlemsskap i KA, Kirkegårds kultur m.m.	130 000				130 000	105 000	97 065
1199	Container-service			100 000		100 000	100 000	90 008
	Sum	2 025 000	581 000	495 000	373 500	3 474 500	2 867 000	2 695 845
Kirker, vedlikehold, inventar, utstyr, edb								
1200	Inventar, utstyr	100 000	50 000	55 000	60 000	265 000	125 000	305 002
1201	Edb- og audiovisuelt utstyr,	150 000			15 000	165 000	140 000	355 242
1220	Leasing, leie av kopimaskin	5 000				5 000	0	0
1230	Byggtjenester/kirkegårder: Vedlikehold	47 910	160 000	180 000		387 910	400 000	372 844
1232	Maskinpark: Vedlikehold			60 000		60 000	250 000	53 168
1240	Serviceavtaler og reparasjoner: Caverion, kopimaskin	100 000	70 000			170 000	170 000	232 323
1241	Orgler/piano: Vedlikehold		40 000			40 000	30 000	203 828
1260	Renhold , rensing av tekstiler	45 000				45 000	27 000	51 463
1265	Vakthold, alarmsystemer(Safetel) m.m.		65 000			65 000	60 000	57 237
1270	Revisjon	85 000				85 000	85 000	49 650
1271	Konsulent tjenester kirkemusikere m.m.	350 000				350 000	50 000	165 105
1272	Konsulent tjenester kirkegårder, ASVO			25 000		25 000	70 000	16 518
1273	Konsulent tjenester kirker	25 000				25 000	0	62 162
	Sum	907 910	385 000	320 000	75 000	1 687 910	1 407 000	1 924 542
Overføringer								
1300	Tunsberg bispedømmeråd/ tjenestekjøp fra staten	8 000				8 000	7 000	0
1340	Kremasjoner			750 000		750 000	700 000	718 545

1341	Muslimsk grav 2 stk			75 000		75 000	48 000	45 990
1350	Refusjon til menighetsråd					0	0	3 200
1370	Tjenestekjøp fra andre/driftsavtaler: Mr regnskap i kom.	82 000				82 000	60 000	60 470
1371	Helsetjeneste kirkegårsarbeidere m.m.	3 000				3 000	3 000	0
1380	Lønnsoppgjør, reserverte bevilgninger	291 440				291 440	291 440	
1390	Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tjenesteyting, mr-regnskap							
		380 000				380 000	370 000	345 000
1429	Momsrefusjon driftsregnskapet jfr. 1729	532 000				532 000	600 000	823 644
1450	Overføring til Frogner menighetsråd, Diki midler	10 000				10 000	10 000	10 000
1451	Overføring til Tranby menighetsråd, Diki midler	10 000				10 000	10 000	10 000
1452	Overføring til Sjøstad menighetsråd, Diki midler	10 000				10 000	10 000	10 000
1453	Overføring til Sylling menighetsråd, Diki midler	10 000				10 000	10 000	10 000
1454	Trosopplæringsmidler			200 000		200 000	200 000	50 625
1455	Trosopplæring, administrasjon, husleie, telefon/strøm			140 000		140 000	140 000	164 440
	Sum	1 336 440	0	825 000	340 000	2 501 440	2 459 440	2 251 914
	Renteutgifter, låneomkostn. bundne fond						0	
1500	Renteutgifter, låneomkostninger	1 500				1 500	0	
1510	Avdragsutgifter					0	0	
1530	Dekning av tidligere års negative driftsregnskap					0	0	
1540	Avsetning til disposisjonsfond (ubundne fond)					0	0	2 043 487
1550	Avsetning til bundne fond					0	0	
1570	Overføring til kapitalregnskapet					0	0	200 000
1580	Regnskapsmessige overskudd					0	0	1 015 761
1590	Avskrivninger					0	0	1 685 575
	Sum	1 500	0	0	0	1 500	0	4 944 823
							0	
	INNTEKTER						0	0
1600	Brukerbetaling: Vigsel, gravferd, utensogn	-60 000				-60 000	-50 000	-35 400
1620	Salg, leieinntekter/billettinntekter	-200 000				-200 000	-15 000	-112 295
1621	Preludering gravferd	-55 000				-55 000	-50 000	-58 390
1622	Fakturagebyrer	-30 000				-30 000	-30 000	-28 520
1630	Husleieinntekter, Lierskogen m.m.	-70 000				-70 000	-32 000	-37 570
1631	Festeavgifter av gravsted	-880 000				-880 000	-860 000	-862 620
1650	Avgiftspliktig salg utensognstjenester, minnelund, gravlegater	-350 000				-350 000	-170 000	-348 024

1660	Salg av utstyr	0				0	0	0
1700	Refusjon fra Nav: Avtalte tilskudd	-450 000				-450 000	-510 000	-599 600
1704	Refusjon krigsgraver	-6 600				-6 600	-6 600	-6 300
1710	Sykelønnsrefusjoner	0				0	0	-314 096
1711	Refusjon av fødselspenge	0				0	0	0
1728	Momskompensasjon investeringer	0				0	0	0
1729	Momskompensasjon drift jfr. 1429	-532 000				-532 000	-600 000	-823 644
1730	Refusjon fra fylkeskommunen	0				0	0	
1750	Refusjon menighetsråd: Utgiftsført på aktuelle konti	-250 000				-250 000	0	-102 406
1751	Refusjon menighetsråd: Lønn andre kirkemusik.	-20 000				-20 000	0	
1770	Refusjon gravlegat	0				0	0	-5 218
1772	Trosopplæring diverse refusjoner, babysang m.m				0	0	-10 000	
1790	Kalkulatoriske inntekter v/kommunal tjenesteyting se 1390	-380 000				-380 000	-370 000	-345 000
1800	Refusjon fra staten, tilskudd kirkelovsreform	0				0	0	
1801	Refusjon fra staten, tilskudd til kateketer	-640 000				-640 000	-620 000	-618 942
1802	Refusjon fra staten, tilskudd til diakon	-300 000				-300 000	-300 000	-275 135
1803	Refusjon fra staten: Prosteseekretær	-60 000				-60 000	-58 000	-59 451
1804	Trosopplæring	-1 486 000				-1 486 000	-1 455 000	-1 438 794
1805	Tilskudd kirkevalget - Kirkerådet	-135 000				-135 000	0	
1830	Overføring fra Lier kommune : Drift (betj.lån av inv.)	-10 546 720		-2 326 280		-12 873 000	-11 778 000	-11 778 000
1850	Tilskudd fra menighetsråd					0	-15 000	-19 573
1870	Overføring fra Frogner og Tranby stiftelser	-3 000				-3 000	0	-2 900
1871	Tilskudd gaver fra andre	0				0	-500 000	-83 955
1900	Renteinntekter	-100 000				-100 000	0	-490 062
1930	Disponering av tidligere års driftsresultat					0	0	-2 043 487
1940	Bruk av disposisjonsfond					0	0	
1950	Bruk av bundne fond					0	0	-47 933
1990	Avskrivninger					0	0	-1 685 575
	Forventet økt lønnsoverføring fra kommunen ref. tariffoppgj.					0		
	Budsjettet underskudd:					0		
	Sum inntekter	-16 554 320	0	-2 326 280	0	-18 880 600	-17 429 600	-22 222 890
	Sum utgifter	15 386 100	966 000	1 740 000	788 500	18 880 600	17 733 872	22 222 894
	Diff.	-1 168 220	966 000	-586 280	788 500	0	304 272	4

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-9	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
109/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Endelig investeringsbudsjett 2019

Vedlegg:

Investeringsbudsjett gravplasser 2019

Investeringsbudsjett kirker 2019

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar de fremlagte reviderte investeringsbudsjett kirker og investeringsbudsjett gravplasser som sine investeringsbudsjett 2019.

Saksorientering

Endelig investeringsbudsjett for gravplasser og kirker for 2019 er ikke endret fra tidligere fremlagte budsjett, med unntak av at beløpene for rammeoverføringene fra kommunen er oppdatert i begge budsjett. Tallene er ihht vedtak gjort av kommunestyret i Lier kommune.

Rammetilskuddet for gravplasser er økt fra kr 947 000 til kr 974 000, en økning på kr 27 000.

Rammetilskudd for kirker er økt fra kr 3 365 000 til kr 3 459 000, en økning på kr 94 000.

Investeringsbudsjett: Gravplasser 2019 - 2022

Kirkegård	2019			2020			2021			2022		
	Beskrivelse	beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring
Alle gravplasser												
Frogner												
Tranby												
Sjåstad												
Sylling												
Maskiner	Traktor - Frogner	kr 500 000	kr 100 000	Traktorhenger - Frogner	kr 100 000	kr 50 000						
	Minilaster / hjullaster (Avant)	kr 200 000		Gressklipper Frogner	kr 200 000	kr 50 000						
Reserve												
Sum		kr 700 000			kr 300 000			kr -			kr -	
Rammeoverf.		kr 974 000			kr 974 000			kr 974 000			kr 974 000	
Ekstra bevilgninger*		kr -247 000			kr -674 000			kr -974 000			kr -974 000	
Sum budsjett		kr 727 000			kr 300 000			kr -			kr -	

* Hvis beløp er negativ, betyr det at vi ikke har brukt opp rammeoverføringen. Er beløpet positivt, betyr det at vi trenger ytterligere finansiering for å kunne gjennomføre alle budsjetterte tiltak.

Investeringsbudsjett: Kirker 2019 - 2022

Kirke	2019				2020			2021				2022		
	Beskrivelse	Beløp	Endring		Beskrivelse	Beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring	Beskrivelse	Beløp	Endring	
Følles for alle kirker	SD-anlegg	kr	-	kr	-600 000									
	Arbeidsfellesskap Frogner menighetshus	kr	500 000	kr	500 000									
	Lyskastere til kirkene	kr	-	kr	-500 000			Lyskastere til kirkene	kr	500 000	kr	500 000		
Frogner kirke	Døpefonten rehabilitering	kr	100 000	kr	100 000	Tak Frogner kapell	kr	700 000	Renovering tak våpenhus	kr	400 000	kr	400 000	
	Brannsikring	kr	-	kr	-1 500 000			Tak kirke søndre side	kr	1 500 000	kr	1 500 000		
Gullaug kirke						Utsmykking	kr	100 000						
Lierskogen kirke						Ny trapp bilinngang	kr	200 000						
Tranby kirke	Prosjektor, 2 stk	kr	120 000	kr	120 000	Piano	kr	200 000						
	Løper	kr	100 000	kr	100 000	Stabilisering hovedtrapp	kr	500 000						
	Belysning kirkerommet	kr	-	kr	-300 000			Belysning kirkerommet	kr	500 000	kr	500 000		
Sylling						Mur/puss utvendig	vurdering/pris 2019		HC inngang kirkestue	kr	1 000 000	kr	1 000 000	
Reserve														
Sum		kr	820 000				kr	1 700 000		kr	3 900 000		kr	-
Rammeoverf.		kr	3 459 000				kr	3 459 000		kr	3 459 000		kr	3 459 000
Ekstra bevilgninger*		kr	-2 639 000				kr	-1 759 000		kr	441 000		kr	-3 459 000
Sum budsjett		kr	820 000				kr	1 700 000		kr	3 900 000		kr	-

* Hvis beløp er negativ, betyr det at vi ikke har brukt opp rammeoverføringen. Er beløpet positivt, betyr det at vi trenger ytterligere finansiering for å kunne gjennomføre alle budsjetterte tiltak.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-16	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
110/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Betalingssetter for bruk av våre kirker til konserter med eksterne leietakere

Vedlegg:

Leiekontrakt

RUTINE FOR ALL BRUK AV LEVENDE LYS I KIRKER I LIER KIRKELIGE FELLESRÅD

Takster for utleie av kirkene

Vilkår for bruk og leie av kirkene i Lier

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd vedtar betalingssetter og avtaler for utleie til eksterne i hht. vedlegg.

Saksorientering

I fellesrådsmøte 1.3.2017 ble problemstillingen rundt utleie av kirkene tatt opp. Utfordringen for servicekontoret var da at de ikke har oversikt over hvilke avtaler som er inngått mtp gratis leie av kirken/lavere betalingssett vs. full betaling utfra menighetenes tanker om gjenytelser for å delta på gudstjenester o.l.

Vedtaket ble at «Saken utsettes til menighetsrådene har kommet med sine innspill. Det bes om at når saken legges frem for Fellesrådet neste gang er den belyst / utredet med hvilke avtaler og tradisjoner som gjelder pr. i dag.»

Ordning med utlån og utleie av kirkene har vært ulike. Noen har henvendt seg direkte til menighetene og dermed får låne kirken gratis, selv om de har salg av billetter på selve arrangementet. Andre får låne kirken gratis, mot at de synger/spiller på 1 eller flere gudstjenester i løpet av året. Atter andre henvender seg til servicekontoret og gjør avtale om leie av kirkene og blir fakturert 10% av billettinntektene, men minimum kr 2.870 (setter for 2018).

Dette har gitt uklare rutiner og servicekontoret er kjent med at aktører opplever forskjellsbehandling. I 2018 har servicekontoret forsøkt å få tydeligere rutiner og unngå forskjellsbehandling. Det har blitt skilt mellom:

- Arrangement i menighetens regi, hvor evt inntekter går til menigheten
- Arrangement i artistens/artistenes regi, hvor evt inntekter går til artisten
- Arrangement i eksterne regi er de som faktureres for leie av kirken.

Vi har opplevd at også dette oppleves som forskjellsbehandling og forsøker nå med nok en differensiering mellom lokale og profesjonelle aktører. Utfordringen her ligger i hvem som skal defineres som profesjonell og hvem er lokal.

Vi anser korps og kor som sogner til menigheten som lokale, f.eks. naboskolens skolekorps er lokal, dersom de leier kirken.

Artister som f.eks. er innom Lier sine kirker på julekonserterturne, anses som profesjonelle. Dette er artister som lever av virksomheten sin.

Kirka i Lier ønsker å støtte opp om artister som er i startgropen av sine karrierer gjennom å gi de rom i kirkene, men hva med artister som er semiprofesjonelle? Hvor går skillet? Er skillet mellom profesjonell og lokal, om artisten kan leve av musikken eller kunsten de utøver? Servicekontoret tror at dette forholdet kan benyttes for å skille mellom en artist som er lokal og en artist som er profesjonell.

Nedenfor følger noen utdypende forklaringer på ord og uttrykk som er benyttet i vedlagte dokumenter.

Leietaker	Når ikke menigheten arrangerer må det betales for bruk av kirken.
Billetter	Når menigheten står som arrangør er det ikke anledning for artisten å selge egne billetter.
Priser	%-sats av billettsalg, MEN minimumspris for å dekke strøm, kirketjener på jobb, renhold og administrative oppgaver. Profesjonelle musikere og leietakere fra utenfor Lier har høyere sats og minimumspris enn lokale utøvere.
Kirketjener	Når leietaker holder to konserter etter hverandre på samme dato betales det halv minimumspris for den siste konserten (dersom ikke/lavt billettsalg). Vi fortsetter gjeldene praksis at leietaker kan være alene/ansvarlig under øvelse/oppvarming. Ved utleie møter kirketjener minst ½ time før selve arrangementet starter og er tilstede helt til slutt.
Orgel/klavèr	Når ansatte arrangerer kan den/disse være ansvarlig og kirketjener trenger ikke være tilstede. Leietaker kan bruke kirkens instrumenter.

Lier kirkelige fellesråd

LEIEKONTRAKT

Mellom Lier kirkelige Fellesråd (utleier) og(leietaker)
er det inngått følgende avtale om leie av kirke.

1. Type arrangement:.....
.....

2. Arrangementet foregår:

Dato:.....

Arrangementet starter kl.:

Evt. arrangement nr. 2 starter kl.:.....

3. Leietaker har tilgang til kirken for rigging, oppvarming og øvelser følgende dager:

Dato: fra kl.: til kl.:

Dato: fra kl.: til kl.:

4. Skal leietaker bruke kirkens orgel/klavør:.....

5. Priser:

Grunnpris for leie av kirke i Lier i forbindelse med arrangement:

.....% av brutto billettinntekt, minimum kr:

Når leietaker holder to konserter etter hverandre på samme dato betales det halv pris for den siste konserten dersom ikke billettsalget overstiger minimumssatsen.

Opplysning om brutto billettinntekt oversendes fra leietaker til Lier kirkelige fellestråd snarest mulig etter arrangementet er avholdt:

Billett-pris:..... Antall solgte billetter:.....

Øvelse (annen dag enn konsert) kr.:.....

Servicekontoret sender faktura til leietaker på bakgrunn av opplyst billettinntekt.

6. Utleiers kontaktperson er: Tlf

Ved tekniske spørsmål kontakt:..... Tlf.....

7. Leietakers kontaktperson er Tlf.....

E-post:.....

Fakturaadresse:

.....

8. Leietakers ansvarlige når ikke kirketjener er tilstede (dør-/brannvakt):

Navn..... Tlf.....

Navn..... Tlf.....

9. Leietaker forplikter seg til å sette seg inn i og rette seg etter *Generelle vilkår for bruk av kirkene i Lier* (vedlegg)

Sted:.....

Dato:

.....
 (utleier)

.....
 (leietaker)

RUTINE FOR ALL BRUK AV LEVENDE LYS I KIRKENE I LIER KIRKELIGE FELLESRÅD

Rundskrivet gjelder for alle kirker i Lier kirkelige fellesråd. Lier kirkelige fellesråd utøver eieransvaret på vegne av det enkelte sogn.

Bruk av levende lys medfører økt brannrisiko. Hovedansvaret for brannsikkerhet i kirkene påhviler eier. Eier er den som er ført opp som hjemmelshaver for kirkeeiendommene, og i Lier er dette Lier kirkelige fellesråd. **Eier** er ansvarlig for å opprettholde brannsikkerheten i byggverket. Eiers ansvar kan ikke fravikes gjennom avtaler.

Kirkene er definert som særskilte brannobjekter. For hvert særskilt brannobjekt skal det være en *brannvernleder* som skal ivareta brannvernet, og som brukere og leietakere kan forholde seg til. Brannvernleder kan være eieren selv, eller en representant for eier. For soknekirkene i Lier er brannvernleder kirketjener i den aktuelle kirken.

Bruk av levende lys i kirkebygget er brannvernleders ansvar. Det tilligger brannvernleder å se til at bruk av levende lys skjer etter følgende forutsetninger:

1. Sikkerhetsregler og ansvar:
 - 1) Lystenning skal tilrettelegges forsvarlig, og kun skje på steder der det er minimal fare for branntilløp.
 - 2) Ved bruk av levende lys skal det alltid være en ansvarlig og navngitt vakt tilstede.
 - 3) Hensiktsmessig brannsløkkeutstyr skal finnes i nærheten, og være klart til bruk.
 - 4) Den ansvarlige, navngitte vakten må kunne bruke brannsløkkeutstyret.
2. Om praktisk bruk av lysene:
 - 1) Alle lys må stå godt festet, i solide lystemer på tilhørende brannsikkert underlag.
 - 2) Alle levende lys må slukkes på en forsvarlig måte, slik at flammen ikke blusser opp igjen.
 - 3) Det skal kun brukes kvalitetslys med 100 % stearin, og ikke (billige) lys med parafin.
 - 4) Det er ikke tillatt å bruke duftlys/lys som lukter.
 - 5) Fakler skal kun brukes utendørs på steder anvist og tillatt av brannvernleder, og må plasseres og brukes med varsomhet.

Om leietakernes påfølgende opprydding, herunder gravferdsbyråenes ansvar ved gravferdsseremonier:

1. Leietaker ev. begravelserbyrået som forestår arrangement/begravelsseremoni, skal etter opplæring ha ansvaret som lokal brannvernleder dersom daglig leder ikke er tilstede i forbindelse med arrangementet/seremonien.
2. Leietaker/byrået skal på forhånd ha gjort seg kjent med kirkens rømningsveier, og påsett at disse er åpne og tilgjengelige for publikum under arrangementet/seremonien.
3. Leietaker/byrået skal vite hvor brannsløkkeutstyr er plassert, og skal kunne bruke dette.
4. Leietaker/byrået skal kun bruke levende lys som omtalt ovenfor.

Medfører bruk av levende lys utgifter for utleier i forbindelse med skader i og/eller rundt kirkebygget, og/eller ved renhold/fjerning av stearin, skal gravferdsbyrået eller annen leietaker dekke utleiers faktiske utgifter

Det er gode tradisjoner med bruk av levende lys i kirkene, men bruk av stearinlys øker fare for brann. Derfor avsluttes rundskrivet med

NOEN GODE LYSVETTREGLER:

1. Hold alltid levende lys under oppsikt

Forlat aldri rom med levende lys. Dersom du *må* forlate rommet uten at det er andre til stede, slukk lysene.

2. Plasser aldri levende lys for nær brennbart materiale

Pass på at levende lys ikke kommer i nærheten av ting som kan brenne. Vær spesielt oppmerksom på avstand til gardiner, som kan blafre mot lyset ved trekk fra vinduet. Plasser ikke levende lys der personer beveger seg - løse klær kan ta fyr om de kommer borti lysene. Pass alltid særlig på hvis det er barn tilstede.

3. Sørg for at levende lys står stødig

Levende lys som ikke står stødig kan velte - enten av seg selv, trekk i rommet, barns lek eller lignende.

4. Bruk aldri brennbare lysestaker og brennbare lysmansjetter

Lys som brenner helt ned kan sette fyr på eller smelte lysestaker og lysmansjetter av brennbart materiale. Juledekorasjoner av f.eks. lettantennelige grener av gran eller furu, bør aldri kombineres med tente lys.

5. Spesielt for telys

Plasser ikke telys direkte på bord eller duk, men på noe som tåler høy temperatur. En egnet telysholder er åpen og gir god lufting. Tette holdere vil kunne gi overoppheting og farlig oppflamming.

Vedtatt i

- 1) LMU 23.10.2018
- 2) Lier kirkelige fellesråd 16.11.2018

Takster for utleie av kirkene i Lier kirkelige fellesråd

Arrangementer i regi av ansatte eller menighetene: gratis
(gjelder også egne kor)

Sylling, Sjøstad, Tranby og Frogner	Utenbygds/Proffe	Lier
% av billetter	20 %	10 %
Minimums-pris	5.500,-	2.500,-
Øvelse annen dag enn arr.	500,-	500,-

Gullaug og Lierskogen	Utenbygds/Proffe	Lier
% av billetter	20 %	10 %
Minimums-pris	1.500,-	1.000,-
Øvelse annen dag enn arr.	350,-	350,-
Fast leie hver uke		300,-

VILKÅR FOR BRUK/UTLEIE AV KIRKENE I LIER

1. Kirkene i Lier kan leies ut til konserter og andre kulturarrangement som ikke bryter med det kirken står for. De må gjennomføres i samsvar med kirkens verdighet og ivareta alle som er tilstede. Gudstjenester, kirkelige handlinger og menighetens egne arrangement prioriteres. Det er menighetsrådet som er ansvarlig for bruk/utleie av kirkene. Kirkens servicekontor administrerer bruk på vegne av menighetsrådet.
Opplegget skal klart framgå av søknaden. Endringer må bare foretas etter avtale med utleier. Dette gjelder spesielt radio og TV-opptak.
2. Leie av kirken kan skje mot at det betales avgift fastsatt av Lier kirkelige fellesråd, jfr. Kirkelovens § 20. Avgiften dekker utgifter til kirketjener, renhold og administrasjon. Faktura sendes fra Kirkens Servicekontor (kirkevergen) etter at arrangementet er avholdt.
3. Leietaker skal holde seg til avtale tid. Alt skal være ryddet og klart når kirken forlates. Dersom ikke annet er avtalt med kirketjeneren skal utstyr fjernes også mellom øvelser.
4. Leietaker må oppgi om kirkens orgel eller piano/klavør skal brukes.
Frogner: flygelet må dekkes til etter bruk.
5. Kontrakt for leie må inneholde beskrivelse av arrangementet, dato/tidspunkt for når selve arrangementet starter og når leietaker ønsker å komme inn i kirken.
Tidspunkt for når leietaker skal inn i kirken kan avtales direkte med kirketjeneren.
6. Ved utleie vil kirketjener låse opp og vise til rette for rigging og øvelse. Kirketjener vil ikke være tilstede hele denne tiden, derfor må leietaker selv stille med en brannansvarlig mens dette pågår.
Kirketjeneren møter minst ½ time før arrangementet starter og er tilstede mens dette pågår.
7. Leietaker er pliktig å rette seg etter pålagte krav og anvisninger fra kirketjeneren.
8. Leietaker er ansvarlig for at alt arbeid som utføres i leietakers regi utføres i henhold til lover og forskrifter om helse-, miljø og sikkerhet.
9. Leietaker er erstatningspliktig for skader som påføres inventar, instrumenter, gulv eller kirken forøvrig.
10. Ved utleie til arrangement som krever rigging av ekstra utstyr skal det på forhånd settes opp en plan for dette som skal godkjennes av kirkevergen v/kirketjeneren. Leietaker er pliktig å holde seg til denne og endring kan bare skje etter avtale med kirketjeneren.
Det er viktig at regler vedrørende rigging formidles til de som skal foreta riggingen.

Dersom omfanget av riggingen er av en slik art at kirkevergen krever at det skal være fagpersoner/tilsynsfolk fra kirkevergen tilstede, bekostes utgifter til dette av leietaker. Dette inngår ikke i avgiften for utleie. Fakturering skjer fra kirkevergen etter arrangementet i henhold til beregning av leieinntekt og medgått tid.
Det må utvises særlig aktsomhet under rigging slik at bygningen ikke påføres skader av noen art.

Under rigging er det representant fra kirken til stede (kirketjener) som er til assistanse i rimelig utstrekning. Det kan ikke inngås avtaler på stedet som setter denne avtale til side. Dersom utleier (kirketjeneren) finner at riggearbeidene kan påføre bygget skader, har vedkommende plikt og rett til å stoppe riggingen inntil en løsning er funnet. Leietaker plikter å rette seg etter utleierens anvisninger på stedet og avgjørelser i saker som ikke er nevnt i denne avtalen.

11. Det er ikke anledning til å feste noe på vegger, dører eller inventar, hverken inne eller utendørs. Ved oppbygging av scene eller tribuner skal gulvet beskyttes. Særlig beskyttelse kan også være aktuelt ved innsetting av store høyttalere, miksebord eller annet teknisk utstyr. Det er ikke anledning til å dra tunge gjenstander langs gulvet eller lage merker på gulv eller vegger med kritt, tape el.

12. Det kan ikke foretas "ommøbleringer". Stoler, benker o.l. er en del av kirkens faste inventar og må ikke flyttes uten at det er avtalt og godkjent i riggeplanen. Døpefont og prekestol skal ikke brukes til annet formål. Alteret er til kirkelig bruk. Uvedkommende gjenstander skal ikke plasseres på instrumentene, alter/alterring eller innenfor alterringen. Det er ikke anledning til å oppholde seg innenfor alterringen. Det er heller ikke anledning til bruke alterringen som benk eller bord.

13. Det skal utvises særlig forsiktighet med hensyn til brannfaren. Det er ikke anledning til provisoriske elektriske installasjoner. Eventuell utplassering av brannslukningsutstyr bestemmes av kirkevergen og bekostes av leietaker. Leietaker er ansvarlig for at utstyret er tilgjengelig og kan betjenes. Utstyret skal leveres tilbake i samme stand som det ble mottatt.

14. Alle utganger er rømningsveier. De skal holdes fri for gjenstander eller annet som er til hinder eller fare ved en eventuell evakuering. Leietaker har selv ansvar for forsvarlig lagring av instrumentkasser, emballasje m.v. etter anvisning av kirketjeneren.

15. Ved bruk av levende lys skal det utvises særlig aktsomhet, spesielt når det settes opp lystaker ut over kirkens inventar. Viser for øvrig til Rutine for bruk av levendelys i LKF.

16. Leietaker kan ikke tenne/ha levende lys under øvelse uten kirketjener tilstede. Det er generelt røykeforbud i kirken. Bruk av røyk og lignende spesialeffekter krever spesiell tillatelse i hvert enkelt tilfelle.

17. All ledningsføring langs gulvet skal være plassert slik at det ikke er til fare for besøkende.

18. Ved inn- og utgang til arrangementet skal kirkerommet være tilstrekkelig belyst.

19. Det er ikke anledning å bruke kirkerommet til spiserom. Ved behov for pause/spiserom kan det avtales særskilt bruk av sakristi til dette. Leietaker er ansvarlig for å rydde etterpå.

20. Det må vurderes behov for parkeringsvakter i forkant av arrangementet. Disse må gjøre seg kjent med parkeringsmuligheter og bistå med plassering av kjøretøy samt forhindre at det parkeres på privat eiendom og privat vei.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-11	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
111/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Valg

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksorientering

Valg av leder og nestleder i Lier kirkelige fellesråd for 2019.

Valget skal skje skriftlig.

Kirkevergen er sekretær i Lier kirkelige fellesråd.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-5	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
112/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Sylling kirke - Utvendig mur og puss

Vedlegg:

Kommentar til Rapport
R180902

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar meldingen til orientering.

Saksorientering

Sylling kirke gnr. 177 bnr. 9 og 10 i Lier er fra 1851. Sylling kirke er definert som listeført kirke da den står på middelalder grunn. Deler av nåværende kirke er bygget på samme grunnmuren som den forrige kirken.

Til 150 års jubileet i 2001 ble kirken rehabilitert både innvendig og utvendig til en verdi av kr 3 760 000. Et rehabiliteringsarbeid som ble utført i samarbeid med Riksantikvaren.

Siden den gang har kirken blitt rehabilitert utvendig i 2010 (for ca. 2,3 mill. kroner). Utfordringen var den gang og i dag er at murpuss faller av. Riksantikvaren (RA) anbefalte å bruke svake kalk materialer. Ulempen er at disse materialene slites raskt, noe som påkrever hyppig vedlikeholdsfrekvens. RA gav oss lov til å forsterke pussen mot øst (korbuen) med forsterkede materialer.

Tårnet er et kapittel for seg. Her har man slitt med drenering av vann og det ser pent ut i tre måneder og så er det «på han igjen».

Lier kirkelige fellesråd sendte inn prøver av murpussen i september d.å. Svaret på tynnslipsanalysen forelå 19.10.18, se vedlegg. Rådet fra Viking entreprenør er å hugge ned hele pussen.

Kirkevergen sendte brev til RA 22.10.18 og påminnelse 11.11.18. RA besvarte mail 13.02. hvor de informerer at saken ligger hos konserveringsseksjonen. RA bekrefter at analyse av puss er et godt utgangspunkt for videre veivalg. RA vil følge opp saken, men trenger dokumentasjon på hva som ble gjort av reparasjoner og helpussing i 2001 og i 2010. Kirkevergen vil følge opp saken med RA. Videre vil kirkevergen informere Fellesrådet om prosess og sak når vedtak skal fattes om hvordan Fellesrådet skal agere på svarene vi får fra RA.

Eiendomsforvaltningsavdelingen i KA ble også kontaktet av kirkevergen. Der var svaret at KA pr. d.d. ikke har noen spesialist på dette fagfeltet, men de vil gi oss beskjed når de kan hjelpe oss.

Sylling Kirke Kort oppsummert er det slikt

- Prøve 1+2 Bue

her har man påført en meget sterk KH mørtel uten på en nedbrudt ikke avrenset ren K mørtel.

- Prøve 3 og 5 Mette S

Her har man påført en vanvittig sterk ren C mørtel uten på en nedbrudt ikke avrenset ren K mørtel.

-Prøve 4 Mette S.

Her har uten på en nedbrudt ikke avrenset KC mørtel påført en M5 sterk mørtel . Uten på den M5 mørtel er

-Prøve 3-4-5

Er observeret omfattende tegn på vedvarende fugtpåvirkning af alle puss- og kalklag.

Ut ifra prøver virker dette som om at det er flere forskjellige reparasjoner som er utført, med mange forskjellige mørteltyper og dårlig avrensing.

Mvh

Michael Pedersen

Prosjektleder

Viking Entreprenør As

Rekvirent:

Scankalk
c/o Scantools AS
Grorudveien 55
NO-0976 Oslo

Sag: 180902

Dato: 12. oktober 2018

Rapport nr.: R180902

Side 1 af 20

RAPPORT

Bygværk:

Sylling Kirke

Prøve(r):

Pussprøver med kalklag (5 stk.)

Undersøgelse(r):

**Tyndslibsanalyse:
■ Farve- og pudsanalyse**

Oplæg.....	side 2
Sammenfatning og vurdering af resultater.....	side 4
Tyndslibsanalyser.....	side 7
Fotodokumentation	side 17

Torben Seir
Geolog, Cand. Scient.

SEIR-materialanalyse A/S

H.P. Christensensvej 1, DK-3000, Helsingør

Tel: +45 53 58 93 11

E-mail: tsh@seir-analyse.dk

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★OPLÆG★

Oplæg

Rekvirent

Scankalk
c/o Scantools AS
Grorudveien 55
NO-0976 Oslo

Kontaktperson: Michael Christensen

Tel (mobil): +47 9304 5006
E-mail: michael@scantools.no

Prøvemateriale

Prøvematerialet består af følgende prøver modtaget på laboratoriet den 5. september 2018:

Prøve nr.	Mærket	Prøvetagningssted (oplyst af rekvirent)	Prøvetype/prøvebeskrivelse	Undersøgelser
P180902-1	Prøve nr. 1	Karnap bue 1	Aflangt, flageformet brudstykke af lysegrå, grovkornet mørtel (puds) med hvide farvelag (kalklag) på overfladen. Dimensioner: 82 x 196 mm Pudstykkelser: op til 27 mm	Tyndslibsanalyse
P180902-2	Prøve nr. 2	Karnap bue 2	Aflangt, flageformet brudstykke af lysegrå, grovkornet mørtel (puds) med hvide farvelag (kalklag) på overfladen. Dimensioner: 86 x 254 mm Pudstykkelser: op til 32 mm	Tyndslibsanalyse
P180902-3	Prøve nr. 3	Mette S prøve 1	Tyndt flageformet brudstykke af grå, finkornet mørtel (puds) med lidt vedhængende hvidgrå, grovkornet mørtel på bagsiden. Overfladen er dækket af hvide farvelag (kalklag). Dimensioner: 118 x 121 mm Pudstykkelser: op til 9 mm	Tyndslibsanalyse
P180902-4	Prøve nr. 4	Mette S prøve 2	Aflangt, flageformet brudstykke med hvid, finkornet mørtel (puds) yderst, grå finkornet mørtel (puds) midt og gråbrun, grovkornet mørtel (puds) inderst. Overfladen er dækket af hvide farvelag (kalklag). Dimensioner: 127 x 197 mm Pudstykkelser: op til 30 mm	Tyndslibsanalyse
P180902-5	Prøve nr. 5	Mette S prøve 3	Flageformet brudstykke af grå, finkornet mørtel (puds) med lidt vedhængende lysegrå, grovkornet mørtel på bagsiden. Overfladen er delvist dækket af hvide farvelag (kalklag). Dimensioner: 50 x 74 mm Pudstykkelser: op til 17 mm	Tyndslibsanalyse

Skema 1: Beskrivelse og registrering af prøvematerialet.

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★OPLÆG★

Undersøgelser

Der er fremstillet og analyseret tyndslib af alle prøver. Analysen omfatter for hver prøve:

- Beskrivelse af prøvens opbygning
- Beskrivelse af mørtlernes (pudsens) bestanddele
- Bestemmelse af mørtlernes sammensætning; det vil sige bestemmelse af mængden af henholdsvis tilslag, bindemiddel og luft. Bestemmelserne er udført ved punkttælling
- Vurdering af bindemiddeltypen (mørteltypen)
- Beskrivelse og bestemmelse af forekommende farvelag (kalklag)
- Vurdering af omdannelses- og nedbrydningstegn.

Resultater

Resultaterne af undersøgelsen fremgår af afsnittet: *Tyndslibsanalyser*. Resultaterne er endvidere sammenfattet og uddybende vurderet i afsnittet: *Sammenfatning og vurdering*. Fotos fra tyndslibsanalyserne er bragt under afsnittet: *Fotodokumentation*.

Forbehold

De anførte resultater er alene baseret på materialerne i de undersøgte prøver og gælder kun for det pågældende bygværk som helhed, i den udstrækning de undersøgte prøver er repræsentative.

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★SAMMENFATNING OG VURDERING★

Sammenfatning og vurdering af resultater

Der er undersøgt 5 stk. pudsprøver med farvelag fra Sylling Kirke. Undersøgelsen er udført ved mikroskopisk analyse (tyndslibsanalyse). Resultaterne af tyndslibsanalyserne fremgår af efterfølgende afsnit i rapporten. I nærværende afsnit er givet en sammenfattende vurdering af de væsentligste resultater, herunder en estimering af blandingsforholdene for de anvendte mørtler baseret på resultaterne af de udførte punkttællinger.

Prøver mærket: **Prøve 1, Karnap bue 1** (Lab nr.: P180902-1) **Prøve 2, Karnap bue 2** (Lab nr.: P180902-2)

Begge prøver omfatter lysegrå, grovkornet mørtel af høj styrke (puds 2) med enkelte vedhængende rester af hvidgrå, finkornet mørtel (puds 1) på bagsiden. Pudsens overflade er dækket af hvide kalklag (farvelag 1 - 4). De enkelte farve- og pudslag har følgende sammensætning:

Farvelag 2 - 4 (yderst)	Kalkmaling
Farvelag 1	Kalkmaling, sandkalk
Puds 2	Kalkmørtel
Bindemiddel:	Kalk (stærkt hydraulisk)
Tilslag:	Naturligt sand med største kornstørrelse omkring 5 mm
Blandingsforhold:	Som Kh 100/750
Luftindhold:	11 vol%
Puds 1 (inderst)	Kalkmørtel
Bindemiddel:	Kalk (lufthærdende)
Tilslag:	Naturligt sand
Blandingsforhold:	Ikke bestemt
Luftindhold:	Ikke bestemt

Supplerende vurderinger – Prøve 1 og 2

Den yderste puds 2 er påført den i forvejen nedbrudte/afrensede overflade af puds 1. Den til puds 2 anvendte hydrauliske kalk er af en yngre type fra tidligst 1980-tallet. Bedømt ud fra mængden og arten af tilstedeværende hydrauliske mineraler vurderes kalken til puds 2 at have haft styrkemæssige egenskaber svarende til en NHL 5 efter EN 459-1¹⁾.

De inderste kalklag vurderes at være påført tidsmæssigt kort efter puds 2.

Der er ikke observeret tegn på anormal omdannelse eller nedbrydning af puds 2.

¹ EN standard 459-1: Bygningskalk – Del 1: Definitioner, specifikationer og overensstemmelseskriterier

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**

★SAMMENFATNING OG VURDERING★

Prøver mærket: Prøve 3, Mette S prøve 1 (Lab nr.: P180902-3)
Prøve 5, Mette S prøve 3 (Lab nr.: P180902-5)

Begge prøver omfatter lysegrå, finkornet mørtel af meget høj styrke (puds 2) med vedhængende rester af lysegrå, grovkornet mørtel på bagsiden (puds 1). Pudsens overflade er dækket af hvide kalklag (farvelag 1 - 4). De enkelte farve- og pudslag har følgende sammensætning:

Farvelag 1 - 2 (yderst)	Kalkmaling
Puds 2	Kalkmørtel
Bindemiddel:	Portlandcement-flyveaske-cement (grå) og mikrosilica
Tilslag:	Naturligt sand med største kornstørrelse omkring 1 mm Tilsat knust materiale i de finere fraktioner (stenmel)
Blandingsforhold:	Som C100/150
Luftindhold:	3-4 vol%
Puds 1 (inderst)	Kalkmørtel
Bindemiddel:	Kalk (hydraulisk)
Tilslag:	Naturligt sand
Blandingsforhold:	Ikke bestemt
Luftindhold:	Ikke bestemt

Supplerende vurderinger – Prøve 3 og 5

Den yderste puds 2 er påført den i forvejen nedbrudte/afrensede overflade af puds 1. Den til puds 1 anvendte mørtel vurderes at være af samme type som beskrevet for puds 2 i prøve 1 og 2.

Begge kalklag vurderes at være påført tidsmæssigt kort efter puds 2.

Pudsen viser tegn på at have været udsat for vedvarende fugtpåvirkning.

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★SAMMENFATNING OG VURDERING★

Prøve mærket: **Prøve 4, Mette S prøve 2** (Lab nr.: P180902-4)

Prøven omfatter hvid, finkornet mørtel af middel styrke (puds 3) med vedhængende grå, grovkornet mørtel af høj styrke (puds 2) og brungrå, grovkornet mørtel (puds 1) på bagsiden. Pudsens overflade er dækket af hvide kalklag (farvelag 1 - 4). De enkelte farve- og pudslag har følgende sammensætning:

Farvelag 1 - 4 (yderst)	Kalkmaling
Puds 3, hvid mørtel	Hydraulisk kalkmørtel iblandet gips
Bindemiddel:	Kalk (stærkt hydraulisk) og gips (stukgips eller anhydrit)
Tilslag:	Naturligt sand med største kornstørrelse omkring 1 mm
Blandingsforhold:	Ikke muligt at bestemme
Luftindhold:	9 vol%
Puds 2, grå mørtel	Murcementmørtel
Bindemiddel:	Portlandcement (grå) og kalkfiller (marmorknus)
Tilslag:	Naturligt sand med største kornstørrelse omkring 3 mm
Blandingsforhold:	Som M 100/500
Luftindhold:	15 vol% (luftporedannende middel er anvendt)
Puds 1, brungrå (inderst)	Kalkcementmørtel
Bindemiddel:	Portlandcement (grå) og kalk (lufthærdende)
Tilslag:	Naturligt sand, kraftigt brunfarvet af okker
Blandingsforhold:	Ikke bestemt
Luftindhold:	Ikke bestemt

Supplerende vurderinger – Prøve 4

Puds 2 og puds 3 er påført de i forvejen nedbrudte/afrensede overflader af underliggende pudslag. Den inderste puds 1 er kun bevaret som enkelte nedbrudte rester.

Det inderste kalklag vurderes at være påført tidsmæssigt kort efter puds 3.

Den hydrauliske kalk til mørtlen i puds 3 vurderes at være af samme type som den hydrauliske kalk anvendt til puds 2 i prøve 1 og 2. Gips er dog tilsat i relativt stor mængde.

Alle puds- og kalklagene viser tegn på at have været udsat for vedvarende fugtpåvirkning. Puds 3 vurderes ikke at være stabil ved langvarig fugtpåvirkning som følge af den tilsatte gips.

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★ TYNDSLİBSANALYSER ★

Tyndslıbsanalyser

Prøver mærket: Prøve 1, karnap bue 1 (Lab nr.: P180902-1)

Prøve 2, karnap bue 2 (Lab nr.: P180902-2)

Makroskopisk beskrivelse af prøverne

Begge prøver består af aflange, flageformede brudstykker af lysegrå, grovkornet mørtel (puds) af høj styrke. Største kornstørrelse for tilslaget er omkring 5 mm. Pudsens overflade fremstår plan og er dækket af hvide farvelag (kalklag) med synlige penselstrøg og i områder en svag krakelering. Pudsstykkernes bagsider fremstår delvist med aftryk af underlaget.

Mikroskopisk beskrivelse af prøverne set i tyndslıbet

Der er fremstillet tyndslıb af begge prøver. Hvert tyndslıb omfatter et snit gennem pudsstykket med orientering vinkelret på overfladen med farvelag. På baggrund af tyndslıbet kan der opstilles følgende lagvise opbygning i prøverne:

	Betegnelse	Lagtykkelse	Beskrivelse
Yderst:	Farvelag 1 - 4	0,2 – 0,9 mm	Hvide kalklag (4 stk.)
	Puds 2	10 – 21 mm	Lysegrå, grovkornet mørtel
Inderst:	Puds 1	max. 1 mm	Hvidgrå, finkornet mørtel (vedhængende rester)

Beskrivelse af farvelag 1 - 4

Betegnelse	Lagtykkelse	Beskrivelse
Overflade		Hvid, mat. Plan, let ujævn (bulet). Med synlige penselstrøg
Farvelag 4	0,00 - 0,10 mm	Mineralsk farve Kulør: Hvid Bindemiddel: Kalk (lufthærdende) Fyldstof: - Pigment: -
Farvelag 3	0,04 - 0,15 mm	Mineralsk farve Kulør: Hvid Bindemiddel: Kalk (lufthærdende) Fyldstof: - Pigment: -

Fortsættes

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★TYNDSLİBSANALYSE★

Farvelag 2	0,12 - 0,17 mm	Mineralsk farve Kulør: Hvid Bindemiddel: Kalk (lufthærdende) Fyldstof: - Pigment: -
Farvelag 1	0,05 - 0,35 mm	Mineralsk farve Kulør: Hvid Bindemiddel: Kalk (lufthærdende) Fyldstof: Kvartssand (0,25 mm) ¹⁾ – noget Pigment: -

Beskrivelse af puds 2

Set i tyndslibene kan der udskilles følgende bestanddele i mørtlerne, som udgør pudsen:

Tilslag: 60 vol%²⁾ (prøve 1) – 61 vol% (prøve 2)

Tilslag bestående af kantrundede bjergartskorn af overvejede granit samt mineralkorn af kvarts, feldspat, lidt glimmer og lidt amfibol. Derudover er der observeret enkelte korn af lavmetamorf siltsten. Største kornstørrelse i tyndslibene er 3,1 mm. Tilslaget kan karakteriseres som et grovkornet, naturligt sand.

Bindemiddel: 32 vol% (prøve 1) – 31 vol% (prøve 2)

Let uensartet, mikrokrySTALLİNSK masse af overvejende kalk med korn og klumper af følgende bindemiddeltypen:

Klumper af kalk uden urenheder: Hvide, afrundede klumper på op til 0,2 mm af ren mikrokrySTALLİNSK kalk. Klumperne udgør mindre end 1 vol% af bindemidlet i begge prøver.

Korn med hydrauliske mineraler: Grålige, irregulære til kantrundede korn på op til 0,2 mm, som udover mikrokrySTALLİNSK kalk indeholder amorft kisel med overgang til velkrySTALLİSEREDE kalksilikat-mineraler af ubestemt type. Korn med velkrySTALLİSEREDE krystaller af cementklinker-mineraler alit (C₃S), belit (C₂S) og ferrit (C₄AF) forekommer relativt udbredt og udgør 4 vol% af bindemidlet i begge prøver. En del korn udviser ingen eller kun svage tegn på brænding og afspejler sedimentære strukturer i form af lagdeling. Små flintlignende, kiselholdige korn samt rester af kalkskallede fossiler (foraminiferer) er ligeledes observeret. Kornene udgør til sammen hhv. 15 vol% (prøve 1) og 19 vol% (prøve 2) af bindemidlet.

Korn af marmorknus: Små kantede korn af hvidt marmor på op til 0,15 mm. Kornene udgør hhv. 4 vol% (prøve 1) og 5 vol% (prøve 2) af bindemidlet.

Delvist smeltede sandkorn: Små kantede til kantrundede korn på op til 0,1 mm af overvejende kvarts som er helt eller delvist omdannet til hydrauliske mineraler af ubestemt type. Kornene udgør mindre end 1 vol% af bindemidlet i begge prøver.

Bindemidlet er fuldt carbonatiseret.

¹⁾ Største kornstørrelse. 1 µm = 0,001 mm

²⁾ Mængdeangivelsen vol% betegner det rumfang (faststofrumfang + interne porøsiteter) den pågældende bestanddel optager i materialet

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★ TYNDSLIBSANALYSER ★

Luft: 8 vol% (prøve 1) – 8 vol% (prøve 6)

Pudsen indeholder en del luft i form af irregulære luftindeslutninger med tværmål op til 1,3 mm. Der ses relativt få svindrevner («svinnriss«).

Beskrivelse af puds 1

Tilslaget består af kantrundede korn af kvarts, feldspat, granit og gneiss med største kornstørrelse i tyndslibene på 1,2 mm. Bindemidlet består af en ensartet masse af mikrokrySTALLINSK kalk med enkelte rene kalkklumper på op til 0,05 mm. Korn med hydrauliske mineraler er ikke observeret. Bindemidlet indeholder en del svindrevner.

Tidsmæssige relationer samt omdannelses- og nedbrydningstegn

Puds 2 er påført den i forvejen nedbrudte/afrensede overflade af puds 1. De inderste kalklag (farvelag 1 og 2) vurderes at være påført tidsmæssigt kort efter pudsen. Der ikke observeret tegn på anormal omdannelse eller nedbrydning af pudsen (puds 2).

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★TYNDSLİBSANALYSER★

Prøver mærket: Prøve 3, Mette S prøve 1 (Lab nr.: P180902-3)
Prøve 5, Mette S prøve 3 (Lab nr.: P180902-5)

Makroskopisk beskrivelse af prøverne

Begge prøver består af flageformede brudstykker af lysegrå, finkornet mørtel (puds 2) af meget høj styrke. Største kornstørrelse for tilslaget er omkring 1 mm. De yderste 2-3 mm af mørtlerne fremstår med en lidt mørkere kulør. Pudsens overflade fremstår plan og er helt eller delvist dækket af hvide farvelag (kalklag) med synlige penselstrøg. Pudsstykkernes bagsider har vedhængende rester af lysegrå, grovkornet mørtel (puds 1) med største kornstørrelse for tilslaget på omkring 3 mm.

Mikroskopisk beskrivelse af prøverne set i tyndslibet

Der er fremstillet tyndslib af begge prøver. Hvert tyndslib omfatter et snit gennem pudsstykket med orientering vinkelret på overfladen med farvelag. På baggrund af tyndslibet kan der opstilles følgende lagvise opbygning i prøverne:

	Betegnelse	Lagtykkelse	Beskrivelse
Yderst:	Farvelag 1 - 2	<0,1 – 0,3 mm	Hvide kalklag (2 stk.)
	Puds 2	5 – 12 mm	Lysegrå, finkornet mørtel
Inderst:	Puds 1	max. 2 mm	Lysegrå, grovkornet mørtel (vedhængende rester)

Beskrivelse af farvelag 1 - 2

Betegnelse	Lagtykkelse	Beskrivelse
Overflade		Hvid, mat. Plan, let ujævn (kornet). Med synlige penselstrøg
Farvelag 2	0,01 - 0,15 mm	Mineralsk farve Kulør: Hvid Bindemiddel: Kalk (lufthærdende) Fyldstof: - Pigment: -
Farvelag 1	0,01 - 0,19 mm	Mineralsk farve Kulør: Hvid Bindemiddel: Kalk (lufthærdende) Fyldstof: - Pigment: -

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★TYNDSLIBSANALYSER★

Beskrivelse af puds 2

Set i tyndslibene kan der udskilles følgende bestanddele i mørtlerne, som udgør pudsen:

Tilslag: 36 vol% (prøve 3) – 33 vol% (prøve 5)

Tilslag bestående af kantede til kantrundede mineralkorn af kvarts og feldspat samt lidt bjergarts-korn af overvejende granit, lidt glimmer og lidt amfibol. Største kornstørrelse i tyndslibene er 1,1 mm, men langt hovedparten af tilslaget har kornstørrelse mindre end 0,5 mm. Tilslaget kan karakteriseres som et finkornet, naturligt sand tilsat knust materiale (stenmel) i de finere fraktioner.

Bindemiddel: 61 vol% (prøve 3) – 63 vol% (prøve 5)

Uensartet masse af overvejende ucarbonatiseret cementgel følgende korntyper:

Krystalline korn med cementklinker-mineraler: Kantrundede korn på op til 0,1 mm med fuldt hydratiserede krystaller af cementklinker-mineralerne alit (C_3S), belit (C_2S) og ferrit (C_4AF), som er karakteristiske for **Portlandcement**. Kornene er ensartede i struktur, størrelse og sammensætning. De korn, som kan erkendes, udgør hhv. 4 vol% (prøve 3) og 3 vol% (prøve 2) af bindemidlet.

Kalkfiller: Små kantede korn af hvidt marmor på op til 0,05 mm. Kornene udgør 2 vol% af bindemidlet i begge prøver.

Flyveaske: Kugleformede partikler af typisk let brunlig glasfase på op til 0,2 mm og kugleformede til irregulære kulstofholdige partikler på op til 0,2 mm. De korn, som kan erkendes, udgør 3 vol% af bindemidlet i begge prøver.

Mikrosilica: Afrundede korn af amorf glasfase på op til 0,2 mm. Kornene udgør mindre end 1 vol% af bindemidlet i begge prøver

Bindemidlet er kun carbonatiseret til de yderste 1 - 2 mm af pudsen.

Luft: 3 vol% (prøve 3) – 4 vol% (prøve 5)

Pudsen indeholder kun lidt luft i form af let irregulære til kugleformede luftindeslutninger (bobler) med tværmål op til 0,5 mm. Der ses flere grove svindrevner med revnevidde op til 0,1 mm og orientering vinkelret på pudsens overflade i begge prøver.

Beskrivelse af puds 1

Tilslaget består af kantrundede korn af kvarts, feldspat, granit og gneiss med største kornstørrelse i tyndslibene på 1,8 mm. Bindemidlet består af en nedbrudt masse af overvejende mikrokrySTALLINSK kalk med samme type korn med hydrauliske mineraler som beskrevet for puds 2 i prøve 1 og 2.

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★TYNDSLİBSANALYSER★

Tidsmæssige relationer samt omdannelses- og nedbrydningstegn

Puds 2 er påført den i forvejen nedbrudte overflade af puds 1. Kalklagene (farvelag 1 - 2) vurderes at være påført tidsmæssigt kort efter pudsen. Der er observeret omfattende tegn på vedvarende fugtpåvirkning af både puds 1 og 2.

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★ TYNDSLIBSANALYSER ★

Prøve mærket: **Prøve 4, Mette S prøve 2** (Lab nr.: P180902-4)

Makroskopisk beskrivelse af prøven

Prøven består af et aflangt, flageformet brudstykke af hvid, finkornet mørtel af middel styrke (puds 3) med vedhængende grå, grovkornet mørtel af høj styrke (puds 2) og lidt brungrå, grovkornet mørtel af høj styrke på bagsiden (puds 1). Største kornstørrelse for tilslaget er omkring 1 mm i puds 3, omkring 3 mm i puds 2 og omkring 4 mm i puds 1. Pudsens overflade fremstår plan, men let ujævn og er dækket af hvide farvelag (kalklag) med synlige penselstrøg. Prøvens bagside fremstår delvist med aftryk af underlaget.

Mikroskopisk beskrivelse af prøven set i tyndslibet

Der er fremstillet et tyndslib af prøven, som omfatter et snit gennem pudsstykket med orientering vinkelret på overfladen med farvelag. På baggrund af tyndslibet kan der opstilles følgende lagvise opbygning:

	Betegnelse	Lagtykkelse	Beskrivelse
Yderst:	Farvelag 1 - 4	0,1 – 0,5 mm	Hvide kalklag (4 stk.)
	Puds 3, hvid	17 – 22 mm	Hvid, finkornet mørtel
	Puds 2, grå	op til 11 mm	Grå, finkornet mørtel
Inderst:	Puds 1, brungrå	max. 1 mm	Brungrå, grovkornet

Beskrivelse af farvelag 1 - 4

Betegnelse	Lagtykkelse	Beskrivelse
Overflade		Hvid, mat. Plan, let ujævn (bulet). Med synlige penselstrøg
Farvelag 4	0,02 - 0,10 mm	Mineralsk farve Kulør: Hvid Bindemiddel: Kalk (lufthærdende) Fyldstof: - Pigment: -
Farvelag 3	0,02 - 0,12 mm	Mineralsk farve Kulør: Hvid Bindemiddel: Kalk (lufthærdende) Fyldstof: - Pigment: -

Fortsættes

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★TYNDSLİBSANALYSER★

Farvelag 2	0,02 - 0,15 mm	Mineralsk farve Kulør: Hvid Bindemiddel: Kalk (lufthærdende) Fyldstof: - Pigment: -
Farvelag 1	0,00 - 0,20 mm	Mineralsk farve Kulør: Hvid Bindemiddel: Kalk (lufthærdende) Fyldstof: - Pigment: -

Beskrivelse af puds 3, hvid

Set i tyndslibet kan der udskilles følgende bestanddele i mørtlen, som udgør pudsen:

Tilslag: 37 vol%

Tilslag bestående af kantede til kantrundede mineralkorn af kvarts og feldspat samt lidt bjergarts-korn af overvejende granit, lidt glimmer, lidt amfibol og lidt flint. Største kornstørrelse i tyndslibet er 0,7 mm. Tilslaget kan karakteriseres som et finkornet, naturligt sand (kvartssand).

Bindemiddel: 54

Uensartet masse af overvejende amorf kalkhydrat og små nåleformede krystaller af gips, hvori der kan udskilles følgende typer korn og klumper:

Klumper af kalk uden urenheder: Hvide, afrundede klumper på op til 0,25 mm af dels ucarboniseret kalkhydrat (calciumhydroxid), dels mikrokrySTALLINSK kalk (calciumcarbonat). Enkelte sandkorn på op til 0,15 mm er observeret i sidstnævnte type. Klumperne udgør omkring 1 vol% af bindemidlet.

Korn med hydrauliske mineraler: Grålige, irregulære til kantrundede korn på op til 0,2 mm, som udover mikrokrySTALLINSK kalk indeholder amorf kisel med overgang til velkrySTALLISEREDe kalksilikat-mineraler af ubestemt type. Korn med velkrySTALLISEREDe krystaller af cementklinker-mineraler alit (C₃S), belit (C₂S) og ferrit (C₄AF) er observeret og udgør omkring 1 vol% af bindemidlet. En del korn udviser ingen eller kun svage tegn på brænding og afspejler sedimentære strukturer i form af lagdeling. Små flintlignende, kiselholdige korn samt rester af kalkskallede fossiler (foraminiferer) er ligeledes observeret. Kornene udgør til samme 8 vol% af bindemidlet.

Korn af marmorknus: Små kantede korn af hvidt marmor på op til 0,1 mm. Kornene udgør omkring 1 vol% af bindemidlet.

Korn af gips: Hvide, kantede korn på op til 0,2 mm med op til 0,1 mm store krystaller af mineralet gips (CaSO₄·2H₂O). Til kornene henregnes endvidere kantede huller efter nu opløst gips. Op til 0,05 mm store krystaller af anhydrit (CaSO₄) er observeret. Kornene, inklusive hullerne efter nu opløst gips, udgør 5 vol% af bindemidlet.

Tilsætningsstof: Typisk afrundede til kugleformede, ofte hule korn på op til 0,25 mm bestående af et ikke-krySTALLINSK, formentligt organisk materiale. Kornene udgør 2 vol% af bindemidlet.

Bindemidlet er ufuldstændigt carboniseret.

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★TYNDSLIBSANALYSER★

Luft: 9 vol%

Pudsen indeholder en del luft i form af irregulære luftindeslutninger med tværmål op til 1,0 mm. Der ses ingen svindrevner.

Beskrivelse af puds 2, grå

Set i tyndslibet kan der udskilles følgende bestanddele i mørtlen, som udgør pudsen:

Tilslag: 54 vol%

Tilslag bestående af kantede til kantrundede bjergartskorn af overvejende granit samt mineralkorn af kvarts, feldspat lidt glimmer og lidt amfibol. Største kornstørrelse i tyndslibet er 2,0 mm. Tilslaget kan karakteriseres som et finkornet, naturligt sand.

Bindemiddel: 31 vol%

Uensartet masse af ufuldstændigt carbonatiseret cementgel følgende korntyper:

Krystalline korn med cementklinker-mineraler: Kantrundede korn på op til 0,06 mm med fuldt hydratiserede rester af cementklinker-mineralerne alit (C_3S), belit (C_2S) og ferrit (C_4AF), som er karakteristiske for **Portlandcement**. Kornene er ensartede i struktur, størrelse og sammensætning. De korn, som kan erkendes, udgør 22 vol% af bindemidlet.

Kalkfiller: Små kantede korn af hvidt marmor på op til 0,05 mm. De korn, som kan erkendes, udgør 7 vol% af bindemidlet.

Pigment: Små sorte korn af jernoxidsort på op til 0,01 mm. Indholdet af korn er lavt.

Bindemidlet er ufuldstændigt carbonatiseret.

Luft: 15 vol%

Pudsen indeholder en del luft i form af let irregulære til kugleformede luftindeslutninger (bobler) med tværmål op til 1,6 mm. De fleste af luftindeslutningerne er dog mindre end 0,5 mm. Der ses ingen svindrevner.

Beskrivelse af puds 1, brungrå

Prøven omfatter en vedhængende rest af brungrå, grovkornet mørtel af høj styrke på bagsiden af puds 2. Kun en meget lille del af mørtlen er omfattet af tyndslibet. Tilslaget i mørtelresten består af kantrundede korn af kvarts og feldspat med største kornstørrelse i tyndslibet på 0,25 mm. Sandkornene er brunfarvede af okker. Bindemidlet består af en uensartet, mikrokrySTALLINSK kalk og carbonatiseret cementgel med fuldt hydratiserede rester af op til 0,1 mm store cementkorn og op til 0,05 mm store kalkklumper.

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★TYNDSLIBSANALYSER★

Tidsmæssige relationer samt omdannelses- og nedbrydningstegn

Puds 2 og 3 er påført de nedbrudte og gennemrevnede overflader af henholdsvis puds 1 og 2. Det inderste kalklag vurderes at være påført tidsmæssigt kort efter puds 3. Der er observeret omfattende tegn på vedvarende fugtpåvirkning af alle puds- og kalklag.

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★FOTODOKUMENTATION★

Fotodokumentation

På efterfølgende sider vises et eller flere billeder fra tyndslibene, som kan være taget dels ved brug af digital skanner, dels ved brug af polarisationsmikroskop. Følgende filtre og belysningsteknikker kan være anvendt:

Filtre:	- N	Parallele polarisationsfiltre (svarende til alm. belysning)
	+ N	Krydsede polarisationsfiltre
	+ G	Krydsede polarisationsfiltre samt gipsblad indskudt i strålegangen
	F	Fluorescensmikroskopi
Belysning:	A	Gennemfaldende lys (refraktionsmikroskopi)
	P	Pålys (refleksionsmikroskopi)

Hvilken belysningsteknik og hvilket filter, der er anvendt, fremgår af hvert foto.

Det skal bemærkes, at farverne på billederne ikke er naturtro på grund af de anvendte filtre og belysningsteknikker.

Ved fremstillingen af tyndslibene er prøverne omstøbt og imprægneret under vakuum med epoxy tilsat farvestoffet fluorescein. Epoxyen har på billederne en gul farve.

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: **R180902**
★FOTODOKUMENTATION★

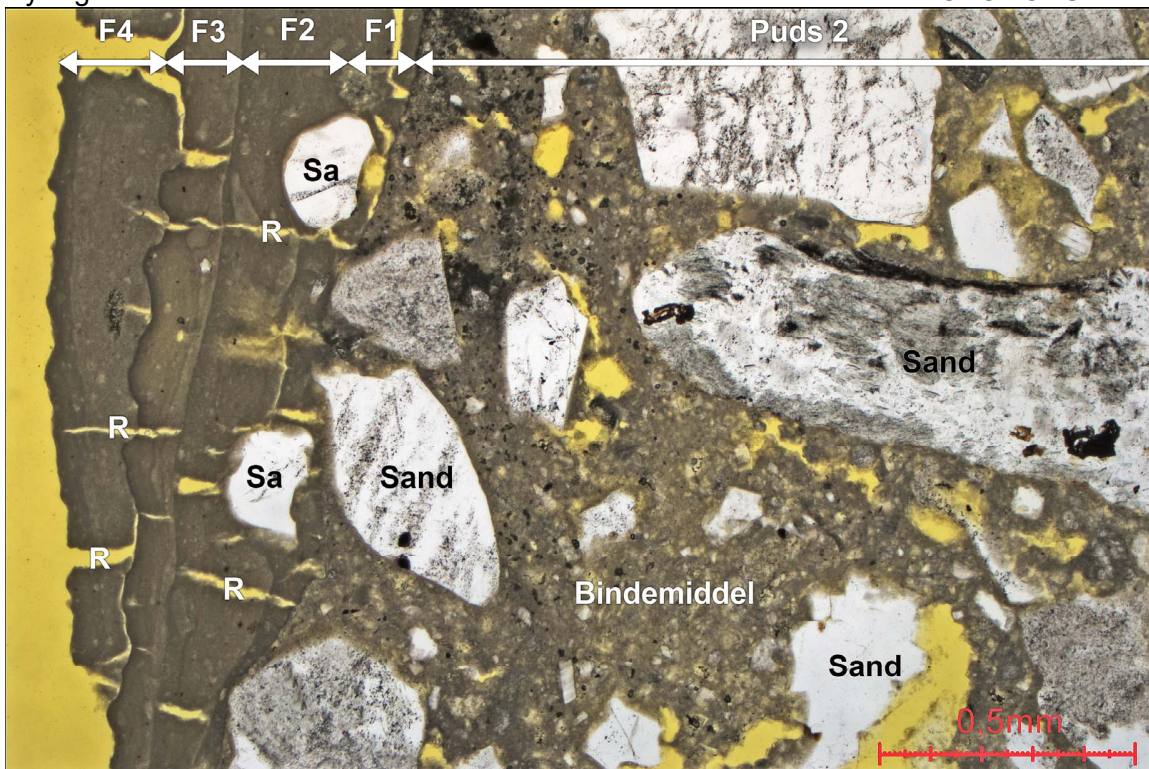

Foto: 1 (F1666-1) **Type:** Mikrofoto **Prøve nr.:** P180902-2 **Belysning:** A **Filter:** -N

Prøve mærket: Prøve 2, karnap bue 2. Billedet viser pudsens overflade med de tilstedeværende kalklag (F1 til F4). Det inderste kalklag (F1) er tilsat finkornet kvartssand (Sa). Kalklagene indeholder en del svindrevner (R). Til højre for kalklagene ses den yderste del af den underliggende puds (Puds 2)

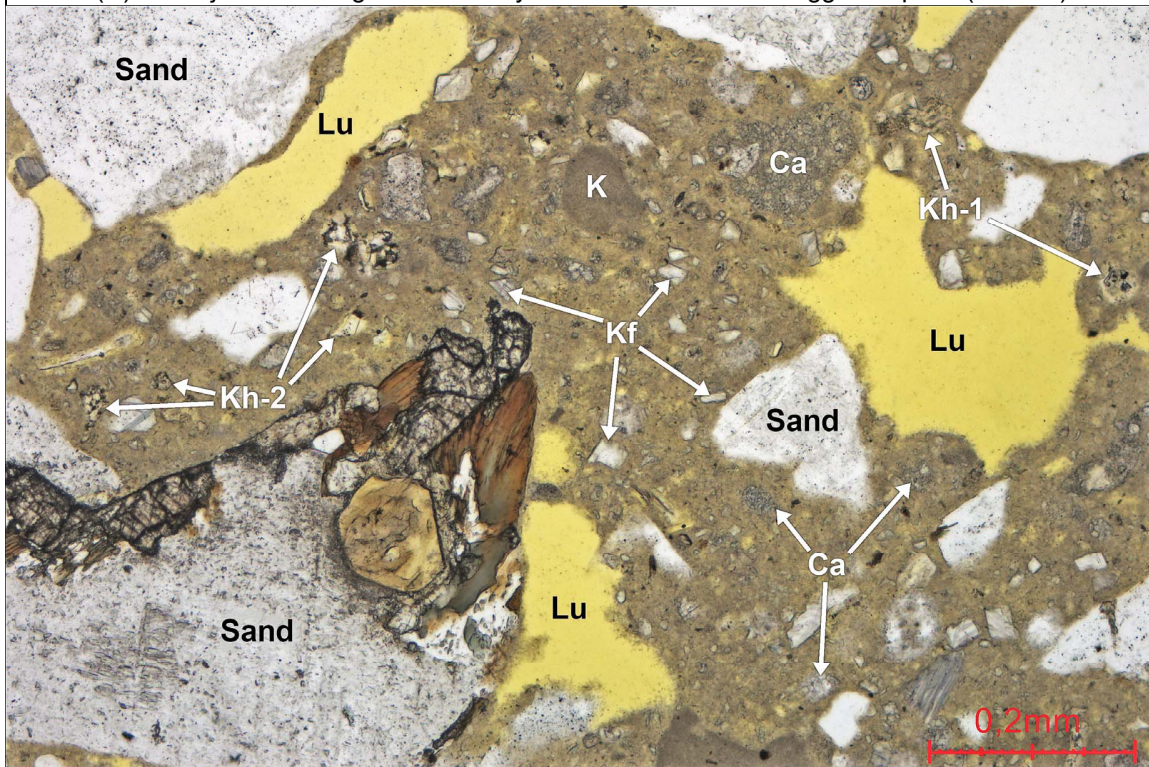

Foto: 2 (F1666-2) **Type:** Mikrofoto **Prøve nr.:** P180902-1 **Belysning:** A **Filter:** -N

Prøve mærket: Prøve 1, karnap bue 1. Billedet viser et udsnit af puds 2, som udgør hovedparten af både prøve 1 og 2. Den til pudsens anvendte hydrauliske kalk indeholder hydrauliske korn med hhv. svagt udviklede hydrauliske mineraler (Kh-1), som er dannet ved en relativt lav temperatur, og stærkt hydrauliske mineraler (Kh-2), som er dannet ved en meget høj temperatur. Derudover ses der på billedet små korn af underbrændt kalksten (Ca) samt korn af knust marmor (Kf). Klumper af ren kalk = K. Luftpore = Lu

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: R180902
★FOTODOKUMENTATION★

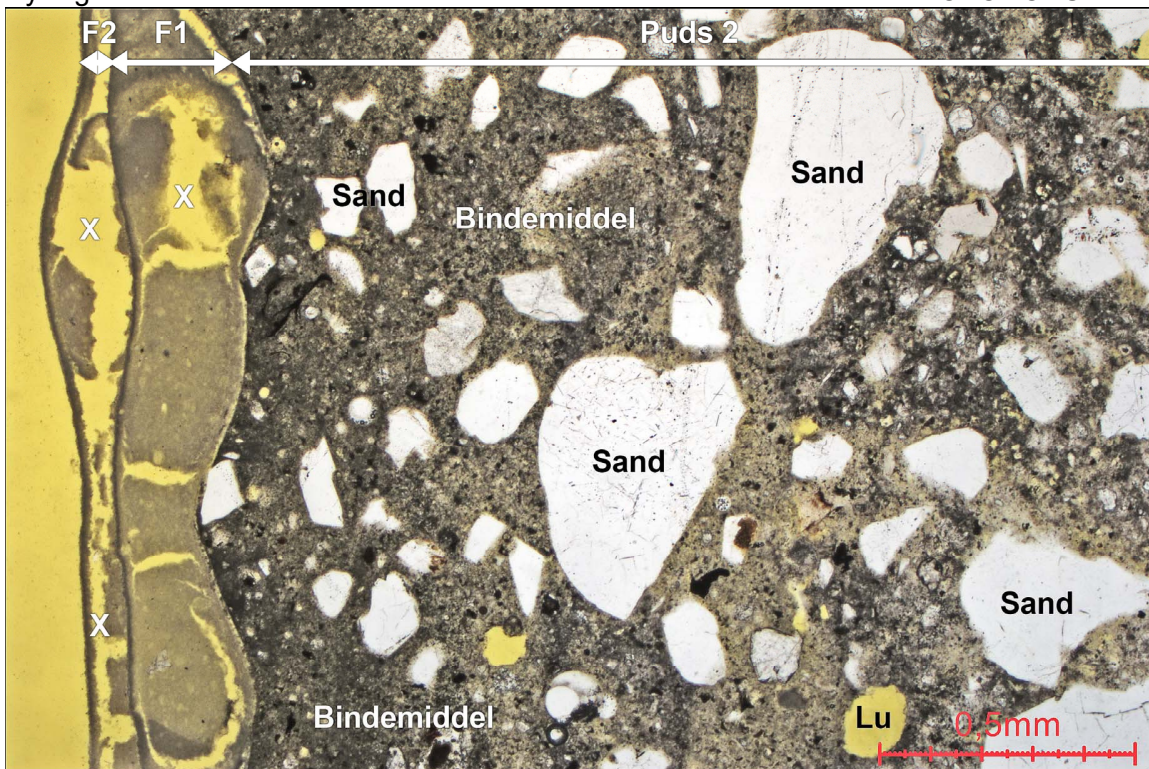

Foto: 3 (F1666-3) Type: Mikrofoto Prøve nr.: P180902-3 Belysning: A Filter: -N

Prøve mærket: Prøve 3, Mette S prøve 1. Billedet viser pudsens overflade med de tilstedeværende kalklag (F1 og F2). Hullerne i kalklagene (X) er opstået ved fremstillingen af tyndslibet. Luftpore = Lu

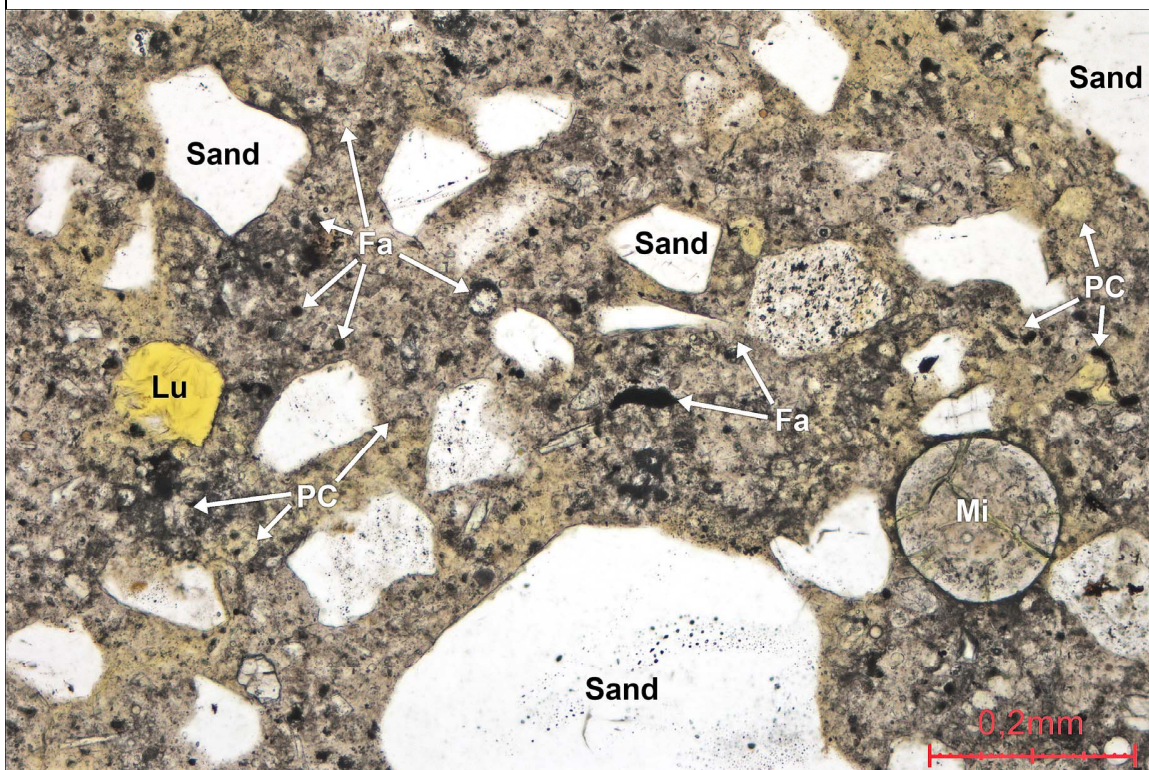

Foto: 4 (F1666-4) Type: Mikrofoto Prøve nr.: P180902-5 Belysning: A Filter: -N

Prøve mærket: Prøve 5, Mette S prøve 3. Billedet viser et udsnit af puds 2, som udgør hovedparten af både prøve 3 og 5. Der er til pudsens anvendt en ren cementmørtel med indhold af flyveaske (Fa) og mikrosilica (Mi). Den anvendte portlandcement (PC) er fuldt hydratiseret og vanskelig at skelne. Luftpore = Lu

Sag: 180902
Sylling Kirke

Rapport: R180902
★FOTODOKUMENTATION★

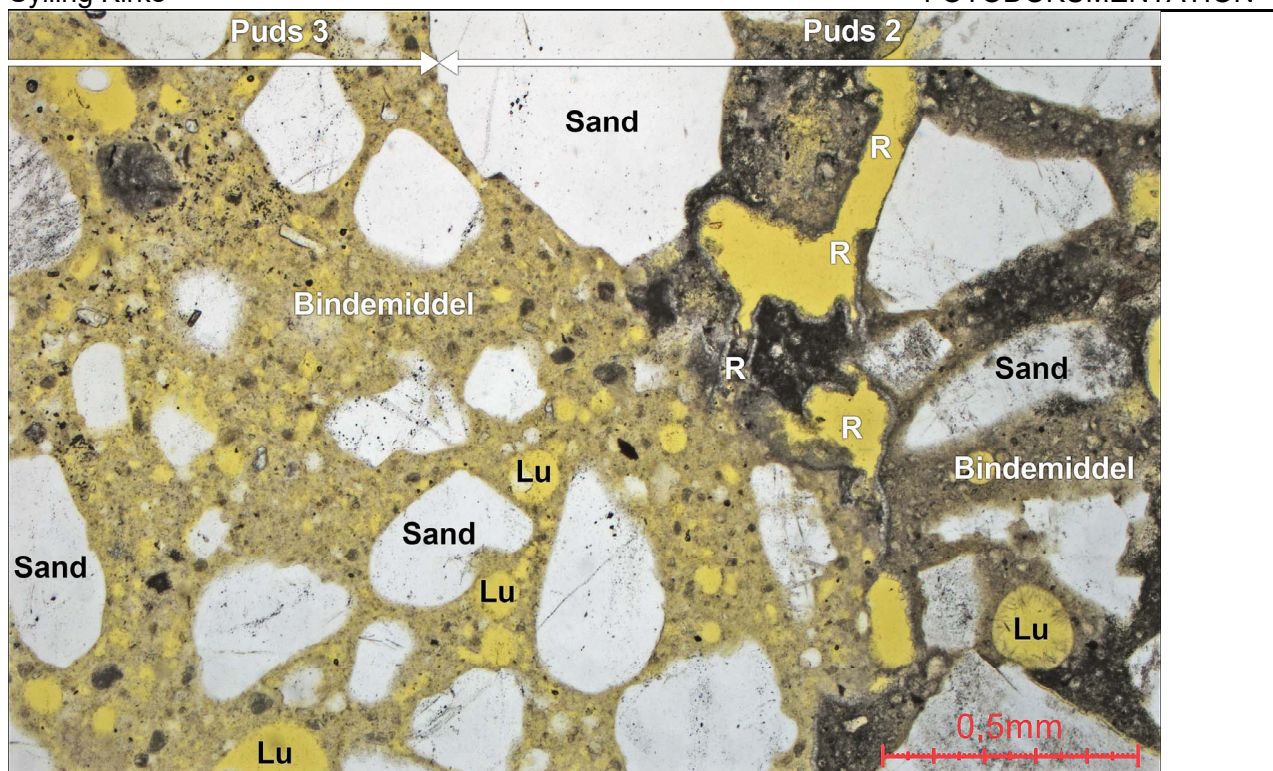

Foto: 5 (F1666-5) Type: Mikrofoto Prøve nr.: P180902-4 Belysning: A Filter: -N

Prøve mærket: Prøve 4, Mette S prøve 2. Billedet viser et udsnit af kontakten mellem de to yderste pudslag i prøven. Det yderste pudslag (Puds 3) er påført den nedbrudte overflade af det underliggende pudslag (Puds 2). Revner (»riss«) med kalkudfældninger = R. Luftporer = Lu

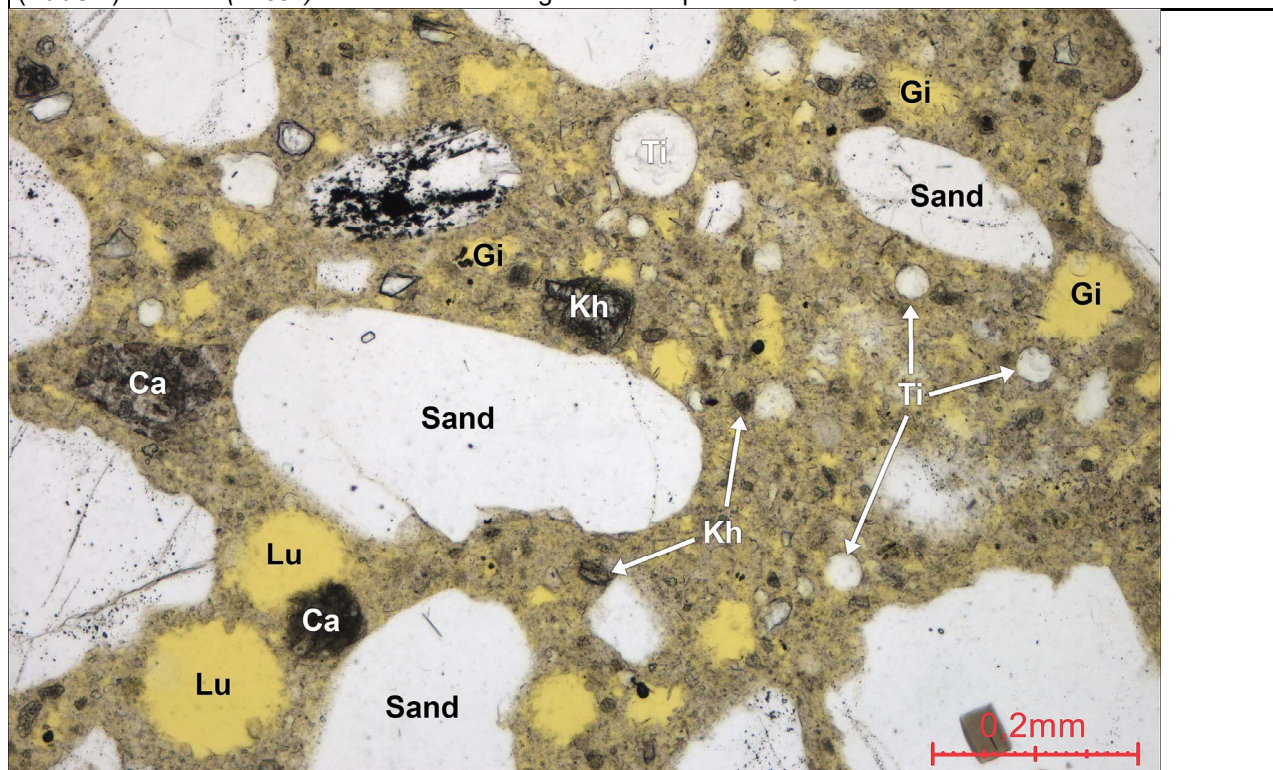

Foto: 6 (F1666-6) Type: Mikrofoto Prøve nr.: P180902-4 Belysning: A Filter: -N

Prøve mærket: Prøve 4, Mette S prøve 2. Billedet viser et udsnit af puds 3, hvortil der er anvendt hydraulisk kalkmørtel tilsat gips. På billedet ses hydrauliske korn med svagt udviklede hydrauliske mineraler (Kh), små korn af underbrændt kalksten (Ca) og korn af et tilsætningsstof af ubestemt type (Ti). Den tilsatte gips er næsten totalt opløst og er på billedet kun repræsenteret ved små kantede huller (Gi). Luftporer = Lu

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-10	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
113/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Høring - Ny kirkeordning

Vedlegg:

hoeringsdokument---kirkeordning-endelig
Høringssvar - ny kirkeordning

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tiltrer høringssvaret av 15.11.17 jfr. vedlegg og ber kirkevergen følge opp ved å avgi svaret på Kirkerådets høringportal.

Saksorientering

Kirken må vedta noen nødvendige tilpasninger for en overgangsfase. Første halvår 2019 skal Stortinget vedta den nye tros – og livssynssamfunnsloven, som erstatter blant annet dagens kirkelov. Videre er det snakk om hvordan Dnk skal organiseres (en eller to arbeidsgiverlinjer, hvordan skal den ledes og organiseres, hvordan skal folk tilsettes osv.). Dette er det Kirkemøte som skal avgjøre når de samles i Trondheim 27. mars – 2. april 2019.

Man er av den oppfatning at siden den endelige utformingen av ny trossamfunnslov ikke foreligger, er det liten hensikt i å legge mye jobb i dette da viktige rettslige avklaringer ikke foreligger. Denne høringen er først og fremst en oppmuntring til Fellesråd og menighetsråd om å lese høringutkastet og ta på alvor kompleksiteten i tingene. Målet må være å få til en god samhandling og forenkling slik at vi får brukt tid og ressurser på en optimal måte. Høringforslaget er ment til å skape ro inntil en ny kirkelov foreligger og en ny kirke ordning vedtas.

Høringutkastet snakker ikke om store radikale omjusteringer eller endringer. Det foreligger svært små endringer, det meste opprettholdes. Høringen har ett høringsspørsmål.

Har høringinstansen innspill til det vedlagte forslag til kirkeordning som kan gjelde når ny trossamfunnslov trer i kraft?

Viser til regelspeil som synliggjør gammel kirkelov, andre lover opp mot nytt høringutkast.
https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkeradet/2018/horinger-i-kirkeradets-regi/kirkeordningen_lovspeil_2018.pdf

Høringen har stort fokus på **demokratiet i kirken**. Siden skillet i stat og kirke, var det et grunnleggende prinsipp at det måtte være demokratiske prosesser. Demokrati er fortsatt en uttalt forutsetning for tildeling av statlige midler til Den norske kirke, jf. senest fremlegg til statsbudsjett for 2019. Mao det kreves god oppslutning på kirkevalg. Spørsmålet blir hvordan opprettholder og videreutvikler vi et godt og funksjonelt demokrati i Dnk?

Hva er rammene våre? Har vi kapasitet til å håndtere alle saker? Har vi kompetanse til å beslutte avgjørende saker? Hvordan bruker vi ressursene som er i menighetsrådene? Nøkkelspørsmålet blir: Hvem skal avgi høring og hvordan kan høring tilrettelegges? Kan et fellesråd avgi høringssvar på vegne av flere menighetsråd? Dette tenker fellesrådslinjen ikke er å gjøre kirken mindre demokratisk. Det er å bidra til å få et mer velfungerende demokrati. Vi frigjør engasjement til å drive med menighetsaktivitet som gir noe av seg, i stedet for en utmattende reise med hørings spørsmål.

Følgende paragrafer kan være gjenstand for diskusjon:

- § 6 Likestilling av vigslede tjenester (hva med prosten?)
- § 6.2 Tilsyn av en biskop (det legger ikke til rette for at du kan velge)
- § 6.3 Et av de store spørsmål er hva som bestemmes demokratisk i råd og det som bestemmes i embetet.
- § 9.3 Hvem bestemmer endringer eks. Prostigrener?
- § 9.4 Valgmenigheter blir fast ordning. Dvs. at du løser opp båndene mellom hvilken menighet du tilhører og hvor du bor. Dette betyr at vi kan tilhøre den menigheten vi ønsker. Dette er mitt valg. Hvorfor skal menighetsråd og biskop overprøve den enkeltes valg?
- § 11 Tilhørende – (0-18 år er tilhørende uten å være døpt om en eller begge foreldre er medlem) står i medlemsregisteret. Fra sentralt hold tror man det vil komme en lovhjemmel i et annet lovverk.
- § 13 Overføring av medlemskap til et annet sokn – det som har vært prøveordningen blir en fast ordning.
- § 15 Mulighet for å etablere ett menighetsråd for flere sokn.
- § 16 Kirkelig fellesråd kan omfatte flere kommuner – prøveordningen blir en fast ordning. Kirkelig fellesråd mener den demokratiske tenkning er at en må svare positivt om en ønsker å stille på en nominasjonsliste.
- § 39 Bispemøtets rolle i kirkeordningen vs. den enkelte biskops selvstendighet. Viktig spørsmål handler om fordeling av innflytelse. Hvilket embete skal biskopen ha?

Emner som savnes i kirkeordningen er:

- Hva med sikringsbestemmelse. Dårlig økonomiske kår fra sin kommune. Dersom ting skjærer seg. Hva gjør Fellesrådene da?
- Kunne det vært med en paragraf om soknesammenslåing? Eller en igangsettingsprosedyre slik at noen kan sette dette på dagsorden. (Det brukes mye ressurser på få medlemmer)
- Bør antall stemmer i Fellesrådet være vektet? (eks. at store menighetsråd har flere stemmer enn små menighetsråd)

En ny kirkeordning handler i bunn og grunn om hva bestemmes når, hvor og hvordan.

Kapittel 1 er viktig: Vi er med på å bygge opp trossamfunnet Dnk, Uten stadig nye dømte medlemmer, bli det ikke noen kirke. Er det noe her som kan bringe oss sammen? Hvordan tilrettelegges de enkle rutinene? Samhandling og forenkling. Minne hverandre om samfunnsoppdraget. Hva er vi her for?

Kirkevergelaget er tilhenger av mer innhold i regelverk og lover, for å ha få forutsigbarhet som igjen kan gi fellesrådene trygghet. Det er ikke alltid Kirkemøte har grasrotkontakten de bør ha. Fra fellesrådslinjen er det bekymring og skepsis til Kirkemøtet over deres evne til å ivareta kirken. For fellesrådene er det viktig at ikke alt kan forandres etter hvert Kirkemøte. Det handler om hvor lett skal det være å omorganisere seg lokalt?

Høringsutkastet er et godt utgangspunkt for tiden vi er inne i nå, før vi skal inn i en ny ordning. Fellesrådet legger til grunn at et fellesorgan for soknene får nødvendig rettslig handleevne til å kunne opptre som ansvarlige arbeidsgivere, kirkebyggforvaltere og gravplassmyndighet også i fremtiden. Dette er uoppgivelig fra fellesrådets side.

Spørsmålet er hvordan kommer vi videre i fornyingen? Kirkemøtet har fra 2005 hatt visjon om en annen organisering i kirken med en samlet arbeidsgiverlinje for alle ansatte i kirken.

Dette er grunnlaget for den videre tankegangen. Den norske kirke må organisere seg slik at den får mest og best mulig kirke for de pengene vi får.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Kirkeordning for Den norske kirke

Høringsdokument

Innledning

Kulturdepartementet sendte høsten 2017 ut et forslag til trossamfunnslov for alle tros- og livssynssamfunn i Norge, inklusive Den norske kirke. Det er ventet at denne loven skal behandles i Stortinget våren 2019.

Med forslaget om ny trossamfunnslov følger også at kirkeloven skal oppheves. I dag regulerer kirkeloven de viktigste myndighetsforhold innen Den norske kirke.

Kirkerådet sender her ut et forslag til bestemmelser som skal erstatte kirkeloven når denne oppheves. Disse bestemmelser er ikke ment å medføre endringer i dagens ordninger. Forslaget til trossamfunnslov forutsetter at kirken selv gir nærmere regler i en kirkeordning som fastsettes av Kirkemøtet.

Forslaget tar også sikte på å følge opp Kirkemøtets behandling av *Den norske kirkes grunnlag* (sak KM 06/14 og 04/15) som er et forslag til overordnede bestemmelser om Den norske kirke.

Kirkerådet legger i denne høringen frem et forslag til helhetlig kirkeordning. Kirkerådet vil komme tilbake til oppfølging av de vedtak i *veivalgsaken* fra 2016 (sak KM 08/16) som ikke er behandlet her.

Det fremmes forslag om enkelte mindre justeringer i dagens ordninger. Dette er oppdateringer av regelverket i tråd med den utviklingen som har vært blant annet for at formuleringene skal følge de endringene som har skjedd i kommunelovgivningen våren 2018.

De konkrete endringsforslagene er beskrevet nærmere i høringsdokumentet.

Høringsdokumentet og et *regelspeil* – en oversikt som viser paragrafene i den foreslåtte kirkeordningen sammenstilt med dagens kirkelov – legges ut på kirkens nettsider.

Høringsinstansene bes om å benytte Kirkerådets høringsportal på nettstedet <https://kirken.no/hoeringer> og gi sitt svar på følgende spørsmål:

Har høringsinstansen innspill til det vedlagte forslag til kirkeordning som kan gjelde når ny trossamfunnslov trer i kraft?

Alle høringssvar vil bli gjort tilgjengelig på kirkens nettside.

Høringsfrist er 15. desember 2018.

Kapittel 1: Den norske kirkes grunnlag

Kapittel 1 i forslaget til kirkeordning, med tittelen *Den norske kirkes grunnlag*, skal fungere som grunnlagsbestemmelser for Den norske kirke. Disse fastsetter hva som er kirkens læregrunnlag og definerer dens identitet som trossamfunn og folkekirke.

Kapitlet er delt i åtte paragrafer som ivaretar ulike sider ved kirken. Innholdet er formet ut fra en bestilling fra Kirkemøtet i 2015 (KM sak 04/15).

Læregrunnlaget - § 1

Den norske kirkes læregrunnlag er i dag fastlagt i Kong Christian Den Femtis Norske Lov fra 1687 (NL) 2-1. Etter grunnlovsendringene i 2012 er det et behov for at Den norske kirke selv fastsetter sitt læregrunnlag. Dette er også bekreftet i forslaget til ny trossamfunnslov § 10 første ledd, hvor det heter «Kirkemøtet fastsetter kirkens grunnlag og lære (...)».

Formuleringene i NL 2-1 lovfester kirkens selvforståelse etter reformasjonen. Det er denne identitet Grunnloven ønsker at kirken skal ta vare på når den i § 16 omtaler Den norske kirke som en evangelisk-luthersk kirke.

Forslaget til ny bestemmelse innebærer ingen endring i læregrunnlaget, og kontinuiteten med dagens ordlyd er vektlagt. Bestemmelsen formulerer hvordan Den norske kirke definerer evangelisk-luthersk lære.

Deltakelse i det økumeniske fellesskap - § 2

På bakgrunn av bekjennelsen og en luthersk selvforståelse kjenner Den norske kirke seg forpliktet til å fremme synliggjøringen av enheten i hele den verdensvide kirke.

Arbeidet for kirkelig enhet gir viktige impulser til det kirkelige liv samtidig som det utfordrer Den norske kirke til stadig å tenke gjennom sin selvforståelse og tolkningen av sitt eget læregrunnlag. Dette gjelder særlig for de forpliktende økumeniske avtaler Den norske kirke har inngått. Selv om bestemmelsen ikke uttrykker noen økumeniske føringer med hensyn til hvordan læregrunnlaget skal forstås, finner Kirkerådet det naturlig å se forslaget til § 2 i sammenheng med § 1.

Dåp og tjeneste i menigheten - §§ 3 og 5

Innlemmelsen i det kristne fellesskap skjer ved dåpen. Den kirkerettslige konsekvensen av dette er at dåp er nødvendig for medlemskap i Den norske kirke. Alle døpte er kalt til et liv i tro og tjeneste og er omsluttet av det lokale kirkelige fellesskapet. I dette fellesskapet står alle døpte likt, med et felles ansvar for kirkens liv.

Kirkerådet foreslår at arbeidet i menigheten beskrives som et tjenestefellesskap mellom ulike frivillige og tilsatte personer og grupper. I tjenestefellesskapet inngår

også de vigslede tjenestene samt den overordnede tilsynstjenesten som biskopene har ansvar for. De vigslede medarbeiderne skal lede menigheten innenfor det fagområdet de er vigslet til. Dette skjer ikke i stedet for eller på vegne av, men *sammen med* de øvrige tilsatte og samfunnet av alle de døpte, som de vigslede tjenestene springer ut av.

Den norske kirkes oppdrag - § 4

Den norske kirkes oppdrag beskrives som todelt: både å forvalte nådemidlene (Ord og sakrament) og – i forlengelsen av dette – å forvalte en diakonal grunnholdning.

Oppdraget begynner i menigheten som er samlet til gudstjeneste. Her får mennesker høre evangeliet, her blir de døpt og mottar nattverden. Fra det gudstjenestefeirende fellesskap sendes mennesker ut, og slik videreføres kirkens stadige sendelse (*missio*) med evangeliet. Sendelsen blir konkretisert i formuleringen om at Den norske kirke er en «bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke».

Folkekirkebegrepet understreker at Den norske kirke består av alle dem som er døpt inn i kirkens fellesskap. Som folkekirke forholder Den norske kirke seg til allmenne livserfaringer i samfunnet, og kirken søker gjennom gudstjenester og kirkelige handlinger samt i sin øvrige virksomhet å reflektere menneskelivet i dets mangfold. Dernest innebærer betegnelsen en vektlegging av den lokale menighet som en viktig del av lokalsamfunnet og som en av institusjonene som er med å binde samfunnet sammen.

Organisering og ledelse av Den norske kirke - § 6

Den grunnleggende enhet i kirken er teologisk sett menigheten. Den er det egentlige «sted» for utfoldelse av kirkens kall og oppdrag. I norsk kirkeordning har menigheten alltid vært identifisert med soknet. Begrepene sokn og menighet kan således belyse hverandre gjensidig. På den ene siden hviler den selvstendighet og det juridiske rammeverk som i dag omgir soknet på identifikasjonen med menigheten, forstått som den lokale kirke. På den andre siden er menigheten i Den norske kirke i all hovedsak en størrelse som defineres utfra en geografisk gitt ramme, nemlig soknet. Sokneinndelingen er også et uttrykk for kirkens landsdekkende funksjon: Det skal ikke finnes noe sted innenfor rikets grenser der det ikke er en lokal menighet.

Den enkelte menighet har en stor grad av selvstendighet, samtidig er menighetene i Den norske kirke bundet sammen gjennom en felles bekjennelse og felles ordninger og ledelsesstrukturer. Dette kommer til uttrykk ved formuleringen om at soknet ikke kan løses fra Den norske kirke. Kirkerådet anser denne formuleringen som grunnleggende i forståelsen av den enkelte menighets forhold til den nasjonale kirkeorganisasjon. Dette er begrunnelsen for at setningen er tatt inn i forslaget til kirkeordning selv om den også står i forslaget til ny trossamfunnslov.

Confessio Augustana artikkel V uttrykker at det skal finnes en ordnet tjeneste med Ord og sakrament. Det er derfor en nødvendig del av kirkeordningen at det finnes en slik ordnet prestedtjeneste i alle menigheter. Videre skal alle menigheter stå under tilsyn av en biskop. Tilsynet markerer at den lokale menighet ikke står alene som en

avgrenset størrelse, men hører til i et videre fellesskap. Biskopene har dessuten et særskilt ansvar for å verne om læren.

Styring og ledelse av Den norske kirke skjer på alle nivå gjennom demokratisk valgte organer. Læren om det allmenne prestedømme sier at alle medlemmer av kirken har like høy status. Denne læren gir dermed en teologisk begrunnelse for en demokratisk styringsmodell. At Den norske kirke er demokratisk ledet, og at det blir lagt til rette for at flest mulig av medlemmene skal kunne delta i den demokratiske prosessen, er dessuten et viktig kjennetegn på Den norske kirkes identitet som folkekirke.

Samtidig er tjenesten med Ord og sakrament, slik den er beskrevet ovenfor, gitt et særlig ansvar og en spesiell fullmakt. Styring og ledelse skjer følgelig i et *samvirke* mellom kirkens leke medlemmer og dem som representerer den ordinerte tjeneste. Samvirket skjer i hovedsak innenfor rammen av de valgte råd.

Alle kirkelige møter og råd har en forpliktelse til lojalitet mot Den norske kirkes læregrunnlag, med en henvisning til § 1. Forslaget er en videreføring av dagens § 28 i kirkeloven.

Samisk kirkeliv - § 7

Det er en naturlig konsekvens og videreføring av Den norske kirkes arbeid med samisk kirkeliv at det samiske innslaget i Den norske kirke blir reflektert i en egen paragraf i kirkeordningen. Bestemmelsen skal reflektere den tilstanden som gjelder i dag.

Den norske kirkes grunnlag som overordnet regelverk - § 8

Det legges opp til at grunnlagsbestemmelsene i kapittel 1 er overordnet øvrig regelverk. Den øvrige kirkeordning og andre kirkelige regelverk må dermed være i samsvar med de regler og prinsipper som kommer til uttrykk i *Den norske kirkes grunnlag*.

Kapittel 2. Kirkelig inndeling, kirkens organer, medlemskap, kirkelige registre og kirkelig stemmerett

Innledning

Kapitlet omhandler kirkens organisering, den kirkelige inndelingen og styringsorganene. Dette kapittel avløser kapittel 1 i kirkeloven.

Den norske kirke er inndelt i bispedømmer, prostier og sokn. Den kirkelige inndelingen omfatter pr. 1. januar 2018 11 bispedømmer, 100 prostier og 1204 sokn. Prostiene og bispedømmene er administrative enheter mens soknet både er en rettslig selvstendig enhet og definerer den geografisk avgrensede menigheten. Denne strukturen videreføres.

Som følge av endrede regler om medlemskap i ny trossamfunnslov foreslår Kirkerådet mindre justeringer i regler om tilhørighet og medlemskap samt ordning for kirkelige registre og kirkelig stemmerett. Dagens krav om å være bosatt i riket for å kunne være medlem av Den norske kirke foreslås lempet på, slik at også personer uten fast bosted, men som har tilknytning til en menighet, skal kunne registreres som medlem. Det foreslås også å videreføre en tilhørighetsordning for barn der en eller begge foreldre som kirkemedlemmer.

Endringer i kirkelig inndeling, navn på kirker mv. - § 9

Ordningen for endringer i den kirkelige inndelingen legger i dag avgjørelsesmyndighet til departementet, men for endringer innenfor bispedømmet er dette ansvaret lagt til det enkelte bispedømmeråd. Tilsvarende gjelder for fastsetting av navn på kirke, sokn og prosti. Etter forslaget til ny trossamfunnslov vil det bli helt opp til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om den kirkelige inndelingen. Kirkerådet foreslår å videreføre dagens ordning når det gjelder bispedømmerådets ansvar. For øvrig foreslås det at Kirkerådet ivaretar inndelingsendringer med unntak av opprettelse av og navn på nye bispedømmer og andre endringer i grensene for bispedømmer, som foreslås lagt til Kirkemøtet.

Kategorialmenigheter og valgmenigheter - § 9

De alternative formene for menighetsdannelse er kategorialmenigheter og valgmenigheter. Kategorialmenighetene retter seg mot bestemte kategorier medlemmer. Valgmenigheter bygger på personlig tilslutning uavhengig av bosted og retter seg dermed ikke mot en bestemt kategori medlemmer. Kirkerådet foreslår at dagens forsøksordning med valgmenigheter videreføres som en fast ordning.

Disse ordningene kommer som supplement til normalordningen som er soknemenigheten.

Overordnet bestemmelse om kirkens styringsorganer - § 10

Kirken har styringsorganer både på sokne- og bispedømmenivå samt på nasjonalt nivå. Det foreslås en bestemmelse som slår dette fast. Bestemmelsen åpner for at Kirkemøtet også kan etablere andre organer, for eksempel organer på prostinivå.

Kirkemøtets rolle som øverste representative organ er forutsatt i dagens kirkelov, men det er ikke uttrykkelig fastsatt. Hva som ligger i å være øverste representative organ, foreslås presisert ved å tilføye at det innebærer en *besluttende* myndighet.

Tilhørighet og medlemskap - § 11

Tilhørighet og medlemskap i Den norske kirke må reguleres i kirkeordningen. Dagens regler i kirkeloven vil, ifølge forslaget til ny trossamfunnslov, bli avløst av mer generelle regler om inn- og utmelding i en ny trossamfunnslov. Dette innebærer at det er behov for å utfylle disse bestemmelsene. Dåp er for eksempel et medlemsvilkår i Den norske kirke og foreslås tatt inn som del av Den norske kirkes grunnlag. Et

annet spørsmål gjelder tilhørighet og hvordan kirken skal forholde seg til barn som har en eller begge foreldre som er medlemmer i kirken.

Vilkåret for medlemskap er i tillegg til dåp at «bare person som er bosatt i riket og norsk statsborger i utlandet kan være medlem av Den norske kirke». Dette innebærer at det bare er mulig for personer med norsk fødselsnummer å bli medlem i kirken. Denne typen identifisering av medlemmer har vært nødvendig på grunn av finansieringsordningen for tros- og livssynssamfunn generelt. Når dette systemet legges om i forslaget til ny trossamfunnslov, kan det også være grunn til å se nærmere på bosattkravet som medlemskapsvilkår. De senere år har det vært en økning av personer i Norge uten fødselsnummer, men med lovlig opphold. Noen av disse knytter seg til en lokal menighet, og det foreslås i kirkeordningen at også disse skal kunne registreres som medlemmer.

Barn anses etter dagens bestemmelser i kirkeloven å høre inn under Den norske kirke fra fødselen såfremt en av foreldrene er medlem. Dette omtales som en såkalt forrangsbestemmelse for Den norske kirke. Er en av foreldrene medlem i Den norske kirke hører barnet til kirken fremfor det trossamfunnet som den andre forelder eventuelt er medlem i. Det vil si at selv om bare en av foreldrene er medlem av Den norske kirke, har tilhørighet blitt registrert uavhengig av foreldrenes uttrykte ønske om barnets kirketilhørighet. Kirkemøtet har vedtatt at man ikke ønsker videreføring av slike forrangsregler.

På den annen side kan det være ønskelig og viktig å uttrykke fra kirkens side at barn av kirkemedlemmer anses som tilhørig til kirken fra fødselen. På bakgrunn av dette foreslås det en egen bestemmelse i kirkeordningen om tilhørighet. Samtidig legges det opp til en ordning hvor registrering av tilhørighet forutsetter melding og enighet blant foreldrene. I de fleste tilfellene vil melding bli gitt i forbindelse med dåp, og da vil barnet bli fullverdig medlem av kirken. Etersom forslaget til trossamfunnslov ikke legger opp til tilhørighetsbestemmelser, er det behov for at kirkeordningen presiserer at tilhørighet kan registreres i tillegg til medlemskap, som i kirkens tilfelle forutsetter dåp.

Den norske kirkes medlemsregister - § 12

Forslaget til trossamfunnslov § 15 legger opp til fortsatt lovregulering av at det skal være et sentralt medlemsregister for Den norske kirke og at også kirkelige handlinger skal registreres. I forslaget til kirkeordning foreslås det å presisere at medlemsregisteret også skal kunne omfatte tilhørig barn og at kirkelige handlinger skal inntas i registeret. Dersom kirken ikke lenger får opplysninger om tilhørig barn fra Folkeregisteret, vil slike registreringer være avhengig av melding fra foreldrene.

Nærmere regler om medlemsregisteret og hvilke personopplysninger som skal registreres er fastsatt av Kirkemøtet i 2018. Formålene som disse opplysningene kan brukes til er fastsatt i medlemsregisterforskriften, og har betydning for hvordan den nye personopplysningsloven og personvernforordningen (GDPR) skal etterleves av alle kirkelige organer.

Soknebåndsløsning - § 13

Medlemskap i kirken har en nær tilknytning til soknet hvor man er bosatt. Det er her medlemmet har kirkelig stemmerett og kan få kirkelige tjenester. Soknebåndet er et av de viktigste folkekirkelige trekk ved Den norske kirke. Det blir foreslått en bestemmelse i kirkeordningen som slår det fast som en hovedregel at medlemskap i Den norske kirke er knyttet til det sokn en er bosatt i. Samtidig blir det foreslått en justering i ordning for soknebåndsløsning. I kirkeloven § 4 er det i dag biskopen som i særlige tilfeller og etter søknad fra vedkommende menighetsråd kan samtykke i at en person for et begrenset tidsrom gis stemmerett i et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i. Forslaget i kirkeordningen går ut på at menighetsrådet i menigheten der en ønsker overføring til, etter søknad fra et medlem, kan samtykke i at dette får sitt medlemskap overført til et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i eller en valgmenighet. Det foreslås at biskopen blir klageinstans.

Stemmerett - § 14

På grunn av forslaget om en ordning for soknebåndsløsning foreslås det en bestemmelse som viderefører at ingen kan ha stemmerett i mer enn ett sokn. Ettersom en kategorialmenighet ikke er et sokn, vil et medlem av en kategorialmenighet imidlertid fortsatt ha stemmerett både i kategorialmenigheten og i bostedssoknet. Også dette er en videreføring av gjeldende rett.

Kapittel 3. Virksomheten i soknet. Soknets organer og deres oppgavefordeling m.m.

Innledning

Kapittel 3 i kirkeordningen skal avløse kapittel 2 i dagens kirkelov, altså kirkelovens §§ 5 til 16. Det er ennå uklart om kommunens ansvar for å finansiere den virksomheten som finner sted i soknet blir videreført i forslag til ny trossamfunnslov. Kirkerådet har likevel tatt utgangspunkt i dette.

Det foreslås mindre justeringer i enkelte paragrafer i dette kapittelet – oppdateringer som følger av endring i annet lovverk.

Reglene om menighetsmøtet og reglene om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet videreføres.

Soknets organer - § 15

Kirkerådet foreslår at menighetsråd innenfor en og samme kommune skal kunne etablere felles menighetsråd for flere sokn uten at det er begrenset til en forsøksordning. Forslaget er i første rekke begrunnet med at det mange steder har vist seg så vellykket med en slik ordning innenfor rammen av forsøk, at det bør åpnes for en mer permanent adgang, som ikke trenger å begrunnes som forsøk – eller lede til soknesammenslåing.

Etter forslaget i denne paragrafen overtar Kirkerådet den godkjenningsmyndighet som i kirkeloven § 5 er lagt til departementet. Unntak fra dette er nevnte bestemmelse om felles menighetsråd på mer permanent basis.

Sammensetning, valgbarhet, uttreden m.m. - §§ 16–18

Dagens sammensetning for menighetsrådet foreslås videreført som i dag.

De tilknyttede bestemmelsene i kirkeloven om plikt til å ta imot valg og rett til fritak foreslås harmonisert med valglovens bestemmelser for det tilsvarende ved valg av kommunestyre, slik at det holder å avgi skriftlig erklæring om at vedkommende ikke ønsker å stille til valg på den aktuelle valglisten innen en fastsatt frist, for å få fritak. Bestemmelsene om biskopens, prostens og andres deltakelse i menighetsrådsmøte foreslås også videreført.

Bestemmelsene om uttreden av menighetsrådet i valgperioden foreslås i hovedsak videreført i forslagets § 17. Kirkelovens bestemmelse om uttreden bygger i dag på kommuneloven av 1992. Stortinget behandlet våren 2018 en ny kommunelov som medførte noen språklige endringer. Kirkerådet foreslår å gjøre noen mindre endringer for å harmonisere bestemmelsene med den nye kommuneloven.

Daglig leder av menighetsrådets virksomhet - § 19

Kirkelovens § 8 annet ledd om daglig leder av menighetsrådets virksomhet videreføres i en ny § 19 i kirkeordningen.

Oppgavefordelingen mellom menighetsråd og kirkelig fellesråd - §§ 20, 23, 24 og 25

Det foreslås ingen endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og kirkelig fellesråd i denne høringen.

Det foreslås ingen endring i sammensetning av kirkelig fellesråd, men som følge av at Kirkemøtet ikke har myndighet til å fastsette regler som pålegger kommunen å velge en representant til kirkelig fellesråd (og til menighetsråd i ettsoknskommuner), presiseres det at kommunen *kan* oppnevne en slik representant. Ved fortsatt kommunal finansiering bør det være en forventning fra kirkens side at kommunen er representert i kirkelig fellesråd.

Når det gjelder avklaring av økonomiforvaltning for soknets organer har departementet i brev av 14. februar 2018 varslet at de «i det videre arbeidet med lovforslagene [vil] vurdere nærmere om regnskapsloven bør gjøres gjeldende for soknene.» Dette kan få betydning for utforming av bestemmelsen om at «Regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon gis av Kirkemøtet», som er tatt inn i § 20. Det samme gjelder tilsvarende bestemmelse i § 25.

Menighetsmøtet - §§ 21 og 22

Kirkerådet foreslår at dagens to bestemmelser om menighetsmøtet i kirkelovens §§ 10 og 11 videreføres tilnærmet uendret. Presiseringen i forslaget til § 22 første ledd om at

menighetsmøtet bare avgjør saker om innføring av gudstjenstlige bøker i kirken *når Kirkemøtet har overlatt spørsmålet til menighetsmøtets avgjørelse*, er i samsvar med dagens rettstilstand. Dette fremgår blant annet av Kulturdepartementets brev til Kirkerådet av 22. juni 2017.

Opptak av lån - § 26

Kirkeloven § 16 er her videreført med unntak av bestemmelsen i § 16 tredje ledd om soknets konkursvern som er videreført i forslag til ny trossamfunnslov § 12 sjuende ledd.

Kapittel 4. Kirkebygg

Innledning

Forslaget til ny trossamfunnslov legger opp til en nedbygging av dagens lovregulering av kirker. Samtidig foreslås det en lovbestemmelse om at Kirkemøtet gir regler om krav til kirke, forvaltning av kirke og tilhørende fond, kirkens inventar og utstyr, og om bruk av kirke, herunder betaling for bruk.

Det er gode grunner for å gjennomgå og endre enkelte bestemmelser om kirkebygg. Kirkemøtet gjorde også i sak KM 15/15 vedtak om enkelte endringer. Disse vedtakene følges *ikke* opp i denne høringen, men Kirkerådet vil komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Kirker er signalbygg som både utgjør en viktig del av vår kulturarv og samtidig skal fungere som lokaler til kirkelig aktivitet i dag. Disse hensynene ivaretas gjennom dagens godkjenningsordninger og nærmere retningslinjer i et eget rundskriv (*T-3/2000 Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø*). Med den hjemmelen som foreslås i ny trossamfunnslov, vil Kirkemøtet i samarbeid med Riksantikvaren kunne fastsette ordninger og saksbehandlingsregler som fortsatt sikrer en kulturminnefaglig behandling av kirkebyggsaker, ut over det som kan pålegges i medhold av kulturminnelovens gjeldende bestemmelser.

I denne høringen foreslår Kirkerådet at kirkelovens bestemmelser om kirkebygg tas inn i kirkeordningen. Godkjenningsordninger vil i forslaget tilsvare dagens, men med den forskjellen at departementet ikke lenger vil være godkjennings- eller klageinstans.

Definisjon av og eiendomsrett til kirke - § 27

Forslaget til trossamfunnslov § 13 viderefører dagens regel i kirkeloven § 17 om at kirkene er soknets eiendom med mindre annet følger av særskilt rettsgrunnlag. Det foreslås å presisere i bestemmelsen at etter kirkeordningens ikrafttredelse, er Kirkerådets godkjennelse avgjørende for om nye bygg skal defineres som kirke.

Bestemmelsen viderefører også forutsetningen om at det skal være kirke i hvert sokn.

Når dette videreføres i kirkeordningen, vil imidlertid bestemmelsen kunne få et annet innhold enn i dag. Etter dagens kirkelov har kommunen et økonomisk ansvar for bygging av kirker, og når det opprettes et nytt sokn får kommunen en forpliktelse etter loven. I kirkeordningen vil bestemmelsen først og fremst legge begrensninger på muligheten til å opprette nye sokn på steder hvor det fra før ikke er kirke. Dersom det ikke er kirke fra før i et område hvor et nytt sokn ønskes opprettet, må finansiering av ny kirke avklares nærmere i hvert tilfelle. Forutsetningen vil også være at dette skal være en kirke i kirkeordningens forstand. Det vil si at ulike former for *flerbrukshus*, kulturhus eller lignende ikke er tilstrekkelig. For sokn hvor det ikke er kirke i dag, vil bestemmelsen kunne opprettholde en forventning om at det skal bygges kirke.

Forvaltning og begrensning av rådighet - § 28

Hovedregelen om at forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellelsråd, slik det fremgår i kirkeloven § 18, foreslås videreført uendret. Det samme gjelder bestemmelsene om begrensning av rådighet, som innebærer at kirker ikke kan avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter.

Det foreslås en åpning for at Kirkerådet kan samtykke i salg av kirker når særlige grunner tilsier, slik som dagens bestemmelse hvor myndigheten er lagt til departementet. Fast eiendom ellers som et sokn eier og som ikke er nødvendig for kirken, kan avhendes med samtykke av bispedømmerådet. Dette er også en videreføring av gjeldende rett og vil for eksempel kunne være aktuell dersom det skal skilles ut en parsell fra kirketomten.

En særlig problemstilling som har blitt vurdert, er langtidsutleie av kirker. I situasjoner der kirkeforvaltningen står overfor store avgjørelser, som å ta en kirke ut av bruk, langtidsutleie, avhending eller nedleggelse, kan det stilles spørsmål om hvor langt fellelsrådets myndighet til å disponere over kirkebygget rekker. Biskopen forordner gudstjenester i kirkene, og regelverket for bruk av kirker regulerer menighetsrådets bruk av kirker. Når en kirke ikke lenger har forordnete gudstjenester og videre bruk skal avgjøres, er gode lokale prosesser viktige. Kirkerådet foreslår ikke endringer i regelverket på dette området nå.

For øvrig omfatter bestemmelsen også biskopens godkjenningsmyndighet for anskaffelse og avhending av kirkens inventar og utstyr og menighetsrådets plikt til å føre fortegnelse over inventar og utstyr. Det foreslås ingen endringer her.

Kirkefond - § 29

Kirkelovens bestemmelse om kirkefond foreslås videreført uendret. Hovedregelen er at kapital som er knyttet til en kirke skal samles i et fond, og avkastningen skal da gå til drift og vedlikehold av kirken. Kirkene finansieres i hovedsak over kommunebudsjettene, og det antas at kirkefond ikke lenger har særlig betydning. Testamentariske gaver til kirken eller menigheten skal brukes til det formålet de er gitt til.

Betaling for bruk av kirken - § 30

Kirkemøtet har gitt nærmere regler for bruk av kirkene, som blant annet gir menighetsrådet adgang til å låne ut kirken til for eksempel konserter og presten har rett til å bruke kirken til blant annet kirkelige handlinger. I forbindelse med at kirkeloven ble vedtatt ble det forutsatt at kirkemedlemmer i soknet skulle kunne få utført kirkelige handlinger uten å måtte betale for det. I andre tilfeller vil kirkelig fellesråd kunne kreve betaling etter nærmere regler godkjent av bispedømmerådet. Denne regelen, som i dag fremgår av kirkeloven § 20, foreslås videreført uendret.

Oppføring av ny kirke - § 31

Kirkeloven § 21 gjelder godkjenning ved oppføring av ny kirke samt godkjenning ved nedleggelse og ved ombygging og utvidelse av kirke. Dagens regler på dette området foreslås videreført, men med den endringen at Kirkerådet overtar som godkjenningsinstans der departementet nå har hatt denne oppgaven. Ombygging og utvidelse av kirkene ivaretas i dag av biskopene etter delegasjon fra departementet, jf. departementets brev til biskopene av 15. april 2000. Her foreslås det at myndigheten legges direkte til biskopen i kirkeordningen og med mulighet for Kirkerådet til å gi nærmere regler. Dette innebærer at det for eksempel vil kunne fastsettes en klageordning som tilsvarende dagens hvor Riksantikvaren kan påklage biskopens avgjørelse om å godkjenne ombygging eller utvidelse.

Bestemmelsen om at bygging ikke er tillatt nærmere kirke i spredtbygd område enn 60 meter uten tillatelse etter kirkeloven, er ikke aktuell å videreføre i kirkeordningen. Hensynet til kirkens omgivelser vil måtte ivaretas gjennom annet lovverk som blant annet plan- og bygningslovens regler.

Kapittel 5. Regionale og nasjonale kirkelige organer

Kapittel 5 skal erstatte kirkeloven kapittel 4. I all hovedsak er dagens oppgaver for og sammensetning av de regionale og nasjonale kirkelige organer videreført. Kirkerådet foreslår en ny organisering av Den norske kirkes økumeniske og internasjonale samarbeid som medfører endring av dagens Mellomkirkelig råd.

Bispedømmerådet - §§ 32–34

Kirkerådet legger opp til å videreføre bestemmelsene om bispedømmerådets sammensetning i kirkeordningen i denne omgang. Kirkerådet foreslår imidlertid at bestemmelser om bispedømmerådets varamedlemmer tas direkte inn i kirkeordningen, at det presiseres at alle leke medlemmer velges direkte og at reglene i kirkeordningen § 16 tredje og fjerde ledd om plikt til å ta imot valg og fritak til menighetsrådet gjøres tilsvarende gjeldende for bispedømmerådet.

Kirkerådet foreslår å ta inn en egen § 33 om bispedømmerådets adgang til å gi lederen eller et arbeidsutvalg fullmakt til på saklig begrensede områder å treffe avgjørelse i saker som skulle vært avgjort av rådet. Dette er en videreføring av

gjeldende rett som blir tydeliggjort gjennom en ny paragraf, etter mønster fra tilsvarende bestemmelser om menighetsråd og kirkelig fellesråd.

Kirkemøtet - §§ 35–36

I likhet med bispedømmerådets sammensetning videreføres dagens sammensetning av Kirkemøtet for valgperioden 2019–2023. Kirkerådet foreslår imidlertid at det presiseres direkte i kirkeordningen § 35 at Bispemøtets preses og leder av Samisk kirkeråd er medlemmer av Kirkemøtet. Det medfører ingen endringer i forhold til i dag, ut over at bestemmelsene om dette flyttes fra underliggende regelverk inn i selve kirkeordningen.

Kirkemøtets oppgaver vil fremgå i en rekke paragrafer i kirkeordningen, og noen bestemmelser vil også være regulert av trossamfunnsloven. Paragraf 36 om Kirkemøtets oppgaver inneholder derfor kun noen av Kirkemøtets oppgaver. Kirkerådet foreslår i hovedsak å videreføre bestemmelsene om Kirkemøtets oppgaver, men med noen endringer:

- Dagens bestemmelse om at Kirkemøtet «foreslår retningslinjer for kirkelig inndeling» foreslås opphevet. Dette anses som overflødig når myndigheten til å fastsette nærmere bestemmelser om endring i kirkelig inndeling samt navn på kirke, sokn og prosti er lagt til Kirkemøtet. Se kapittel 2.
- Dagens bestemmelser i Kirkemøtets forretningsorden § 2-4 om at saker av læremessig karakter skal forelegges Bispemøtet før behandling i Kirkemøtet, foreslås tatt inn i selve kirkeordningen.

Kirkerådet - §§ 37–38

Kirkerådets sammensetning foreslås fastsatt i kirkeordningen § 38 i tråd med Kirkemøtets vedtak i 2018, hvilket innebærer at rådet skal bestå av elleve leke medlemmer, ett fra hvert bispedømme, en lek kirkelig tilsatt og fire prester valgt av Kirkemøtet samt en biskop valg av Bispemøtet.

Kirkerådets oppgaver foreslås videreført i kirkeordningen § 38, men det foreslås å ta inn en bestemmelse om at saker av læremessig karakter som avgjøres endelig av Kirkerådet, må forelegges for Bispemøtet før endelig avgjørelse, i en parallell til tilsvarende bestemmelser for Kirkemøtet. Hvis Kirkerådets vedtak ved andre gangs behandling ikke er i samsvar med Bispemøtets siste tilrådning, oversendes saken til Kirkemøtet for avgjørelse.

Bispemøtet - § 39

Kirkerådet foreslår å fastsette en ny formålsbestemmelse om Bispemøtet i kirkeordningen § 40 annet ledd, som tydeliggjør det kollegiale aspektet ved biskopenes tilsynstjeneste. Kirkerådet foreslår også å videreføre ordningen med at Bispemøtet som hovedregel ikke kan binde den enkelte biskop i utøvelsen av egne tjenestefunksjoner. Det åpnes likevel for at det i medhold av kirkeordningen kan bestemmes særskilt unntak fra hovedregelen. Dette vil for eksempel være aktuelt i tilfeller hvor Bispemøtet er gitt myndighet til å gi regler som har betydning for

biskopenes tjeneste. Det foreslås videre å gjøre dagens reglement for Bispemøtet overflødig, ved å ta inn de viktigste bestemmelsene i kirkeordningen, i stedet for at Kirkemøtet fortsatt skal gi nærmere regler. Det innebærer at det tas inn bestemmelser om at Bispemøtet skal ha sekretær og at Bispemøtet fastsetter nærmere forretningsorden for sin virksomhet i paragrafen.

Kirkemøtet tidligere har bestemt at Bispemøtet behandler læreklager og at også klagenemnda kan melde saker til Bispemøtet. Dette tas derfor inn i § 39.

Den norske kirkes klagenemnd - §§ 40–41

Kirkerådet foreslår å videreføre dagens sammensetning og oppgaver for Den norske kirkes klagenemnd ved å ta inn bestemmelser om dette i kirkeordningen §§ 40 og 41.

Samisk kirkeråd - §§ 42–43

Kirkerådet foreslår å ta inn bestemmelser om Samisk kirkeråds sammensetning og oppgaver i kirkeordningen §§ 42 og 43. Forslaget bygger på dagens sammensetning og oppgavefordeling, slik det kommer til uttrykk i dagens Statutter for Samisk kirkeråd.

Mellomkirkelig råd i en ny tid – økumenikk og internasjonalt samarbeid

Mellomkirkelig råd er i dag et organ valgt av Kirkemøtet, som har i oppdrag å ivareta Den norske kirkes økumeniske og internasjonale relasjoner. Mellomkirkelig råd har siden 1984 vært et råd under Kirkemøtet. Rammebetingelsene for økumenikk, interreligiøs dialog og internasjonalt samarbeid har endret seg siden 1984, noe som har gjort at disse oppgavene tydeligere har blitt et ansvar for hele kirken. Kirkerådet foreslår derfor en ny organisering av Den norske kirkes økumeniske og internasjonale samarbeid som innebærer at Mellomkirkelig råd endres til et fagutvalg, for eksempel knyttet til både Kirkerådet og Bispemøtet. Endringen medfører at organet får en tydeligere faglig rolle, samtidig som den demokratiske forankringen til saksfeltet videreføres gjennom at viktige beslutninger fattes av Kirkerådet eller Kirkemøtet, avhengig av sakstype.

Som følge av at Kirkerådet foreslår å endre Mellomkirkelig råds status til et fagutvalg, anses det ikke som aktuelt å ta inn bestemmelser om rådet i kirkeordningen, men Kirkerådet anser det som naturlig at Kirkemøtet fastsetter nærmere regler om Mellomkirkelig råd.

Ungdomsdemokrati - § 44

Kirkerådet foreslår å regelfeste i kirkeordningen en struktur for ungdomsmedvirkning i Den norske kirke. Forslaget inneholder en formålsparagraf, bestemmelser om ungdomsting og ungdomsråd i hvert bispedømme samt bestemmelser om et nasjonalt Ungdommens kirkemøte og et nasjonalt utvalg foreslått kalt Den norske kirkes ungdomsutvalg. Forslaget innebærer en formalisering av dagens ungdomsstruktur.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

Kapittel 6 i kirkeordningen skal erstatte nødvendige bestemmelser i kirkeloven kapittel 5, som ikke er overflødige eller dekket andre steder.

Rett og plikt til å delta i møte - § 45

Kirkerådet foreslår å videreføre bestemmelser om møte- og stemmeplikt i kirkelige organer, som i dag er fastsatt i kirkeloven, med ett unntak: Medlemmer i kirkelige organer i ungdomsdemokratiet i Den norske kirke foreslås ikke å ha stemmeplikt.

Prestenes, prostenes og biskopenes tjeneste - § 46

Bestemmelsen er en videreføring av kirkeloven § 31 med unntak av annet ledd om at «All prestatjeneste skal organiseres slik at prestene kan utøve sin tjeneste i samsvar med ordinasjonens forutsetninger og forpliktelser.» Denne bestemmelsen er videreført i forslag til ny trossamfunnslov § 14 annet ledd.

Medlemskapsvilkår for tilsatte og ombud - § 47

Som følge av at det ifølge lovutkastet til ny trossamfunnslov ikke lenger vil være lovfestet en adgang til å fastsette et generelt medlemskapskrav for kirkelige ombud og tilsatte i Den norske kirke, vil krav om medlemskap komme inn under de generelle reglene i likestillings- og diskrimineringsloven. Kirkerådet legger likevel til grunn at det er anledning til å fastsette medlemskapskrav for kirkelige ombud (f.eks. menighetsrådsmedlemmer), og foreslår derfor å videreføre et slikt krav. Kirkerådet foreslår også å fastsette i kirkeordningen at tilsettingsmyndigheten skal oppstille krav om medlemskap i Den norske kirke for tilsetting i kirkelige stillinger som inneholder et ansvar for kirkens lære, i tråd med adgangen i likestillings- og diskrimineringsloven § 9. Biskopen vil i særlige tilfeller kunne dispensere fra kravet. Samtidig foreslås det å fastsette i kirkeordningen at tilsettingsmyndigheten plikter å vurdere om det er adgang til å oppstille et krav til medlemskap for andre kirkelige stillinger.

Kirkeloven § 29 om at kirkelige organer kan kreve fremleggelse av barneomsorgsattest fra personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige, er videreført med en tilsvarende bestemmelse for alle tros- og livssynssamfunn, i trossamfunnsloven § 19. Kirkerådet legger til grunn at dagens praksis videreføres og at hjemmelen i trossamfunnsloven er tilstrekkelig.

Partssammensatt utvalg mm. - § 48

For å sikre fortsatt gode ordninger for medbestemmelse for kirkelig tilsatte som har kirkelig fellesråd og menighetsråd som arbeidsgiverorgan, foreslår Kirkerådet å videreføre bestemmelsen fra kirkeloven § 35 med noen mindre endringer.

Forslaget søker å harmonisere bestemmelsen med den nye kommuneloven § 5-10.

Det presiseres at alle tilsatte er valgbare og stemmeberettigede til partssammensatte utvalg, også de som eventuelt ikke er medlem av Den norske kirke.

Kirkerådet foreslår at bestemmelsen i kirkeloven § 35 annet ledd, ikke videreføres i kirkeordningen, da den anses som overflødig. Det følger av rettssubjektene *soknets* og *Den norske kirkes* private autonomi at deres organer, innenfor deres nærmere ansvarsområde, vil kunne gi en arbeidsgiverorganisasjon fullmakt til å inngå og si opp tariffavtale, samt å gi eller motta kollektiv arbeidsoppsigelse på vegne av rettssubjektet. Kirkerådet mener det derfor er overflødig å videreføre slike bestemmelser i kirkeordningen.

Saksbehandlingsregler - § 49

Kirkemøtet har gått inn for at forvaltningsloven, offentleglova og reglene om offentlige organer i arkivloven fortsatt skal bestemmes i lov at skal gjelde for Den norske kirke. Kirkerådet foreslår en bestemmelse også i kirkeordningen § 49 som viderefører dette samt dagens særregler i habilitetsaker.

Kirkerådet foreslår å fastsette at mållova legges til grunn for den virksomheten som drives av kirkelige organer. Dette er ment som en videreføring av tidligere rett, slik den var frem til 1. januar 2017. Det innebærer at mållovas avgrensning for Den norske kirkes del til å gjelde den administrative delen av virksomheten, samt veiledning som vil være å finne i mållovas forarbeider, fortsatt vil ha betydning. Med *den administrative delen av virksomheten* menes kontordrift.

Endringsregler - § 50

Videre foreslår Kirkerådet særskilte endringsregler for bestemmelsene i kapittel 1 *Den norske kirkes grunnlag*, etter modell fra Grunnloven. En slik prosedyre innebærer at et endringsforslag kan fremsettes, men ikke tas til behandling i én kirkemøteperiode. Først i neste periode, etter et valg, kan forslaget realitetsbehandles og vedtas med 2/3 flertall. Det foreslås også særskilte endringsregler knyttet til de bestemmelsene i kirkeordningen som regulerer Bispemøtets rolle som læreorgan overfor Kirkemøtet og Kirkerådet. Endringer av disse bestemmelsene krever også 2/3 flertall. Øvrige bestemmelser i kirkeordningen kan endres ved alminnelig flertall.

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Kirkerådet

Dato: 15.11.2018

Vår ref: 17/00156-4

Deres ref:

Hørings svar - ny kirkeordning

Viser til høringsdokument – kirkeordning for Den norske kirke, mottatt den 24. september d.å.

Lier kirkelige fellesråd takker for muligheten til å få uttale seg om ny kirkeordning, og dermed være med på å tegne kartet for fremtidens kirke.

Slik vi har forstått høringsforslaget er dette en midlertidig ordning som er ment å skape ro inntil ny tros- og livssyns lov foreligger og en ny kirkeordning vedtas.

Høringen har ett spørsmål:

Har høringsinstansen innspill til det vedlagte forslag til kirkeordning som kan gjelde når ny trossamfunnslov trer i kraft?

Lier kirkelige fellesråd mener fremlagt høringsutkast er et godt utgangspunkt for tiden vi er inne i nå, før vi skal forholde oss til ny lov og lage ny kirkeordning. En ny kirkeordning handler i bunn og grunn om hva bestemmes når, hvor og hvordan.

Kapittel 1 er viktig – Minne hverandre om samfunnsoppdraget. Hvem er vi her for? Videre må vi fremholde det allmenne prestedømme og dets medansvar for kirkestyre som er et kjernepunkt i Luthersk kirkeforståelse. Vi er med på å bygge opp trossamfunnet Den norske kirke. I dette arbeidet kreves både samhandling og forenkling med tanke på hensiktsmessighet og funksjonalitet, om fornying skal skje.

Kirken lokalt er den grunnleggende enheten. Dette bør synligjøres med mest mulig ressurser lokalt og balanse mellom embete og råd, folkevalgt og ansatt. Videre er Lier kirkelige fellesråd opptatt av forutsigbarhet som igjen kan gi fellesrådene trygghet. Fellesrådet legger til grunn at et fellesorgan for soknene får nødvendig rettslig handleevne til å kunne opptre som ansvarlige arbeidsgivere, kirkebyggforvaltere og gravplassmyndighet også i fremtiden.

§6 Demokrati i kirken, er et grunnleggende prinsipp og en forutsetning for tildeling av statlige midler til Den norske kirke. Spørsmålet blir hvordan opprettholder og videreutvikler vi et godt og funksjonelt demokrati i Den norske kirke? Lier kirkelige fellesråd spør videre om

rådene har kapasitet, vilje og kompetanse til å ta del i avgjørende saker. Nøkkelspørsmålet blir: Hvem skal avgi høring og hvordan kan høring tilrettelegges? Dette tenker fellesrådslinjen ikke er å gjøre kirken mindre demokratisk.

Kan et fellesråd avgi høringssvar på vegne av flere menighetsråd? Det er å bidra til å få et mer velfungerende demokrati. Vi frigjør engasjement til å drive med menighetsaktivitet som gir noe av seg.

Bør antall stemmer i fellesrådet være vektet? Vi tenker her på at store menigheter har flere stemmer enn små menighetsråd.

Hovedinntrykket er at §6 kan bidra til å svekke kirkens demokratiske styringsform.

§ 5 Lier kirkelige fellesråd mener ordet frivillighet bør erstattes med medlemmer deriblant ansatte og vigslede personer i beskrivelsen av tjenestefellesskap.

§39 Bispemøte - Viktig spørsmål handler om fordeling av innflytelse. Til dette er å si at valgte råd,- må ha størst mulig innflytelse, - og embetet gjør det embete skal. Lier kirkelige fellesråd støtter Kirkerådet i at bispedømmemøte tillegges en ledelseskollegial organisering.

Generelle merknader:

Lier kirkelige fellesråd støtter muligheten for soknebåndssoppløsninger mtp. å være valgbar i et annet sokn enn der vi bor og at vi kan til høre den menigheten vi ønsker (valgmenighet).

Videre oppfatter Lier kirkelige fellesrådet at den demokratiske tenkningen best ivaretas gjennom å måtte svare positivt på om en ønsker å stå på en nominasjonsliste.

Med vennlig hilsen

Søren Falch Zapffe
Fellesrådsleder

Mette Sønsteby
Kirkeverge

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kirkerådet

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-4	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
114/18	Lier kirkelige fellesråd	21.11.2018

Øvrige meldinger

Vedlegg:

Handlingsplan julekurv 2018 FR

Kunngjøring - tilskudd fra avkastningen i Opplysningsvesenets fond (OVF) for 2019 (002)

HØRING - NY PROSTITILKNYTNING LIER

2018.11.08 Kirkevalget 2019 - De viktigste endringer i valgreglene.pdf

2018.11.14 Engasjementsavtale med Buskerud kommunerevisjon

skolegudstjenester

KRIK Lier Hvordan har oppstart gått

Forslag til vedtak

Lier kirkelige fellesråd tar meldingene til orientering.

Saksorientering

- Lier kirkelige fellesråd har fått ny utøvende revisor fra Buskerud kommunerevisjon. Hun heter Jorunn Solberg jfr. vedlegg. Kirkevergen vil legge frem en sak for fellesrådet i 2019 vedrørende om fellesrådet skal kjøpe revisjonstjenestene fra annen leverandør eller om vi skal fortsette med BKR.
- Diakon Solveig Thoen Bøen vil sammen med sitt frivillige mannskap også i år lage julekurver for de som trenger det i Lier. Innsamlingen starter 6. november og slutter med utdeling 19. des. (se vedlagte handlingsplan)
- Tilsettingsprosess til kapellan stilling i Frogner Menighet – Prost Ellen Martha Blaasvær vil orientere.
- Fellesrådet etterspurte orientering om KRIK Lier i sist møte. Viser til vedlagte rapport skrevet av initiativtaker og ansvarlig Anne Cathrine Hegge Larssen (se vedlegg).
- Åpne kirker – Det er stor positivitet til å ha kirkedørene mer åpne i Lier. Det jobbes med å finne en praktisk måte å gjennomføre dette på. Mye tyder på at det vil gjennomføres en prøveordning i Sylling fra mai 2019.
- HC/WC Tranby kirke er ferdigstilt. Sluttrapport med avsluttende regnskaper vil bli forelagt rådet på neste møte.
- Kommuneplanens arealdel i Lier kommune for perioden fram mot 2028 er på høring. Høringsfrist er 15. des. En fra kirkevergens kontor var tilstede på åpent høringsmøte 6.11. Oppsummert var det ikke noe konkret som berørte kirkene i Lier i nevneverdig grad utover det som allerede er spilt inn tidligere.
- Tunsberg bispedømmeråd bekjentgjør mulighet for å søke om tilskudd til kirkelige formål fra avkastningen til opplysningsvesenets fond (OVF) for 2019. Søknadsfrist er 1.12.2018. Søknad på OVF midlene bør forankres i menighetsrådene.
- KA ønsker innspill til styrekandidater til KA's styre for 2019 – 21. Innspill med kort informasjon om kandidaten sendes til ka@ka.no innen 1. desember.
- Høring – ny prostitilknytning Lier, er sendt alle menighetsråd i Lier, med utvidet høringsfrist til 15.12. Høringsvarene som avgis vil kun være rådgivende for prosti

strukturutvalgets videre arbeid. Veien videre er at prostistrukturutvalget forbereder en sak til bispedømmerådet med en anbefaling om mulige endringer i prostistrukturen. Når sluttrapporten fra utvalgets arbeid foreligger og før Bispedømmerådet fatter vedtak, kan det bli aktuelt med en bredere høring.

- Kirkevalg 2019 – Vedlagt følger de viktigste endringer i valgreglene, samt tidslinjer for når ting må være i orden og når ting skal skje. Minner om valgkurs for menighetsråd torsdag 31. januar i Strømsgodset menighetssenter.
- GDPR – kirkevergen vil orientere om status i dette arbeidet.
- Skolegudstjenester. Det har hersket usikkerhet om hva skolen og kirken har rett og plikt til i forbindelse med skolegudstjenester. Stortinget vedtok i april 2018 klargjøring av regelverket. Kort fortalt er det ikke noe nytt i forhold til tidligere retningslinjer. Det er fortsatt en forankring for skolegudstjenester innenfor skolens nye rammeverk. Skolene oppfordres til å legge til rette for at elevene skal kunne delta på skolegudstjenester i forbindelse med høytider.

Veilederen kom 14.11.18, og du finner den her: <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/saksbehandling/skolegudstjenester>

DEN NORSKE KIRKE

Tunsberg bispedømmeråd

Menighetsråd i Tunsberg bispedømme

Dato: 23.10.2018

Vår ref: 18/04750-1 ot359

Deres ref:

Kunngjøring - tilskudd fra avkastningen i Opplysningsvesenets fond (OVF) for 2019

Tunsberg bispedømmeråd bekjentgjør med dette muligheten til å søke om tilskudd til kirkelige formål fra avkastningen til Opplysningsvesenets fond (OVF) for 2019.

Frist for søknad settes til 1. desember 2018.

Tunsberg bispedømmeråd vil vedta fordeling av tilskuddet i sitt første møte i 2019. Kunngjøringen sendes alle menighetsråd i bispedømmet, med kopi til fellesrådene og prostene.

Vi vil også sende kunngjøringen til prester og ansatte i kirkelige fellesråd.

Lokale og regionale organisasjoner og råd kan søke om tilskudd til lokale eller regionale prosjekter innenfor følgende satsningsområder: **Diakoni, kirkemusikk og kultur, barn og unge, gudstjenesteliv og samisk kirkeliv.**

Det vil ikke være nødvendig å benytte særskilt skjema for søknaden, men følgende opplysninger må være med:

- Søknadssum, prosjektbeskrivelse og et budsjett for prosjektet.
- Hvilket/hvilke av de fem satsningsområder tiltaket vil falle inn under.
- Organisasjonens / rådets organisasjonsnummer og bankkontonummer for eventuell utbetaling av tilskudd.
- Kontaktinformasjon til organisasjonen med navn, telefonnummer og e-postadresse på kontaktperson.

Det vil bli vurdert som en fordel om tilskuddssøknader til prosjekter i regi av frivillige organisasjoner skjer i samarbeid med menighetsråd, eller anbefales av menighetsråd. Det vil kunne bli stilt krav om regnskapsrapportering på anvendelse av midlene, samt rapportering på måloppnåelse.

Hvis prosjektet er tenkt videreført over flere år, må dette komme fram av søknaden. Det vil likevel kun være mulig å gi tilskudd for ett år av gangen. Det må derfor søkes på nytt for seinere år. Det medfører at pågående prosjekter som tidligere har fått støtte, også må søke på nytt for 2019.

Søknader med eventuelle vedlegg sendes til Tunsberg bispedømmeråd enten pr. elektronisk post til tunsberg.bdr@kirken.no eller pr. post til Tunsberg bispedømmeråd, Pb. 10, Kaldnes, 3119 Tønsberg.

Søknaden må være kommet til bispedømmerådet innen 1. desember 2018.

Med vennlig hilsen

Rolf Simeon Andersen
Stiftsdirektør

Ole Martin Thelin
seniorrådgiver demokrati og personal

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Menighetsråd i Tunsberg bispedømme

DEN NORSKE KIRKE

Tunsberg bispedømmeråd

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 25.10.2018

Vår ref: 17/05235-8 ot359

Deres ref:

HØRING - NY PROSTITILKNYTNING LIER

Bakgrunn: Fra 1.1.2020 vil Røyken og Hurum kommuner/fellesrådsområder bli en del av nye Asker kommune og fellesrådsområde. Da gjenstår kun Lier kommune/fellesråd av det som i dag utgjør Lier prosti.

Et prostistruktur-utvalg som er nedsatt av Tunsberg bispedømmeråd ønsker å få råd fra dere i menighetsrådene i Lier om framtidig prosti-tilknytning. Dette er altså en rådgivende høring for at utvalget skal få et grunnlag for sin anbefaling til bispedømmerådet som skal ta den endelige beslutningen.

Prostistruktur-utvalget har sett på ulike alternativ for å knytte Lier til et prosti. Utvalget har bl.a. vurdert størrelsen på prostiene i forhold til utstrekning, folketall og antall ansatte. På grunnlag av dette har utvalget kommet fram til to alternativer som vi ønsker at dere i menighetsrådene skal gi tilbakemelding på.

Utvalget ønsker en begrunnelse for deres valg av alternativ. Svarene fra menighetsrådene vil bli behandlet internt i prostistrukturutvalget.

Alternativ 1: Lier tilknyttes Eiker prosti

Alternativ 2: Lier tilknyttes Ringerike prosti

Svar sendes elektronisk til tunsberg.bdr@kirken.no så snart som mulig – innen 1.12.2018.

Med vennlig hilsen

Rolf Simeon Andersen
Stiftsdirektør

Ole Martin Thelin
seniorrådgiver demokrati og personal

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:

Frogner menighetsråd

Sjåstad menighetsråd

Sylling menighetsråd

Tranby og Lierskogen menighetsråd

Postboks 215

Postboks 215

Postboks 215

Kirkesvingen 7

3401 LIER

3401 LIER

3401 LIER

3408 TRANBY

Kirkevalget 2019 - De viktigste endringer i valgreglene

- Det er ikke lenger åpning for indirekte valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Alle de syv leke medlemmene skal velges direkte.
- **30. april er felles frist for innlevering av alle lister.**
- **Det er et krav i reglene om at det alltid skal være to stemmemottakere (ved forhåndsstemmegivning)**
- Det er opprettet en ordning for registrering av nomineringsgrupper. Det skal gis intensjonsstøtte og listestøtte til registrerte nomineringsgrupper og Nominasjonskomiteens liste.
- Det er regelfestet at listen fra nominasjonskomiteen heter «Nominasjonskomiteens liste».
- Prest og lek kirkelig tilsatt ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet blir valgt ved preferansevalg.
- Kirkevalgreglene har en ny definisjon på hvem som regnes som prest.
- Samisk kirkelig valg møte velger samiske representanter til de to nordligste bispedømmerådene. Valgmøtet foreslår også medlemmer til Samisk kirkeråd. Ordningen hvor Saemien Åålmege velger samisk representant til Nidaros bispedømmeråd fortsetter.
- **Medlemmer i døvekirken skal kunne avgi stemme til døves menighetsråd og døvemenighetenes representant i Oslo bispedømmeråd på valgdagen i bostedsoknet.**
- **Det er noen nye regler for personvalg ved valg til menighetsråd og bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det gjelder stemmetillegg og sperregrense av personlig stemmetall.**
- **Det er åpnet for at valgstyrene i et fellesrådsområde kan bli enige om at velgere kan avgi stemme i alle sokn i fellesrådsområdet på valgdagen.**
- **Det er klarere definert at det skal gjøres foreløpig og endelig opptelling og at begge opptellingene skal føres i protokollen. Ved foreløpig opptelling av stemmesedler til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet skal det sorteres på lister og rettede og urettede stemmesedler. Denne foreløpige tellingen skal valgstyret rapportere i valgmodulen.**

Utfordring 1: Manntall med fødselsnummer – lek kirkelig tilsatte.

Utfordring 2: Tydelig informasjon til velgerne

Utfordring 3: Menighetsråd som ikke får nok personer på valglista. Løsningsforslag: felles menighetsråd med andre sokn (søknadsfrist 1. mars – til Kirkerådet). Vedtak om redusert antall medlemmer i menighetsrådet.

NB! Valghåndbok for Kirkevalget 2019 vil bare bli tilgjengelig digitalt!

Hvor kan dere finne mer info:

<https://kirken.no/valg/>

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-04-16-584> (Kirkevalgreglene)

Kontakt for Kirkevalget 2019 i Tunsberg bispedømme:

Valgrådet i Tunsberg bispedømme

v/Ole Martin Thelin, tlf. 41257646, epost: ot359@kirken.no

Tidslinje forslag til regler for valg av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet

Felles datoer

Dato	Hva	Ansvarlig
30. juni	Skjæringsdato for manntallet	Kirkerådet
Senest innen 10. august	Valgstyret kunngjør tid og sted for stemmegivningen.	Valgstyret i menigheten
Senest 10. august og frem til 1. september	Utlegging av manntall	Valgstyret i menigheten
10. august til fredagen før valgdagen	Forhåndsstemmegivningsperiode	Valgstyret i menigheten
1. september	Frist for forhåndsstemming i annet sokn enn der man har stemmerett.	
9. september	Valgdagen	

Tidslinje valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Dato	Hva	Ansvarlig
1. januar i valgåret	Frist for kunngjøring av mulighet til å stille liste.	Valgrådet i bispedømmet
1. januar i valgåret	Frist for oppfordring til å fremme kandidater til nominasjonskomiteens liste.	Valgrådet i bispedømmet
2. januar	Frist for å registrere nomineringsgrupper	Nomineringsgrupper
1. mars i valgåret	Frist for etablering av nominasjonskomité.	Valgrådet i bispedømmet
1. mars i valgåret	Frist for innsending av forslag til kandidater til nominasjonskomiteens liste.	Menighetsrådene og ungdomsrådet i bispedømmet
30. april i valgåret	Frist for å fremme listeforslag.	Nomineringsgrupper og nominasjonskomité
5. mai i valgåret	Valgrådets frist for å godkjenne listeforslag og kunngjøre valglister, valgform og eventuell supplerende nominasjon.	Valgrådet i bispedømmet
Dersom det kun er nominasjonskomiteen som fremmer listeforslag, skal det åpnes for supplerende nominasjon med følgende frister.		
5. juni i valgåret	Frist for å fremme kandidater gjennom supplerende nominasjon.	Et antall stemmeberettigede kirkemedlemmer i et bispedømme
7. juni i valgåret	Valgrådets frist for å godkjenne forslag om supplerte kandidater. Kunngjøring av endelige valglister.	Valgrådet i bispedømmet

Tidslinje valg til menighetsråd

Dato	Hva	Ansvarlig
1. mars i valgåret	Frist for å registrere nomineringsgrupper	Nomineringsgrupper
30. april i valgåret	Fristen for innlevering av listeforslag ved valg til menighetsråd	Nominasjonskomité og eventuelle andre grupper
5. mai i valgåret	Valgstyrets frist for å godkjenne listeforslag og kunngjøre valglister, valgform og eventuell supplerende nominasjon.	Valgstyret i menigheten
Supplerende nominasjon (dersom det bare foreligger en liste og denne ikke har nok kandidater)		
5. mai i valgåret	Kunngjøring av mulighet for supplerende nominasjon.	Valgstyret i menigheten
5. juni	Frist for å fremme kandidater gjennom supplerende nominasjon.	Minst fem stemmeberettigede forslagsstillere
7. juni	Valgstyrets frist til å godkjenne supplerte kandidater	Valgstyret

Tidslinje valg av prest og lek kirkelig tilsatt til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet

Dato	Hva	Ansvarlig
Senest 1. januar i valgåret	Sende oppfordring om å fremme forslag til medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet.	Valgrådet i bispedømmet
1. mars i valgåret	Frist for å melde forslag til medlemmer.	Prester og leke kirkelig tilsatte
30. april i valgåret	Fristen for innlevering av nominasjonskomiteens listeforslag.	Nominasjonskomiteen
5. mai i valgåret	Frist for å godkjenne listeforslag.	Valgrådet i bispedømmet
5. juni i valgåret	Frist for å fremme kandidater gjennom supplerende nominasjon.	Prester og leke kirkelig tilsatte
7. juni i valgåret	Frist for å godkjenne supplerende nominasjon.	Valgrådet i bispedømmet
Uten ugrunnet opphold etter 7. juni	Frist for å kunngjøre lister.	Valgrådet i bispedømmet
15. juni i valgåret	Frist for å sende ut stemmesedler til de stemmeberettigede.	Valgrådet i bispedømmet

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Lier kirkelige fellesråd
v/ kirkeverge Mette Sønsteby
Bruveien 2, Foskvartalet
3401 LIER

Sted og dato: Drammen, 18.10.18
Referanse: H-193/2018
Saksbehandler: Jorunn B Solberg
Dir. tlf. nr: 32 11 74 12
Deres dato:
Deres ref:

Engasjementsbrev – Lier kirkelige fellesråd og tilhørende menighetsråd (Frogner menighetsråd, Sjøstad menighetsråd, Sylling menighetsråd og Tranby og Lierskogen menighetsråd)

Innledning

I henhold til revisjonsstandardene kreves det at vi holder kundene orientert om innholdet i og gjennomføringen av vårt oppdrag som Lier kirkelige fellesråd og tilhørende menighetsrådenes revisor. Nedenfor følger engasjementsbrev gjeldende fra og med revisjonen av årsregnskapet 2018. Opplysningene er i tråd med tidligere praksis.

I forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke fremkommer det i § 6 at kommunerevisor kan velges som fellesrådet og menighetsrådets revisor.

Med dette som utgangspunkt, vil vi nedenfor redegjøre nærmere for vår forståelse av revisjonsoppdraget, slik at fellesrådet og menighetsrådene får en oppfatning av rollefordeling og hva som kan forventes av oss.

Revisjonens mål og omfang

Vi skal revidere fellesrådets og menighetenes årsregnskap som består av balanse, driftsregnskap, investeringsregnskap, og en beskrivelse av anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Vår revisjon vil bli utført for å gi uttrykk for en mening om

- årsregnskapet,
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter, samt
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsikk i Norge.

Revisors oppgaver og plikter

Årsregnskapet og de aktuelle delene av årsberetningen

Vi vil utføre vår revisjon i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene) vedtatt av International Auditing and Assurance Standards Board. Disse standardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors

Hovedkontor - Drammen

Postadresse: Postboks 4197, N-3005 Drammen
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, N-3048 Drammen

Telefon: 409 19 200

Org.nr: 985 731 098

post@bkr.no
www.bkr.no

Avdelingskontor - Hønefoss

Postadresse: Postboks 123, Sentrum, N-3502 Hønefoss
Besøksadresse: Osloveien 1, N-3511 Hønefoss

Telefon: 32 11 76 79
Telefaks: 32 12 50 30

skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. En revisjon innebærer også en vurdering av hensiktsmessigheten av regnskapsprinsippene som er brukt og rimeligheten av regnskapsestimater som er utarbeidet av ledelsen, så vel som en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

På grunn av en revisjons iboende begrensninger, sammen med den interne kontrollens iboende begrensninger, er det alltid risiko for at ikke all vesentlig feilinformasjon i regnskapet avdekkes, selv om revisjonen er planlagt og gjennomført i samsvar med ISA-ene.

Ved vår risikovurdering vurderer vi den interne kontrollen som er relevant for fellesrådets utarbeidelse av årsregnskapet med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av fellesrådets interne kontroll. Vi vil imidlertid informere skriftlig om eventuelle vesentlige mangler i den interne kontrollen som er relevante for revisjonen av årsregnskapet og som vi har identifisert under revisjonen.

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Vi vil utføre denne attestasjonen i samsvar med internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000, "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon". Denne standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå betryggende sikkerhet for at det ikke er vesentlige formelle mangler knyttet til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Slike vurderinger innebærer gjennomføring av kontrollhandlinger for å innhente bevis om disse forholdene. De valgte kontrollhandlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for vesentlige mangler.

Ved vurderingene av ledelsens plikter med hensyn til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, innhenter revisor informasjon om fellesrådets og menighetsrådenes interne rutiner for å vurdere samsvaret med lov, forskrift og god bokføringsskikk, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av fellesrådets og menighetsrådenes interne kontroll.

Andre uttalelser og kontrollhandlinger

Vår revisjon vil også omfatte de kontrollhandlinger som er nødvendige for å attestere de terminvise krav etter den kommunale ordningen for momskompensasjon. Vi utfører også kontroll av eventuelle tilskudd som er gitt for å finansiere særskilte oppgaver (særattestasjoner), der det er krav eller ønske om revisors attestasjon. Våre kontroller utføres i tråd med oppdragsgivers anvisninger og aktuell standard for attestasjonsoppdrag.

En attestasjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente bevis for informasjonen i den lovpålagte rapporteringen. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingene av risikoene for at informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil.

Attestasjon på næringsoppgave og oppgave over lønns- og pensjonskostnader(RF-1022) mv.

Skatteforvaltningsforskriften krever at revisor underskriver oppgave over lønns- og pensjonskostnader for revisjonspliktige. Det vil også kunne være aktuelt å attestere på andre oppgaver til skatteetaten. Vi vil utføre vår attestasjon i samsvar med attestasjonsstandard SA 3801. Standarden krever at vi planlegger og utfører vårt arbeid for å oppnå betryggende sikkerhet for at grunnlaget for fellesrådets opplysninger i oppgave over lønns- og pensjonskostnader om oppgavepliktige og avgiftspliktige beløp er i overensstemmelse med relevant lovgivning, at det er samsvar mellom regnskapets tall og innrapporterte beløp etter skatteforvaltningsloven § 7-2, og at rapporterings- og bokføringsmessige forhold samt behandling av skattetrekksmidler er i samsvar med relevant lovgivning.

Attestasjonen vil bygge på vårt arbeid med revisjon av årsregnskapet og de valgte handlingene utover dette vil avhenge av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil.

Ledelsens ansvar

Vår revisjon vil bli utført med utgangspunkt i at ledelsen erkjenner og forstår at de har ansvaret for:

- (a) Utarbeidelsen av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde i samsvar med god kommunal regnskapsskikk.
- (b) At kravene i lov og god bokføringsskikk om dokumentasjon, bokføring, spesifikasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger er fulgt.
- (c) At kravene i lov, forskrift og forvaltningspraksis om fellesrådets rapportering til skatte- og avgiftsmyndighetene er fulgt. Herunder også rettidig innsendelse av rapporteringen.
- (d) Å påse at fellesrådets og menighetsrådenes regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll, herunder slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil; og
- (e) Å gi oss:
 - (i) Tilgang til all den informasjonen ledelsen er kjent med som er relevant for utarbeidelsen av regnskapet, for eksempel regnskapsmateriale, dokumentasjon og andre forhold;
 - (ii) Ytterligere informasjon som vi kan be ledelsen om i forbindelse med revisjonen; og
 - (iii) Ubegrenset tilgang til personer i fellesrådet som vi finner det nødvendig å innhente revisjonsbevis fra.

Som ledd i vår revisjon vil vi, i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, be ledelsen om en skriftlig bekreftelse på uttalelser som vil bli avgitt i forbindelse med revisjonen.

Innsynsrett og taushetsplikt

Revisor kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument hos selskapet og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene.

Både ansvarlig revisor og revisors medarbeidere har taushetsplikt om alt de får kjennskap til under utførelsen av arbeidet. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget eventuelt er avsluttet.

Personvern

For å gjennomføre oppdraget, vil vi behandle personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen er tilgjengelig på bkr.no. Vi er behandlingsansvarlig etter personvernreglene for de personopplysningene vi behandler i forbindelse med oppdraget.

Honorar

Honoraret vil være basert på medgått tid og gjeldende timesatser. Vi er opptatt av å begrense ressursbruken, og i den forbindelse er det viktig å ha god dialog med ledelsen om hensiktsmessige løsninger.

Rapportering**Revisjonsberetning**

Etter at årsregnskap og årsberetning er fastsatt av fellesrådet og menighetsrådene, vil vi avslutte årets revisjonsarbeid og avgi vår revisjonsberetning. Her bekrefter vi at revisjonen er utført i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk og uttaler oss om hvorvidt:

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- fellesrådets og menighetsrådenes ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med det aktuelle rammeverket for økonomisk rapportering

- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.
- de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

I spesielle tilfeller kan vi ved våre undersøkelser finne at det foreligger forhold som kan føre til ansvar for fellesrådets og menighetsrådenes ledelse. I slike tilfeller skal vi gi informasjon om dette i revisjonsberetningen. Vi plikter også å gi opplysninger om andre forhold som etter vår mening bør fremkomme. Det kan være nødvendig å endre beretningens form og innhold i lys av revisjonens funn.

Nummererte brev til selskapet

Forhold vi finner det nødvendig å påpeke vil bli tatt inn i brev som nummereres fortløpende. Slike brev skal journalføres hos dere i en protokoll og oppbevares på en ordnet og betryggende måte.

I henhold til revisjonsforskriften § 4, 2 skal revisor påpeke følgende forhold i nummererte brev:

1. Mangler ved plikten til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.
2. Feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen.
3. Misligheter.
4. Feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet.
5. Manglende redegjørelse for vesentlige avvik mellom beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap og regulert budsjett slik det fremstår etter gyldige vedtak/endringer fattet på riktig beslutningsnivå.
6. Begrunnelse for manglende underskrift ved bekreftelser overfor offentlige myndigheter som gis i henhold til lov eller forskrift.
7. Begrunnelse for å si fra seg oppdrag etter § 16.

Annen rapportering og kommunikasjon

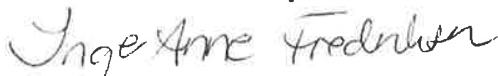
Andre forhold vil bli tatt opp muntlig og/eller skriftlig etter behov. Ansvarlig revisor på oppdraget vil være Inger Anne Fredriksen, som på vegne av oss vil være ansvarlig for utførelsen av revisjonen. I tillegg vil en eller flere revisormedarbeidere bli knyttet til oppdraget under ledelse av ansvarlig revisor.

Vi håper innholdet i dette brevet samsvarer med deres forståelse av revisors rolle og ansvarsområder, og vi ser fram til et godt og konstruktivt samarbeid.

Vi ber om at dere underskriver og returnerer brevet for å bekrefte at dere samtykker i vilkårene for revisjonen av regnskapet, herunder våre respektive ansvarsområder.

Med vennlig hilsen

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Inger Anne Fredriksen
daglig leder

Kopi: Teamleder Lier kirkelige fellesråd

Ledere i menighetsrådene

Undertegnede bekrefter mottakelse og samtykker i vilkårene på vegne av Lier kirkelige fellesråd og tilhørende menighetsråd.

Lier kirkelige fellesråd

dato: 14.11.2018

Mette Sønsteby

Ingvild Vatsøy

Skolegudstjenester

VEILEDNING | SIST ENDRET: 14.11.2018

I Norge har mange skoler tradisjon for å la elever delta på gudstjeneste i skoletiden i forbindelse med høytider som blant annet jul og påske. Skolene er oppfordret til å legge til rette for at elevene skal kunne delta på skolegudstjenester i forbindelse med høytider.

I Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen kapittel 1.2 står det blant annet:

«Skolen skal gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring, og bidra til at hver elev kan ivareta og utvikle sin identitet i et inkluderende og mangfoldig fellesskap.» Å delta på gudstjeneste eller andre tradisjonelle feiringer av høytider kan være en del av dette.

Denne veilederen belyser rammer og problemstillinger knyttet til å la elevene delta på gudstjenester. Det er skoleeier som avgjør deltakelse på skolegudstjenester.

Skolegudstjenester bør ikke være en skoleavslutning

Skolens juleavslutning, på skolen eller andre steder, med juletrengang og nissefest er formidling av kultur og tradisjon i Norge. Skoleavslutninger skal være inkluderende og legges slik at alle elever kan delta. Skolegudstjenesten bør derfor ikke være en skoleavslutning i seg selv.

Skolegudstjeneste og alternativt tilbud

Skoler som tilbyr elevene å delta på en skolegudstjeneste, må også tilby et likeverdig alternativ for elever som ikke ønsker å delta på gudstjeneste. Dette skal være noe annet enn en gudstjeneste, men det alternative tilbudet skal også være et pedagogisk opplegg der elevene lærer om kultur og tradisjoner i Norge. Det skal være et planlagt tilbud, og skolen skal gi god informasjon til elever og foreldre om hva det alternative tilbudet er.

Eksempler på alternative tilbud er temadag, lesestund, sangstund, lysfest eller andre aktiviteter knyttet til kultur og tradisjoner for ulike høytider i løpet av året. Verken skolegudstjenesten eller det alternative

tilbudet skal være en del av KRLE-faget.

Informasjon og deltakelse

Skolen bør involvere foreldrene i dialog om deltakelse i og gjennomføring av skolegudstjenester og hva som kan være et alternativt tilbud. Dette kan for eksempel gjøres i samarbeidsutvalget, foreldrerådet eller FAU.

Skolen skal gi informasjon til alle foreldre i god tid hvis skolen ønsker å tilby elevene å delta på skolegudstjeneste. Samtidig skal skolen gi informasjon om det alternative tilbudet til elevene som ikke ønsker å delta på gudstjeneste. Skolen kan informere i for eksempel foreldremøter, på skolens nettsider eller på ulike læringsplattformer.

Elever som er fylt 15 år bestemmer selv hva de vil delta på. Foreldre bestemmer for elever som er under 15 år. Foreldre kan la barnet bestemme selv hvis de mener at barnet er gammelt nok og modent nok til å kunne ta ansvar for egne valg.

Det er opp til skolen hvordan de ønsker å holde oversikt over hvilket tilbud den enkelte eleven skal delta på.

Rett til fritak

Skolen skal vise respekt for elevenes religion og livssyn. Elever har rett til fritak fra aktiviteter i skolen som oppleves som utøvelse av en annen religion eller livssyn enn sitt eget. Det samme gjelder aktiviteter som på samme grunnlag oppleves støtende eller krenkende. Dette står i opplæringsloven § 2-3 a. Dette gjelder også skoleavslutninger. Skolens undervisning og aktiviteter skal ikke være forkynning.

Rektor bør jevnlig gjennomgå rammene for fritak med lærerne, slik at man har en felles og riktig praksis.

Veilederen gjelder også for skoler som er godkjent etter friskoleloven, med unntak av skoler godkjent på religiøst grunnlag.

Sak i Stortinget våren 2018, ref. Dokument 8: 63 S (2017–2018) og Innst. 192 S. (2017–2018).

KRIK Lier – et trygt møtested for ungdom

En liten rapport etter oppstart av KRIK LIER.

I kommende nummer av Lier Menighetsblad skriver Jan Erik Larssen følgende:

«KRIK Lier er en realitet og treffer godt! Etter bare to samlinger har hele 22 deltakere funnet veien til KRIK Lier. Lierbyen ungdomsskole passer perfekt som møtepunkt for arrangementet. Rett innenfor dørene har vi både kjøkken, kiosk, cafe, toaletter og ikke minst en praktfull gymsal som rommer alle de morsomme aktivitetene som følger med et KRIK arrangement. Sylling, Sjøstad, Tranby og Frogner kirke står sammen om oppstarten av KRIK Lier, og initiativtaker er vår nye trosopplærer i Sylling og Sjøstad, Anne Cathrine Hegge Larssen. Den gode responsen vitner om at dette kan bli noe varig og stort, og det mangler heller ikke på ledere. Ungdomsledere fra kirkene i Lier har meldt seg på og helt nye voksenledere har tatt kontakt for å bli med på laget. Voksenledere som selv har «vokst opp» med KRIK og ønsker å bli en del av dette tilbudet når det nå også etableres i Lier. Neste KRIK Lier blir lørdag 26 januar 2019 og alle ungdommer mellom 13-19 år er hjertelig velkommen til å tilbringe denne lørdagskvelden sammen med KRIK Lier på Lierbyen ungdomsskole. Vi tilbyr et godt og trygt fellesskap, morsomme aktiviteter, gode samtaler, annerledes andakt, spill, kahoot, og ikke minst lun cafe med god servering!»

Dette er en god oppsummering av KRIK Lier etter bare to samlinger!

Jeg har i mange år ønsket å starte opp **KRIK lokallag** her i Lier. Fordi jeg tror på å engasjere ungdommer i aktivitet og gode relasjoner. Og gjennom KRIK arbeidet kan vi være med å skape nyskjerrighet på Jesus! Relasjonsbygging er forebyggende for så mye. Min erfaring gjennom mange år er at hvis ungdommer føler seg SETT og bekreftet som den de er, i tillegg til å få gode relasjoner, kan vi være med på å gi dem god mestringsfølelse og god selvfølelse. Noe det er stor mangel på hos mange ungdommer.

Av erfaring vet jeg at skal et arbeide være bærekraftig og solid, må det være **et godt solid lederteam**, og **folk som har LYST til dette**, slik at alle lederne gleder seg til å være med, og å treffe de andre lederne også! Denne filosofien har jeg veldig god erfaring med gjennom mange år, og ser at det gir **masse felles GLEDE** og inspirasjon. Det er viktig at også de voksne som er med, ønsker det, ikke bare gjør det av «plikt» fordi barna skal ha et sted å være. Dette fungerer allerede godt i KRIK Lier. Men det er mye «usynlig arbeide» som skal til for å bygge en solid grunnmur. ALLE ledere må føle seg sett, og at deres innsats er verdifull for aktiviteten og fellesskapet. Relasjonsbygging tar tid, men heldigvis har jeg fra før av god relasjon til mange av de ledere som er blitt med. Noen nye har jeg brukt litt tid på å bli kjent med, slik at de skal føle seg inkludert.

Onsdagen før hver samling har vi hatt forbønn og planleggingssamling hjemme hos meg, slik at vi er samstemte og har felles fokus.

VIKTIG å hele veien ta JESUS med på laget, derfor har jeg også spurt mange folk om de vil være med i en bønnegruppe for KRIK Lier. Bønnegruppen består nå av 50 stykker. Bønnegruppen får en påminnelse på messenger/sms før ledersamling og KRIK Liersamling, med oppfordring til å være med å be for ledere og deltagere og Den Hellige Ånds tilstedeværelse!

God dialog med kommunen og ledelsen på Lierbyen skole har jeg også hatt, for å få leie lokaler til en god pris.

Min filosofi er at jo mere aktiviteter i kirken er drevet av frivillige, jo mer bærefraftig er det! Men det tar som regel tid å etablere det. Vi er heldige i KRIK Lier å ha fått mange gode voksenledere, entusiastiske på hver sine måter, men jeg ser viktigheten av min tilstedeværelse som koordinator og «limet».

KRIK står for kristen idrettskontakt, og er en stor tverrkirkelig kristen ungdomsorganisasjon i Norge. KRIK har aktivitet i fokus, og det er aktivitet som alle kan være med på uten forkunnskaper og ferdigheter. Fokus er Jesus, felleskap og ha det gøy SAMMEN!

KRIK Lier skal være et arrangement som favner bredt, et sted ungdom kan komme å bare VÆRE, en møteplass for ungdom i Lier. Vi ønsker som Kirke i Lier, å møte ungdom på deres arena, utenfor kirken, og kunne gi dem muligheten til å bli litt bedre kjent med Jesus, Han som var og er, et glitrende eksempel på hvordan mennesker kan leve bedre sammen!

***KRIK har som visjon å skape idrettsglede, tros glede og livsglede.
KRIK har som formål å bevare, inspirere og vinne idrettsfolk til kristent liv, både i idrettslag og menighet.***

KRIKs verdier er glede, frihet, stolthet og tydelighet.

Etter gjennomføring av KRIK Lier 13.10. og 3.11. ser vi at det som føles naturlig er:

Kl.18.00: Folk kommer og mingler og skravler

Kl.18.30 KRIK Aktivitet i gymsalen

Kl.19.30 afterKRIK Kafe åpner, organisert aktivitet i gymsalen avsluttes. Ungdommene handler i kafe, mingler, skravler rundt bordene, noen begynner å spille brettspill, noen spiller bordtennis, og en del fortsetter med aktivitet i gymsalen, med spikeball, badminton, basketball osv.

Ca 2015: Andakt og kahoot

Ca.21.00: Mingling og sosialt samvær, eller hangout, som ungdommene selv kaller det fortsetter frem til kl.22.00☺

Anne Cathrine Hegge Larsen
Trosopplærer i Lier (Sylling og Sjøstad)

DEN NORSKE KIRKE

Lier kirkelige fellesråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Mette Sønsteby	414	18/00427-12	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Lier kirkelige fellesråd	

Eventuelt

Forslag til vedtak

Skriv inn teksten her.

Saksorientering

Skriv inn teksten her.